

Hallitus 27.02.2017

TOIMINTAKERTOMUS

ja

TILINPÄÄTÖS

1.1.–31.12.2016

Suomen riistakeskus
Sompiontie 1
00730 HELSINKI
Y-tunnus 0201724-4

1. JOHDON KATSAUS.....	2
1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	2
1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA.....	3
1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2016	4
1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet	4
1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet.....	4
1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet.....	6
2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	7
2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA.....	7
2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA.....	10
2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA.....	10
2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKTIT OVAT HALLINNASSA.....	11
3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS	13
3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA	13
Strategiatyö ja johtaminen	13
Viestintä	16
Julkiset hallintotehtävät	16
Lupahallinto.....	17
Lakisääteiset vakuutukset	18
Metsästäjärekisteri	18
Riistavahinkorekisteri.....	19
Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut.....	20
Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät	20
Muut julkiset hallintotehtävät	22
Kestävä riistatalous.....	24
Riistakantojen hoitosuunnitelmat.....	24
Riistatieto	25
Riistakantojen verotussuunnittelu	26
Kestävä metsästys.....	28
Riistavahinkojen estäminen	29
Hyvinvointia riistataloudesta.....	32
Hyvinvointitutkimus	32
Palvelut.....	33
Asiakaspalvelu ja neuvonta	33
Uuden metsästäjän palvelut	34
Metsästäjäpalvelut.....	34
Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi.....	35
Sisäiset palvelut	37
Tukipalvelut/sisäiset palvelut.....	37
Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut	38
3.2. PALVELUKYKY JA LAATU.....	39
3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS	39
3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS.....	40
3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY	41
Henkilöstöstrategiset linjaukset.....	41
Vuoden 2016 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi	41
Henkilöstötietoja.....	43
4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET	44
5. TILINPÄÄTÖS	45
5.1. TULOSLASKELMA.....	45
5.2. TASE	46
5.3. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	47
5.4. PÄÄTÖS TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ	56
5.5. ALLEKIRJOITUKSET	57
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS.....	57
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ.....	57
5.6. KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT	58
6. LIITTEET	59

1. JOHDON KATSAUS

Suomen riistakeskuksen toiminta perustuu riistahallintolakiin (158/2011) ja sen nojalla tehtyyn Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön väliseen tulossopimukseen. Tämä toimintakertomus koskee Suomen riistakeskuksen toimintaa ajalta 1.1.2016–31.12.2016. Toimintakertomuksen laadinnassa on noudatettu soveltuvin osin Valtiokonttorin valtion virastoille ja laitoksille antamaa ohjetta toimintakertomuksen laatimisesta (Valtiokonttori 2016).

Toimintakertomus on ainoa Suomen riistakeskuksen toiminnasta annettava kertomus ja se toimii samalla tulosohejaavalle maa- ja metsätalousministeriölle annettavana tuloraporttina sekä Suomen riistakeskuksen toimielimille annettavana vuosikertomuksena.

Jäljempänä huomiomerkinällä varustetut tekstit ovat suoria lainauksia maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen välisestä tulossopimuksesta vuosille 2016–2019 tai ovat vuoden 2016 avaintulos.	Arvio toteutumisesta
--	----------------------

Suomen riistakeskuksen tilinpäätöksessä noudatetaan kirjanpitolakia (1336/1997) ja tilivelvollisten allekirjoittamat tilinpäätösasiakirjat (tasekirja ja tilintarkastuskertomus) esitetään erillisenä kokonaisuutena. Suomen riistakeskuksen tuloslaskelma, kirjanpitolain mukaiset toimintakertomustiedot on esitetty pääkohdassa 5.6.

Suomen riistakeskuksen 15 toiminta-aluetta laativat alueensa ja aluetoimiston toiminnasta toimintaraportin, joka on käsitelty alueellisessa riistanneuvostossa sekä riistanhoitoyhdistysten aluekokouksessa 2016. Raportit tallennetaan Suomen riistakeskuksen asianhallintajärjestelmään ja ovat saatavissa Suomen riistakeskuksen kirjaamosta, kirjaamo@riista.fi.

1.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Suomen riistakeskuksen TTS-suunnitelmaan sisältyy analyysi toimintaympäristön muutoksista. Vuoden 2016 osalta on syytä kirjata seuraavat huomiot:

- Kansalaisten kritiikki harjoitettua suurpetopoliittikkaa (etenkin susi) kohtaan on jatkunut ja on saavuttamassa yhä radikaalimpia muotoja. Ilmiö vaikeuttaa riistahallinnon toimintaa myös muilta osin.
- Valtiontalouden kestävyysvaje rajoittaa myös julkisen riistakonsernin toimintaa. Kasvavista tehtävistä on pyritty selviämään kohdentamalla resursseja uudelleen. Kilpailu erityisesti tutkimusrahoituksesta on kiristynyt, mikä saattaa jatkossa vaikeuttaa riistataloudessa tarvittavan tutkimustiedon esimerkiksi riistakantojen tilan ja kehityksen seuranta. Myös sähköisten asiakaspalvelumuotojen ja tietojärjestelmien kehittäminen kärsii niukoista taloudellisista resursseista.
- Mikäli riistakeskuksen nykyinen palvelutaso ja kehitystahti halutaan säilyttää, edellyttää tämä uusien resurssien saamista käyttöön.
- Vuonna 2016 maksettujen metsästyskorttien lukumäärä oli Innofactor Software Oy:n ilmoittaman tiedon perusteella 304 245, joten maksettujen metsästyskorttien määrä laski 2 032 metsästyskortilla vuoteen 2015 verrattuna. Lasku jatkui jo kolmatta vuotta peräkkäin. Kuitenkin naisten määrä lisääntyi 666 metsästäjällä (+3,1 %). Naisten kokonaismäärä oli 22 372.
- Suuren työpanoksen vaativat metsästyslain uudistuksen valmistelu sekä riistanhoitoyhdistysten maksatusperusteiden uudistamisen valmistelu. Nämä vaativat suuren työpanoksen myös 2017, mikä osaltaan vaikuttaa muihin tehtäviin käytettävissä olevien resurssien määrään.

1.2. ARVIO ONNISTUMISESTA

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2013. Uudeksi keskeiseksi päämääräksi tuli: ”Riistatalous luo hyvinvointia”. Tämä painottaa riistakeskuksen monipuolista palveluroolia metsästyskortin maksajien suuntaan. Riistatalouden hyvinvointiarvo riippuu paitsi riistakannoista myös siitä, kuinka moni kansalainen metsästää ja kuinka aktiivista hänen harrastuksensa on. Tämä on otettu huomioon riistakeskuksen organisaatiossa aloittamalla 2016 uusi toiminnallinen läpileikkaava prosessi ’Hyvinvointia riistataloudesta’. Prosessi yhdistää riistakeskuksen muut prosessit tietolähteenä tavoitteenaan riistatalouden hyvinvointivaikutusten selvittäminen ja arvottaminen.

Ohjaavan ministeriön henkilöstöressurssien vähyys on vaikuttanut tulossopimusneuvotteluissa kirjattujen tulosten toteuttamiseen.

Toimintavuosi oli Suomen riistakeskuksen kuudes toimintavuosi ja toiminnan voidaan katsoa organisaatiomuutoksen jälkeen jo pääosin vakiintuneen. Nousevat kustannukset näkyvät kuitenkin niukkuutena toimintamenoissa, eikä toimintaa voida säilyttää nykytasolla, ellei resursseja pystytä lisäämään esimerkiksi riistanhoitomaksua korottamalla.

- Toimintavuoden aikana toteutettiin kannanhoidollisen sudenmetsästyksen toinen kokeiluvuosi. Suden metsästyksen jatkaminen hyväksytään laajasti sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta ja kansalaiskyselyt osoittavat laillisten poikkeuslupakäytäntöjen vähentävän salametsästyksen yleistä hyväksyttävyyttä. Muutoinkin jatkettiin susikannan hoitosuunnitelman määrätietoista jalkautusta.
- Riistatiedon digitalisointia on viety pitkien harppauksien eteenpäin Oma riista -palvelun kehittämisen myötä.
- Keskustelu riistataloudesta hyvinvointipalveluiden tuottajana ja riistatalouden arvon määrittämisestä on jatkunut alan toimijoiden keskuudessa. Riistatalouden materiaalisia ja virkistykseen liittyviä arvoja on esitelty laajasti ja myös alan elinkeinolliset mahdollisuudet ovat esillä maaseudun kehittämisessä.
- Kestävän riistatalouden prosessit ja hankkeet ovat menestyneet hyvin ja niille on saatu myös ulkopuolista rahoitusta. Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen luonnonhoito- ja luonnonsuojelustrategia, Riistametsänhoidon hankekokonaisuuksien ja Lapissa tehtävä supikoirakan rajoittaminen Skandinaviaan leviämisen estämiseksi ovat saaneet paljon huomiota sidosryhmiltä.

Maanomistajien ja riistaväen yhteistyö arkielämän hoidossa koetaan tehokkaaksi tavaksi hoitaa maa- ja metsätalousalueiden monimuotoisuutta. Myös tietoisuus metsästäjien roolista luonnonsuojelualueiden hoidossa on edelleen lisääntynyt.

- Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö sai osakseen laajenevaa kansainvälistä kiinnostusta. Etenkin Suomen aktiivisuus kansainvälisen taigametsämetsänhoidon hoitosuunnitelman koordinoijana ja päivitetty susikannan hoitosuunnitelma ovat herättäneet kansainvälistä kiinnostusta Suomen tapaan edistää osallistavaa riistapolitiikkaa.
- Julkiset hallintotehtävät on hoidettu nopeasti ja objektiivisesti. Asioiden käsittelyajat ovat olleet kohtuullisia ja muutoksenhakuina tehdyt valitukset ja niistä saadut valitusratkaisut ovat osoittaneet riistakeskuksen päätöslinjan toimivaksi. Myös kielteinen asiakaspalautte on vähentynyt, mikä johtuu siitä, että lupahallintoasiakkaat ovat omaksuneet riistahallintouudistuksen tuottamat menettelytavat osaksi omia rutiinejaan. Lupahallintobyrokratian vähentämiselle on kuitenkin edelleen suuri tarve.
- Yleisölle ja metsästäjille suunnatut palvelut saivat asiakastutkimuksissa erinomaisia arvosanoja.
- Myös riistanhoitoyhdistysten tukiprosessissa on tehty paljon töitä. Asiakastytyväisyyttä vähentää kuitenkin se, että riistahallintouudistus ulotti riistanhoitoyhdistyksiin paljon sellaista lainsäädäntöä, joka sopii huonosti vapaaehtoistyönä tehtävään julkiseen palveluun. Lainsäädännön kehittämistyöhön näiden vaikeuksien voittamiseksi ja byrokratian vähentämiseksi on tarvetta ja työhön on jo ryhdytty. Maa- ja metsätalousministeriön organisaatiomuutokset ja resurssivähennykset ovat kuitenkin hidastaneet säädösvalmistelun etenemistä.
- Viestintää on edelleen kehitetty voimakkaasti asiakaslähtöiseksi. Tulokset näkyvät myös asiakastutkimusten tuloksissa ja muutokset ovat olleet oikean suuntaisia ja näkyviä.

- Tukipalveluissa näkyvät aiempaa selkeämmin toimintojen keskittämisen ja sähköisten palveluiden edut. Sähköiset kokousjärjestelmät ovat kääntäneet matkakulut laskuun. Työpanosta voidaan siirtää edelleen tukitoiminnoista ydintoimintoihin.
- Riistakonsernin yhteinen tietojärjestelmäkehitys on toteutunut, kun eri laitosten palveluja on integroitu Oma riista -palvelukokonaisuuteen. Riistakonsernin it-strategia korostaa konsernin toimijoiden yhteistä tietojärjestelmäarkkitehtuuria, mutta jättää toteutusvastuun laitosten ketterin menetelmin hoidettavaksi. Julkishallinnon kustannusleikkaukset kuitenkin hidastavat toteuttamista.

Osallistava riistapolitiikan valmistelu on yksi riistahallinnon keskeisiä tavoitteita. Hoitosuunnitelmien valmistelu on tärkein työkalu tässä työssä. Hoitosuunnitelmia on julkaistu kiihtyvällä tahdilla riistakeskuksen valmistelutyön pohjalta ja niiden jalkauttaminen on ollut tehokasta. Toimintavuoden aikana valmisteltiin ilveksen ja karhun kannanhoitosuunnitelmia.

Suurpetopoliitiikan evaluointi vuonna 2013 ja uuden susikannan hoitosuunnitelman linjaukset ovat nostaneet entisestään odotuksia ja vaatimuksia suurpetopoliitiikan toimenpiteistä. Susikannan hoitosuunnitelman mahdollisimman tehokas jalkauttaminen olisi vaatinut lisäresursseja, joita ei ole saatu. Siitä huolimatta kaikki hoitosuunnitelman kehittämishankkeet on käynnistetty. Tilanteen parantaminen edellyttää riistakeskukselta resurssien vähetessä tehtävien priorisointia ja joistakin muista vanhoista tehtävistä luopumista.

1.3. YHTEENVETO AVAINTULOSTEN TOTEUTUMISESTA VUONNA 2016

Riistakeskuksen ja maa ja metsätalousministeriön kolmivuotisen tulossopimuksen tarkennuksena sovitaan vuosittaiset avaintulokset, jotka on kirjattu osaksi toimintasuunnitelmaa. Seuraavassa esitetään yhteenveto ja arviot avaintulosten toteutumisesta.

1.3.1 Merkittävää yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat toimenpiteet

Tavoite	Arvio toteutumisesta
Vastaa suden hoitosuunnitelman täytäntöön panosta	pääosin toteutunut
Vastaa karhun ja ilveksen kannanhoitosuunnitelmien päivityksestä	karhun osalta toteutunut ja ilveksen osalta saadaan valmiiksi keväällä 2017
Käynnistää toimenpiteet riistatalouden hyvinvointivaikutusten edistämiseksi	toteutunut
Vastaa metsähanhen kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpanon koordinoinnista	toteutunut

1.3.2. Toiminnalliset tavoitteita koskevat avaintavoitteet

Osallistua maa- ja metsätalousministeriötä avustaan alan lainsäädännön kehittämiseen ja hallinnollisen taakan ja byrokratian vähentämiseen sekä metsästyslainmuutosprosessiin	toteutunut
Kivuton ansastus -sopimuksen toimeenpano yhdessä MMM:n kanssa	käynnissä

Suomen riistakeskus käynnisti yhteistyön Ruotsin kanssa loukkujen testaamisesta ja tyyppihyväksynnästä vastaavien toimijoiden kanssa. Kanu-loukun tyyppihyväksyntähakemus toimitettiin Ruotsin ympäristöviranomaiselle ja kenttätestit toteutettiin riistakeskuksen ja Ruotsin maatalousyliopiston yhteistyönä. Kenttätestaushanke saatettiin loppuun vuoden 2016 aikana.

Suomen riistakeskus on osallistunut sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvään lainsäädäntövalmistelutyöhön.

Riistapolitiikan ja metsäpolitiikan yhteistoiminnan kehittäminen ja tiivistäminen	käynnissä
---	-----------

Suomen riistakeskuksen ja Suomen metsäkeskuksen johtoryhmien jäsenet ovat jatkaneet säännöllisiä keskusteluja yhteistoiminnan osa-alueista. Aiheina ovat olleet sekä metsä ja riista substanssikysymykset.

- o Yhteistyö Keski-Suomen Metsoparlamentti -hankkeessa
- o Yhteistyö METSO-rahoitteisessa Riistametsänhoidon edelläkävijät -hankkeessa
- o Yhteistyö Suomen metsäsäätiön rahoittamassa Kipinä riistametsänhoitoon -hankkeessa
- o Yhteistyö Riistakolmioiden poikuetiedot metsätaloussuunnittelussa -hankkeessa
- o Yhteistyö Työkalut riistametsänhoitoon -hankkeen METSO-rahoitushakemuksen valmistelussa

Käynnistää yhdessä valvontaviranomaisten kanssa toimenpiteitä laittoman riistaeläintappamisen vähentämiseksi	jatkuvaa
--	----------

1.3.3. Tuottavuus ja kehittämistavoitteita sekä investointihankkeita koskevat avaintavoitteet

Sähköinen asiointi (Oma riista) etenee. Riistakeskus ottaa koordinoituvastuun julkisen riistakonsernin yhteisistä digitalisointihankkeista	Oma riista on edennyt erinomaisesti. Resurssit eivät mahdollista Oma riistan kehitystä laajempaa koordinoituvastuuta julkisen riistakonsernin kehityshankkeista
--	---

Riistakonsernin tietohallintostrategiassa visiona on vahva sähköinen palvelukonsepti ja järjestelmien yhteiskäyttöisyys sekä yhteisen arkkitehtuurin mukaisuus kuitenkin siten, että operatiivinen vastuu järjestelmien toteuttamisesta on laitoksilla.

Riistakeskus on vuoden 2016 ajan osallistunut riistakonsernin IT-työryhmän työhön sekä resurssiensa mukaisesti osallistanut muita laitoksia yhteisen tahtotilan ja teknisten ratkaisujen saavuttamisessa. Tarkoituksena on ollut yhtenäisen vision toteutuksen varmistaminen ja järjestelmien yhteinen kehittäminen.

Oma riista -palvelun tunnistautumissysteemi on käytössä Riistavahinkokisterissä, Tassu-järjestelmässä, Riistakolmiot.fi -palvelussa sekä Koulutusportaalissa. Lisäksi se on käyttöön otettu Metsähallituksen lupamyytijärjestelmissä. Näin on päästy olennaisten samaa asiakasryhmää palvelevien järjestelmien osalta aiempaa laajemmin yksien tunnusten käyttöön.

Luonnonvarakeskuksen ja riistakeskuksen yhteisen hirvitietojärjestelmä -hankkeen osalta riistakeskus on ottanut vastuun tietojen keruujärjestelmän luomisesta osana Oma riista -palvelua. Vuoden 2015 Hirvitieto-pilotin pohjalta lanseerattiin ja jalkautettiin uudet sähköiset toimintaprosessit käyttöön vuoden 2016 aikana. Palvelun käyttöönoton taso oli menestys ja vuoden 2016 aikana saatiin 90 % hirvieläimiä itsenäisesti metsästävästä seurueista palvelun piiriin. Ajantasaiset raportoinnit toimivat kauden aikana ja metsästystä voitiin ohjata aiempaa paremmin. Saalis- ja havaintopalaute saatiin 95 %:sti sähköisesti, mikä vaikutti olennaisesti 2017 alkuvuoden työpaineeseen aluetoimistoissa.

Riistakeskuksen toiminnan tehostamistyö jatkuu TTS-linjausten mukaan	jatkuvaa
--	----------

Suomen riistakeskuksen henkilöstölinjausten mukaisesti työpanosta siirretään tukipalveluista ydintoimintoihin. Rekrytoinneissa selkeä pääpaino on substanssihenkilöissä, joita palkataan pääosin hankkeisiin.

Vuoden 2015 aikana toimineen aluetoimintojen kehittämisryhmän esiintuomia toimenpiteitä alettiin toteuttaa vuonna 2016. Näistä merkittävimpänä on riistanhoitoyhdistysten talous- ja hallintotiimin perustaminen, ja näiden asioiden ohjauksen ja neuvonnan keskittäminen perustetulle tiimille. Lisäksi tietojärjestelmien Tiekartalle tuli useita sisäistä toimintaa edesauttavia ominaisuuksia, jotka toteutetaan vuosina 2017–2018.

Digitalisoinnin ja yleisen tietojärjestelmäkehityksen avulla haettiin aktiivisesti rutiinotoimintojen vähentämistä ja päällekkäisen työn karsimista myös riistanhoitoyhdistysten osalta. Oma riista -palveluun kehitettiin uusia sekä yksittäistä metsästäjää, metsästyseuroja ja -seurueita että riistanhoitoyhdistyksiä palvelevia ominaisuuksia. Tavoitteena oli, että 50 % hirveä metsästävästä seuroista tai seurueista asioi sähköisesti vuoden 2016 metsästyksen raportoinnin osalta. Tämä tavoite ylitettiin reilusti.

Riistakeskus vastaa riistakonsernin kehittämis- ja koulutus- sekä neuvontahankkeiden rahoittamisesta	toteutunut
--	------------

Vuonna 2016 riistakonsernin strategian jalkauttamiseen ulkopuolista tilattaviin hankkeisiin saatiin 100 000 € yleisavustus. Avustuksella rahoitettiin seuraavia hankkeita:

- o ABC ampumakoulutusjärjestelmän kehittäminen /Suomen Metsästäjäliitto ry
- o Metso -nuorisoleirit /Suomen Metsästäjäliitto ry
- o Metsähallitus/ Eräpalvelut eräkummitoiminta

Rahoituksen saajat ovat raportoineet hankkeista.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämisen jatkohanke suunnitellaan ja käynnistetään yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa	toteutunut osin, uusi hanke käynnistyy 2017
--	---

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämishankkeen yhteydessä saatiin edelleen vahvistusta sille, että monilla alueilla on halua ja ajatuksia riistanhoitoyhdistysten yhdistymiseen ja yhteistoiminnan kehittämiseen. Monivuotinen jatkohanke riistanhoitoyhdistysten vapaaehtoisten yhdistymisten edistämiseen ja tukemiseen käynnistyy vuoden 2017 aikana.

2. JULKISEN RIISTAKONSERNIN STRATEGIA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

Riistakeskus on julkisen riistakonsernin keskeinen toimija ja edesauttaa MMM:n julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.	toteutunut
--	------------

Suomen riistakeskus on osa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala ja julkista riistakonsernia. Koska yksittäisen laitoksen toiminnan vaikutusta yhteiskunnalliseen laajempaan kehitykseen on mahdoton eritellä, julkisen riistakonsernin toimijat ovat laatineet yhteisen mittariston strategiansa vaikuttavuuden mittaamiseksi.

Suomen riistakeskus on tuottanut osaltaan riistapolitiikan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arvioimiseksi tarvittavat tunnusluvut riistakonsernin johtoryhmässä sovitulla tavalla, liite 1 taulukko 1. Tunnusluvut eivät ole muilta osin vielä käytettävissä.

Suomen riistakeskuksen strategia päivitettiin vuonna 2013 ja sitä päivitetään seuraavalle kaudelle uudestaan 2017, kun konsernistrategian päivitys valmistuu.

Seuraavassa kuvataan Suomen riistakeskuksen toimenpiteitä yhteisen strategian toteuttamiseksi ja tulostavoitteiden toteutuminen on jaoteltuna yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaan.

Vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen mittariluvut on esitetty liitteen 1 taulukossa 2 ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat kehittämis- ja innovaatiohankkeet on esitetty liitteessä 2.

2.1. RIISTAKANNAT SÄILYVÄT ELINVOIMAISINA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Suomen riistakeskuksen tulee

Vastata riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta	toteutunut, jatkuva
---	---------------------

Suomen riistakeskuksen hoitosuunnitelmatyö jatkui kahdella tasolla:

- varsinaisten hoitosuunnitelmien valmistelu
- strategiset hankkeet, jotka liittyvät hoitosuunnitelmatyöhön tai niillä on muuten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kannalta merkitystä

Suomen riistakeskus valmisteli vuonna 2016 Suomen karhukannan hoitosuunnitelman, joka valmistui vuoden 2016 loppuun mennessä. Huhtikuussa aloitettiin ilveskannan hoitosuunnitelman valmistelu. Suunnitelma valmistuu keväällä 2017.

Suomen riistakeskus koordinoi kansainvälisen taigametsähanhikannan hoitosuunnitelman laatimista yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Suunnitelma vahvistettiin AEWA:n jäsenmaiden osapuolikokouksessa Saksassa marraskuussa 2015 ja Suomen riistakeskus on osallistunut asiantuntijan roolissa Goose Platform -työryhmän toimintaan. Ryhmän tarkoitus on jalkauttaa taigametsähanhikannan hoitosuunnitelmaa ja edistää vesilintukantojen sopeutuvan kannanhoidon menetelmiä Euroopassa.

Hoitosuunnitelmatyötä kuvataan yksityiskohtaisemmin Riistakantojen hoitosuunnitelmat -osiossa.

Ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet	toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Vahvistettuja hoitosuunnitelmia, jotka Suomen riistakeskus ottaa toiminnassaan huomioon, on laadittu seuraaville riistaeläinlajeille tai lajiryhmille: hirvi, susi, karhu, ilves, ahma, metsäpeura, peltopyy, metsäkanalinnut, taigametsähanhi ja hylkeet. Lisäksi on laadittu vesilintujen elinympäristöjen kehittämiseen tähtäävä Kansallinen kosteikkostrategia ja taantuneiden vesilintulajien ja majavakantojen hoidon toimenpideohjelmat.

Julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on otettu huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian ja eläintautien torjuntastrategioiden toimenpiteet niiltä osin kuin linjauksilla on ollut vaikutusta pyynti- ja poikkeuslupien päätösharkintaan ja niissä lainsäädännön asettamisessa rajoissa kuin se on ollut Suomen riistakeskuksen toimivallassa.

<p>Vaikuttaa aktiivisesti riistatalouden kansainvälisessä yhteistyössä</p> <ul style="list-style-type: none"> - osallistumalla tarvittaessa Suomen valtion edustajana kansainvälisten sopimusten ja EU:n hallintokomiteoiden työhön - osallistumalla riistahallintoviranomaisten kansainväliseen yhteistyöhön - osallistumalla kansainvälisen riistansuojelujärjestön CIC:n ja sen Suomen delegaation toimintaan 	toteutunut, jatkuvaa
---	----------------------

EU-27-maiden riistatalousjohtajien yhteistyöfoorumi kokoontui neljännen kerran. Suomen edustajana Saksan kokouksessa oli riistakeskuksen riistatalouspäällikkö. Kokouksen pääaiheet olivat kansainvälinen eurooppalainen suurpeto- ja villisikapolitiikka, maatalouden ympäristötuet ja yhteistyö muuttavien vesilintuvarojen hallinnoinnissa. Riistatalouspäällikkö esitteli Suomen susikannan hoitosuunnitelmaa ja sen jalkauttamista.

Foorumin työ jatkui läpi vuoden muun muassa erilaisten suurpetokantojen hoitoon liittyvien käytäntöjen kartoituksilla ja maakohtaisilla kyselyillä sekä riistahallintojohtajien pienryhmien tapaamisilla. Foorumi avusti myös eri maiden ministereitä riista-asioiden linjaamisessa.

Viranomaisyhteistyö Baltian maiden kanssa jatkui ja sitä toteutettiin yhteistyössä MMM/Erätalouslyksikön (luonnonvaraosaston) ja Metsähallituksen kanssa.

Suomen riistakeskuksella on edustaja Maailman luonnonsuojeluliiton IUCN:n kansallisessa työryhmässä.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui maa- ja metsätalousministeriön nimeämänä Suomen edustajana kansainvälisessä Wetlands International -organisaation toimintaan.

Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui HELCOM:in työhön Seal expert -ryhmän jäsenenä.

Suomen riistakeskuksen suurpetoasiantuntija osallistui Suomen edustajana EU-komission ympäristöpääosaston (DG ENV) rahoittamaan EU:n suurpetopolitiikkaa (EU Platform on Coexistence between People and Large Carnivores) tukevaan hankkeeseen. Hankkeen yhteydessä suurpetoasiantuntija selvitti muun muassa Euroopan unionin maaseuturahaston (EAFRD) kuluvan (2014–2020) ja edellisen (2007–2013) ohjelmakauden rahoitusinstrumenttien käyttöä suurpetovahinkojen ehkäisytöiden rahoittamiseen ja toteuttamiseen Suomessa. Lisäksi päivitettiin EU:n suurpetofoorumin sopimusteksti suomeksi.

Suurpetokantojen hoidon pohjoismaista yhteistyötä jatkettiin läpi vuoden ylläpitämällä ja rakentamalla kontakteja sekä vaihtamalla tietoa Ruotsin ja Norjan riistahallintojen ja tutkijoiden kanssa suurpedoista ja niiden liikkeistä raja-alueiden läheisyydessä. Suurpetoasiantuntija osallistui muun muassa vuotuisen Skandinavian susitutkijoiden kokoukseen (Skandulv) ja kertoi Suomen susikannan hoitosuunnitelman toimenpiteiden edistymisestä ja vaikuttavuudesta. Myös Venäjän suuntaan (Petroskoi) ylläpidettiin kontakteja.

Suomen riistakeskuksen edustaja toimii CIC:n edustajana AEWA:n teknisessä komiteassa. Tehtävään kuuluu erityisesti edistää muuttavien riistavesilintujen kestävästä käytöstä huomioon ottamista AEWA:n toiminnassa. Tekninen komitea valmistelee asiakirjoja ja päätöslauselmaluonnoksia AEWA:n vuonna 2018 pidettävään osapuolokokoukseen. CIC:n edustajana riistakeskuksen edustaja osallistui teknisen komitean kokoukseen Israelin Nasholimissa maaliskuussa 2016 sekä AEWA:n päivitettävän strategian työpajaan Saksan Bonnissa kesäkuussa 2016 ja sen jatkovalmistelutyöhön. AEWA:n strategian valmistelu on tärkeä tilaisuus nostaa esiin muuttavien riistavesilintujen kestävästä käytöstä sekä niiden pesimäympäristöjen laajamittaisen kunnostamisen ja säilyttämisen kehittämistä.

AEWA:n uusi aloite Luoteis-Euroopan hanhikantojen koordinoitusta hoidosta (Multispecies Goose Management Platform EGMP) käynnistettiin. Toimintaohjelman tarkoitus on käynnistää lyhytnokka-, meri-, taigametsähanhi- ja valkoposkihanhen koordinoitu kannanhoito ja tukea osallistujamaiden toimintakykyä muuttoreitin tason kannanhoidon toimeenpanolle. Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui EGMP aloituskokoukseen Pariisissa toukokuussa 2016.

Pariisin kokouksen pohjalta EGMP kehittämistä jatkettiin ja kansainvälisen hanhityöryhmän (European Goose Management International Working Group EGM IWG) ensimmäinen kokous pidettiin Ruotsin Kristianstadissa joulukuussa 2016. Kokouksen keskeisimmät tavoitteet oli sopia EGM IWG työjärjestyksestä, luoda tilannekatsaus lyhytnokkahanhen hoitosuunnitelman käynnissä olevaan toimeenpanoon sekä aloittaa taigametsähanhen kansainvälisen hoitosuunnitelman toimeenpano.

Osana toimeenpanoa määriteltiin kansainvälisen metsästyssääteilyjärjestelmän aikataulu, kiintiönjako, verotusstrategiat ja seurantaohjelma eri kannanhoitoalueille. EGM IWG ensimmäinen kokous saavutti keskeiset tavoitteet ja taigametsähanhen kv-tason metsästyssääteily aloitetaan.

Keskisen kannanhoitoalueen verotusstrategia siirtyi päätettäväksi seuraavaan kokoukseen Kööpenhaminassa kesäkuussa 2017. Kesäkuun kokouksen onnistumisen edellytys on Ruotsin metsästysasioista vastaavan ministeriön päätösvaltainen osallistuminen kokoukseen ja sitoutuminen EGM IWG toimintaan ja muuttoreitin tason kannanhoitoon.

Vastata riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa riistavarojen kestävästä käytöstä edellyttämästä kanta- ja saaliseurannasta sekä kannanarvioiden tuottamisesta sekä tätä toimintaa tukevasta tutkimuksesta ja kehittämisestä	jatkuvaa
--	----------

Oma riista -palvelua kehitettiin erityisesti saalis- ja havaintotietojen keruuta silmällä pitäen. Valtaosa pyynti- tai poikkeusluvilla ilmoitetusta saaliista ilmoitettiin vuoden 2016 aikana sähköisesti, kun pyyntiluvanvaraistenkin hirvieläinten saaliit sekä hirvien osalta aiemmin erillisellä havaintokortilla ilmoitetut havainnot voitiin ilmoittaa Oma riista -palvelun kautta.

Omaan riistalokiin voi metsästäjä jättää kaikkia riistalajeja koskevia ilmoituksia. Seuroille ja yhteisluvulle jalkautettiin vuoden 2016 aikana toimivat palvelunäkymät, joissa hirvenmetsästyksen etenemistä voitiin seurata lähes ajantasaisesti. Kaikki ilmoitukset perustuvat tarkkaan paikkatietoon.

Lupahallintojärjestelmästä siirtyvät lupatiedot Oma riistaan ja saalistiedot taas Oma riistasta Lupahallintaan. Näin luvansaaja näkee palvelussa hallinnassa olevien lupien kokonaistilanteen sekä voi jättää tarpeelliset ilmoitukset. Oma riista -palvelussa on tuotettu lähes samanaikaisesti selainkäytön lisäksi mobiilipalvelut kolmelle käyttöjärjestelmälle.

Luonnonvarakeskuksen kanssa toteutettiin aiemmin laitosten kesken sovittua työnjakoa, missä riistakeskuksen tehtävänä on tuottaa toimivat välineet tietojen tallentamiseen sekä datan hallinnointiin. Luonnonvarakeskuksen tehtävänä on datan analysointi ja niiden raportointi.

Muiden operatiivisten toimenpiteiden osalta osallistuttiin Riistavahinkorekisterin ylläpidon ohjausryhmään, yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa.

2.2. RIISTATALOUS LUO HYVINVOINTIA

Julkisen riistakonsernin strateginen päämäärä asiassa on:

Edistää riistatalouden hyvinvointivaikutusten tutkimusta ja viestintää sekä riista- ja erätalouden taloudellista toimeliaisuutta ja liiketoimintaa	toteutunut
--	------------

Suomen riistakeskuksessa on avattu vuonna 2012 strategiaan otetun tavoitteen merkitystä toiminnalle. Sen vaikutusta organisaation toimintastrategiaan pohdittiin strategiapäivityksen yhteydessä.

- 1) Koska riistatalouden hyvinvointivaikutukset eivät ole laajalti tunnettuja ja erityisesti taloudellisiin arvoihin liittyy myös monia ristiriitoja, riistakeskuksessa on keskeiseksi teemaksi nostettu riistatalouden arvon määrittäminen, aineellisten ja aineettomien arvojen ja hyvinvointitekijöiden esittely ja tunnetuksi tekeminen. Kaikissa vuoden Metsästäjä-lehdissä sekä riistakeskuksen muissa niin sähköisissä kuin painetuissa julkaisuissa valotettiin asiaa eri puolilta.
- 2) Riistatalouden tuottaman hyvinvoinnin määrä riippuu paitsi riistakannoista myös metsästysharrastajien määrästä ja heidän harrastusaktiivisuudestaan. Tämän vuoksi riistakeskuksen palvelutuotannon ja viestinnän keinoin pyritään tuottamaan tietoa ja keinoja, jotka helpottavat metsästäjätkinnon suorittaneiden pääsyä aktiivisen harrastuksen piiriin.

Uutta TTS-suunnitelmaa laadittaessa valmisteltiin muutos riistakeskuksen prosessiorganisaatioon. Uudeksi ydinprosessiksi määriteltiin ”Hyvinvointia riistataloudesta”, mikä toteutetaan toiminnallisena läpileikkaavana prosessina. Uudessa määrittelyssä otetaan huomioon myös riistan taloudellisen hyödyntämisen ja elinkeinolliset mahdollisuudet hyvinvoinnin tuottajana.

2.3. METSÄSTYS JA RIISTANHOITO OVAT EETTISTÄ JA VASTUULLISTA

Vaikuttavuustavoitteen tukemiseksi Riistakeskus

Kehittää metsästyksen eettistä säännöstöä ja toteuttaa metsästäjien koulutusstrategiaa yhteistyössä vapaaehtoisjärjestöjen kanssa ja pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista.	toteutunut, jatkuvaa
---	----------------------

Suurpetojen laittomat tappamiset olivat edelleen laajasti esillä mediassa ja yleisessä keskustelussa. Salatappamisiin otettiin kantaa Suomen riistakeskuksen lehdissä (Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet), sähköisessä mediassa sekä toimihenkilöiden ja luottamushenkilöiden antamissa haastatteluissa. Samoin toimihenkilöt ottivat kantaa säännönmukaisesti erilaisissa etenkin suurpetoihin liittyvissä tilaisuuksissa laittomiin tappamisiin tuomitsemalla ne rikollisena toimintana.

Riistahallintolaki edellyttää, että Suomen riistakeskus nimittää riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat sekä ohjaa ja valvoo näiden toimintaa. Suomen riistakeskus on nimittänyt 1 786 metsästyksenvalvojaa. Aluetoimistot (Julkiset hallintotehtävät -prosessi) järjestivät toimintavuoden aikana metsästyksenvalvojille 14 koulutustilaisuutta. Lisäksi Julkiset hallintotehtävät -prosessi on osallistunut toimintavuoden aikana erävalvontayhteistyöryhmän työhön maa- ja metsätalousministeriön, sisäasiainministeriön, Poliisihallituksen, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen kanssa mm. metsästyksen valvonnan kehittämiseksi sekä 30.9.2016 järjestettyyn metsästyksenvalvontatapahtumaan Itä-Suomen alueella.

Toimintavuoden aikana jatkettiin onnistuneesti metsästyksenvalvontatoimintaa, jossa Metsähallituksen erävalvojat tekivät työtään riistanhoitoyhdistysten toimeksiannosta ja Suomen riistakeskuksen riistahal-

lintolain nojalla nimittäminä eräiden Oulun, Kainuun ja Lapin riistanhoitoyhdistysten alueilla. Saatujen hyvien kokemusten perusteella toimintaa on tarkoitus jatkaa.

Vuonna 2013 valmistuneen koulutus- ja kouluttautumisjärjestelmäsuunnitelman mukaisesti jatkettiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa. Suomen Metsästäjäliiton, ja muiden kansalaisjärjestöjen kuten esimerkiksi Kennelliiton ja jousimetsästäjien, kanssa tehtävällä yhteistyöllä on tarkoitus parantaa koulutustoiminnan koordinoitua, karsia mahdollisia päällekkäisyyksiä ja parantaa toiminnan vaikuttavuutta sekä sopia yhteistoiminnasta metsästäjille tarkoitetun koulutustarjonnan ja materiaalin tuottamisessa. Tarkoitus on yhä enenevässä määrin käyttää koulutus- ja oppimateriaalin jakelussa sähköisiä kanavia.

Metsästäjien koulutustoimintaa toteutettiin erilaisissa koulutus- ja informaatiotilaisuuksissa. Esimerkiksi hirvieläinten metsästyksenjohtajien koulutus on ollut jo pitkään vakiintunutta vuosittaista toimintaa ja toteutuu joko riistanhoitoyhdistyksittäin tai alueellisesti laajempina yhteistilaisuuksina. Metsästyksenjohtajien koulutusmateriaali päivitettiin jälleen vuoden aikana samoin kuin heidän käyttöönsä tarkoitettu tiedostomuotoinen tulostettava ja jaettava materiaali. Suurpetoihin liittyvät koulutus- ja keskustelutilaisuudet ovat olleet myös hyvin suosittuja tapahtumia ja niitä järjestettiin eri puolilla Suomea.

Metsästyksen eettisyys ja muut eettisesti hyväksyttävät toimintatavat samoin kuin vastuullisuus ovat jokaiseen metsästäjään sisään rakentuvia tärkeitä pyynnin ja käyttäytymisen säätelymekanismeja, joilla on erittäin suuri vaikutus metsästyksen yleiseen hyväksyttävyyteen. Niihin vaikutetaan parhaiten valistuksella, jossa Suomen riistakeskuksen Metsästäjä- ja Jägaren-lehdillä on keskeinen merkitys. Lisäksi erityisesti Suomen riistakeskuksen metsästäjäpalveluissa keskitytään muun muassa eettisen metsästyksen edistämiseen. Aikaisempina vuosina on laadittu metsästyksen yleiset eettiset ohjeet, metsäkanalintujen metsästyksen eettiset ohjeet, metsähanhen metsästyksen eettiset ohjeet, eettiset ohjeet luolakoiran kanssa metsästämiseen ja haaskanpidon eettiset ohjeet. Vuoden 2015 aikana valmistui ja julkaistiin vesilinnustajan eettiset ohjeet. Vuoden 2016 alkusyksyllä julkaistiin Hirvenmetsästyksen eettiset ohjeet, joissa korostettiin muun muassa vasasuojan eettistä perustetta. Lainsäädännön tuoma suoja tavanomaisessa metsästyksessä poistui naaraalta, jota vasa seuraa, syyskuun alussa voimaan tullessa metsästysasetuksen muutoksessa.

Eettiset ohjeet on julkaistu Riista.fi -sivuilla, mutta niiden katselukertojen määrää voidaan pitää varsin vaatimattomana. Ohjeista on tehty myös esitteet, joita voidaan jakaa mm. messuilla ja muissa yleisötapahtumissa. Ohjeita on liitetty mukaan myös uusille metsästäjille vuosittain lähetettävään Uuden metsästäjän pakettiin, joka kootaan yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen eräpalveluiden kanssa.

Julkaisee Metsästäjä- ja Jägaren-lehteä.	toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Metsästäjä- ja Jägaren-lehtiä julkaistiin toimintavuonna 6 numeroa kumpaakin. Lehdet on toimitettu kaikille riistanhoitomaksun maksaneille henkilöille kielikoodin mukaisesti joko suomeksi tai ruotsiksi ja heinäkuun metsästyskorttinumero kaikille niille, joilla on oikeus lunastaa metsästyskortti. Metsästäjä-lehdessä on ollut myös tiivistelmä pohjoissaameksi, joilla sivuilla vastaavasti Jägaren-lehdessä on Ahvenanmaan maakuntahallituksen tiedonantoja. Lehdet postitettiin tämän lisäksi vapaakappaleina kaikkiin Suomen kouluihin, Metsästäjä-lehti suomenkielisiin ja Jägaren-lehti ruotsinkielisiin kouluihin. Lehdet toimitettiin myös monille sidosryhmille, kirjastoille ja muille riistatalouden kannalta tärkeille tahoille. Jägaren-lehti toimitetaan omakustannushintaan, jonka maksaa Ahvenanmaan maakuntahallitus, myös kaikille ahvenanmaalaisille metsästäjille. Lehdestä aiheutuu 3,02 euron nettokustannus vuosikertaa ja riistanhoitomaksun maksanutta kohti, kun otetaan huomioon mainosmyynnin tuotot.

2.4. RIISTAVAHINGOT JA -KONFLIKTIT OVAT HALLINNASSA

Riistakeskuksen tehtävä on

Huolehtia, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä pysyy kohdullisella tasolla mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin vahinkoalttiille alueille ja erityistä vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.	toteutunut, jatkuvaa
--	----------------------

Hirven aiheuttamien liikenneonnettomuuksien sekä maa- ja metsätalousvahinkojen määrä on selvästi vähentynyt, kun tilannetta verrataan kymmenen vuoden taakse hirvikannan huipputasoon. Hirvikannan pohjataso on nyt kuitenkin sivuutettu, mistä kertoo se, että liikennevahingot ovat lähteneet taas kasvuun. Pyyntilupaohjaus on keskeinen keino vahinkojen hallinnassa. Tilastoinnin siirtyessä suoraan SRVA toiminnan tuloksena Oma riistaan tallennettavaksi on oletettavissa, että 2017 nykyistä suurempi osa etenkin pienten hirvieläinten aiheuttamista onnettomuuksista tulee tilastoitua aiempaa paremmin ja tämä voi näkyä piikkiä 2017.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä syönninestoaineita sekä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Myös suurpetojen ja saukon aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin. Lisäksi vahinkojen ennaltaehkäisemistä tuettiin muun muassa välittämällä sähkö- ja metalliverkkoaitatarpeita suuririskisimmille kohteille.

Hylkeiden aiheuttamia vahinkoja pyrittiin ennalta estämään poikkeuslupien kohdentamisella vahinkoa aiheuttaviin yksilöihin.

Osallistuttiin edelleen Riistavahinkorekisterin jatkokehittämiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen kanssa. Riistavahinkorekisteriin on koottu eri viranomaisten tuottamat tiedot riistan aiheuttamista vahingoista. Riistavahinkorekisterin avulla voidaan tarkastella vahinkojen alueellista sijoittumista karttasovelluksessa. Tietoja voidaan käyttää hirvieläinten verotussuunnittelun ja suurpetojen poikkeuslupien kohdentamisen tukena vahinkojen ennaltaehkäisemiseen.

Syyskuun 2016 alusta voimaan tulleen metsästysasetuksen muutoksen johdosta voidaan jatkossa hirvieläinten metsästyksessä aikaisempaa paremmin kohdentaa metsästystä vahinkoja aiheuttaviin eläinyksilöihin. Hirviä voidaan metsästää vahtimalla pelloilta jo syyskuun alusta lähtien ja peuraeläimiä vahtimalla muuallakin. Tämä mahdollistaa kannan vähentämisen entistä aikaisemmassa vaiheessa maatalouden vahinkokohteilla ja peurakolareille alttiimmilla tieosuuksilla.

Huolehtia kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa	toteutunut
---	------------

Kaikilla Suomen riistakeskuksen toiminta-alueilla järjestettiin keväällä alueellisten riistaneuvostojen vetämänä sidosryhmäkuulemiset hirvikannan verotussuunnitteluun liittyen. Näissä tilaisuuksissa käsiteltiin tarpeen mukaan myös muihin riistaeläimiin liittyviä kysymyksiä. Alueelliset riistaneuvostot toimivat lisäksi kokoonkutsujina alueellisesti ajankohtaisissa sidosryhmätilaisuuksissa, joissa käsiteltiin vuonna 2016 erityisesti ilveksen ja karhun uusien hoitosuunnitelmien päivitykseen liittyviä asioita. Nämä asiat olivat esillä myös valtakunnallisessa riistaneuvostossa.

3. TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS

Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaan valtion virastojen ja laitosten tilinpäätösraportin tulee sisältää tiedot laitoksen toiminnallisesta tuloksellisuudesta (toiminnallisesta tehokkuudesta: toiminnan tuottavuus, toiminnan taloudellisuus, toiminnan kannattavuus ja kustannusvastaavuus). Tästä on asetettu tavoitteet myös tulossopimuksessa:

Suomen riistakeskuksen prosessiorganisaatiota päivitetään ja kehitetään strategiaa vastaavaksi. Prosessien ja prosessitiimien toimintaa ohjataan BSC-järjestelmällä ja prosessien onnistumista (laatu ja tehokkuus) mitataan. Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä.	toteutunut jatkuva
--	--------------------

Tasapainotettu tuloskortti on käytössä strategian jalkauttamiskeinona kaksivaiheisesti: 1) Riistakeskuksen tuloskortti ja 2) prosessien tuloskortit. Henkilötason tulosasettelut tehdään tiimisopimuksissa ja kehityskeskusteluissa.

Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo on toteutettu ja toimintavuoden tunnusluvut tuotettu.

Vaikuttavuus (sisällysluettelon kohta 2, mittarit liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2)

Vaikuttavuus kuvaa toiminnan tavoitteeksi asetettujen yhteiskunnallisten tilojen aikaansaamisen astetta eli toiminnan ja suoritteiden vaikutusta kansalaisiin ja yhteiskuntaan suhteessa vaikutuksille asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittarit on esitetty liitteen 1 taulukossa 1.

Toiminnallinen tuloksellisuus (sisällysluettelon kohta 3, mittarit liitteen 1 taulukoissa 3, 4, 5 ja 6)

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun **toimivuudelle ja laadulle** asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä. **Taloudellisuus** on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Voimavarojen hallinta ja aikaansaannoskyky (sisällysluettelon kohta 4, mittarit liitteen 1 taulukossa 7)

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta.

3.1. SUORITTEET JA KUVAUS TOIMINNASTA

Suomen riistakeskuksen toiminnan tuloksellisuuden seuraamiseksi mittariluvuiksi valittiin muutamia keskeisiä suoritteita, joiden lukuarvot on esitetty tarkemmin liitteen 1 taulukossa 3.

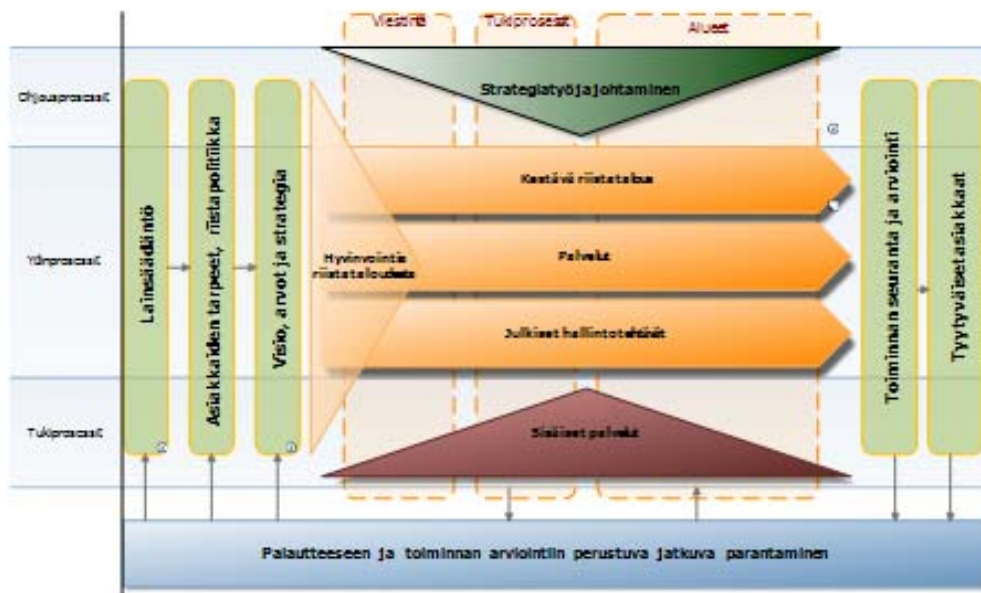
Seuraavassa laadullinen kuvaus prosessien tuottamista suoritteista toimintakertomuksen tapaan esitettynä.

Strategiatyö ja johtaminen

- Riistakeskuksen johtaja vaihtui 1.2.2016.
- Valmistellaan riistakeskuksen strategiset ja operatiiviset suunnitelmat ja raportointi prosessikuvausten mukaisesti alueet ja alueneuvostot osallistaen.
- Vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta seurataan tulosopimuksessa määritetyn mittariston mukaisesti. Osana tätä toteutetaan palautekysely ja asiakastytyväisyystutkimus neljälle pääasiakasryhmälle: 1) Metsästäjät, 2) Sidosryhmät, 3) Riistanhoitoyhdistykset ja 4) Metsästysseurat ja -seurueet
- Jatketaan riistakeskuksen asiakkuusstrategian valmistelua ja toimeenpanoa

- o Riistakeskuksen strategiaa toteutetaan BSC- tulokorttiohjauksella sekä jatkamalla toiminnan tulokellisuuden mittaamista. Kaikki prosessit ohjeistavat tiimensä siten, että eri aihealueiden tiimit laativat omat tavoitteelliset vuosisuunnitelmansa tulokorttiajattelun mukaisesti viimeistään helmikuussa
- o Järjestetään riistaneuvostojen puheenjohtajille ja esittelijöille toiminnan kehitysseminaari
- o Osallistutaan riistakonsernin kansainväliseen yhteistyöhön kansainvälisystrategian mukaisesti
- o Osallistutaan/organisoidaan julkisen riistakonsernin strategiaprosessin toimenpiteet
- o Osallistutaan riistaneuvostotyön evaluoinnin toteutukseen
- o Kehitetään yhteistyötä metsätalous- ja riistapolitiikan yhteensovittamiseksi ja kehittämiseksi (avaintulos)
- o Käydään henkilökohtaiset kehityskeskustelut henkilöstön kanssa

Suomen riistakeskus on prosessiorganisaatio, joka toimii 16 toimipisteessä. Suomen riistakeskuksella on toimipisteet jokaisella sen toiminta-alueella.

*Uusi Hyvinvointia riistataloudesta prosessi toteutetaan toiminnallisen läpileikkaavana prosessina

Vuosi 2016 oli Suomen riistakeskuksen kuudes toimintavuosi. Riistakeskuksen johtamisjärjestelmän toimielimet ovat hallitus, valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot (15). Riistakeskuksen hallitus piti toimintavuonna 4 kokousta ja valtakunnallinen riistaneuvosto kolme ja alueelliset riistaneuvostot kukin 4-5 kokousta.

Riistakeskuksen operatiivisesta johtamisesta ja asioiden valmistelusta hallitukselle vastaa johtaja sekä hänen johdollaan toimiva prosessinomistajista ja viestintäpäälliköstä koostuva johtoryhmä. Johtoryhmällä oli kokoukset kuukausittain.

Toimielinten kokouspöytäkirjat ovat tallennettu ja saatavissa riistakeskuksen asianhallintajärjestelmästä. (kirjaamo@riista.fi). Hallituksen, valtakunnallisen riistaneuvoston ja johtoryhmän kokoonpanot on esitetty liitteessä 3.

Riistakeskuksen hallitus tuotti alueet ja alueelliset riistaneuvostot osallistaen seuraavat raportointi- ja suunnitteluasiakirjat maa- ja metsätalousministeriölle.

- o Vuotta 2015 koskevan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka toimi samalla myös tulossopimuksen mukaisena tulosraporttina. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyi sen tulosneuvottelujen yhteydessä suullisessa tilinpäätöskannanotossaan kesällä 2016

- o Vuosia 2018–2020 koskevan Strategisen suunnitelman (TTS). Suunnitelmaan sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluiden avainkohdat.
- o Samaten valmisteltiin vuotta 2017 koskeva toimintasuunnitelma ja talousarvio. Näihin sisällytettiin tulossopimuksen seurantaneuvotteluissa sovitut avaintulokset.

Edellä mainitut suunnitelmat on toimitettu maa- ja metsätalousministeriölle vahvistettavaksi vuoden 2017 valtionavustuspäätöksen yhteydessä. Suunnitelmat ja raportit julkaistaan riistakeskuksen kotisivuilla.

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja operatiivisen toiminnan tuloksellisuuden mittaaminen tapahtuu mittaristolla, joka on kuvattu tämän kertomuksen liitteissä. Mittariston tavoitearvoista ja toteutumisesta neuvotellaan vuosittain tulossopimuksen seurantaneuvotteluissa ja tavoitteet ja tulokset kirjataan toimintasuunnitelmaan ja toimintakertomukseen.	Mittaristo ja sen toteumat vuodelta 2016 tuotettu siltä osin kun luvut ovat jo nyt käytettävissä. Tavoitearvokeskusteluja ei ole toistaiseksi käyty.
---	--

Suomen riistakeskuksen toiminnan vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on esitetty liitteen 1 taulukoissa 1 ja 2.

Suomen riistakeskus kehittää ja seuraa riistaneuvostojen toimintaa niin, että ne toimivat aktiivisesti omassa roolissaan osana strategista suunnittelua sekä hoitosuunnitelma- ja verotussuunnitteluprosessia.	Toteutunut, jatkuva
--	---------------------

Valtakunnallinen riistaneuvosto ja alueelliset riistaneuvostot osallistuivat ja osallistivat sidosryhmiä hoitosuunnitelmahankkeiden valmisteluun (ks. tarkemmin kohta 1.2. ja Kestävä riistatalous/Riistakantojen hoitosuunnitelmat).

Alueellisten riistaneuvostojen toiminnan ja sidosryhmätyön onnistumista selvitettiin sidosryhmätutkimuksella. Alueellisten riistaneuvostojen sidosryhmätyön voidaan kyselyn perusteella katsoa käynnistyneen pääosin hyvin ja riistahallinto-organisaatio koetaan entistä organisaatiota objektiivisemmaksi toimijaksi. Erityisesti luonnonsuojelua lähellä olevat sidosryhmät näkevät kuitenkin vaikutusmahdollisuutensa vähäisiksi.

Suomen riistakeskus järjesti julkisen riistakonsernin kaksi strategiaseminaaria sekä osallistui konsernin strategia- ja ennakointiryhmän, sekä it-strategiaryhmän työhön. Konsernin johtoryhmä ei kokoontunut toimintavuoden aikana.

Kaikkien tulostavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain toukokuun 30. päivään ja lokakuun 30. mennessä pidettävissä Suomen riistakeskuksen ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä seurantaneuvottelussa sekä toimintavuotta seuraavan maaliskuun 15. päivään mennessä laadittavan Suomen riistakeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen perusteella. Tulostavoitteisiin liittyvien tunnuslukujen toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa. Lisäksi Suomen riistakeskuksen tulee tarvittaessa raportoida tai maa- ja metsätalousministeriön kanssa keskustella tulostavoitteiden toteutumasta sekä merkittävistä poikkeamista, jotka tulisi ottaa huomioon Suomen riistakeskuksen toiminnassa tai ohjauksessa.	Toteutunut
--	------------

Tulossopimuksen väliraportointi hoidettiin toimintavuoden kahdella tulossopimuksen seurantaneuvottelulla. Tämä toimintakertomus- ja tilinpäätös toimii vuotta 2016 koskevana tulosraporttina.

Viestintä

Suomen riistakeskus kehittää viestintää niin, että Suomen riistakeskus tunnetaan riistatalouden objektiivisena asiantuntijaorganisaationa ja puolueettomana julkisten palveluiden tuottajana.	Toteutunut, jatkuvaa
---	----------------------

Viestintä ymmärretään Suomen riistakeskuksessa sekä johtamisen välineeksi että ydinprosessien palveluita ja tavoitteiden saavuttamista tukevaksi toiminnaksi. Suomen riistakeskuksen viestintä huolehtii niin sisäisestä kuin ulkoisesta viestinnästä.

Viestinnän onnistumista seurataan monin eri tavoin. Eri asiakasryhmille suunnatuilla nettikyselyillä selvitetiin viestinnän onnistumista sekä viestintätarpeita. Tulokset olivat pääsääntöisesti hyviä. Myös mediaseuranta antoi tuloksena lukuja, jotka osoittavat riistakeskuksen viestin menneen hyvin läpi eri viestintävälineissä. Suomen riistakeskuksen uskottavuus riista-alan asiantuntijana ja objektiivisena toimijana on vakiintunut. Suomen riistakeskus mielletään riista-alan yleisen edun valvojaksi.

Suomen riistakeskuksen mediajakelujärjestelmä on synkronoitu ja koko organisaatio toimii e-pressi -palvelun käyttäjänä.

Mediaseuranta toimii Webnewsmonitor-järjestelmässä, josta toimitetaan uutiskirjeenä mediaseurantareportti päivittäin riistakeskuksen lisäksi kaikille riistanhoitoyhdistyksille. Mediaseurantabanneri pyörii myös riista.fi -sivulla.

Riistan vuoksi -julkaisu toimii Suomen riistakeskuksen sidosryhmäjulkaisuna. Julkaisu toimitetaan alueellisten ja valtakunnallisen riistaneuvostojen jäsenille ja heidän edustamilleen sidostahoille. Tämän lisäksi julkaisua toimitetaan myös medialle ja esimerkiksi kirjastoille.

Riistakeskuksen blogeja pyöritettiin nettisivuilla. Blogisivuilla oli kävijöitä 17 504, kasvua edellisvuoteen yli 10 000.

Suomen riistakeskuksen Facebook-sivut on aktiivisessa käytössä ja muodostaa riistakeskuksen vuorovaikutteisen viestinnän ytimen. Tilit ovat myös Twitterissä, YouTubessa sekä LinkedIn:issä, joista varsinkin Twitterin suosio on lähtenyt nousuun. Fb-sivujen kautta linkitettiin ajankohtaisia riista-alan tiedotteita, tv- ja radio-ohjelmia sekä saatiin aikaan keskustelua ja muuta interaktiivisuutta. Facebookissa 9 600 ”tykkääjän” raja ylitettiin toimintavuoden lopussa.

Suomen riistakeskuksen sisäinen viestintä on kehitystyön alla. Henkilöstön työpajassa valmisteltiin sisäisen viestinnän kehittämistä. Toimintavuoden aikana sisäisen viestinnän kanavana on toiminut perinteisesti Avanssi-uutiskirje. Avanssista on myös julkisempi versio, jota on jaettu riistakeskuksen hallituksen ja riistaneuvostojen jäsenille.

Suomen riistakeskus osallistui Riihimäen erämessuille, nyt ensimmäistä kertaa yhteisellä Biotalousosastolla maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan toimijoiden kanssa. Riistakeskus osallistui myös Helsingissä Metsä-messuille. Tämän lisäksi oltiin mukana erilaisissa yleisötapahtumissa.

Metsästäjä- ja Jägaren-lehdet jatkoivat perinteiseen tapaan riistakeskuksen tärkeimpinä viestintävälineinä. Vuoden 2016 aikana painettiin 6 numeroa, 416 sivua ja yhteensä noin 2,0 miljoonaa lehteä. Lehden sisältö ja laajuus noudattelivat aiempaa linjaa, eli lehti keskittyy pääasiassa julkisen riistakonsernin yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden tukemiseen. Sisältö koostuu poikkeuksetta aiheista, jotka tukevat sitä, että: 1) riistatalous tuottaa hyvinvointia, 2) metsästys ja riistanhoito ovat eettistä ja vastuullista, 3) riistakannat säilyvät elinvoimaisina ja 4) riistaeläinten aiheuttamat vahingot ovat kohtuullisella tasolla ja konfliktit hallinnassa.

Julkiset hallintotehtävät

- hoidetaan riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa säädetyt julkiset hallintotehtävät
- otetaan lupahallinnossa huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian tavoitteet
- osallistutaan metsästäjärekisterin kehittämishankkeeseen yhteistyössä Sisäiset palvelut ja Palvelut -prosessien kanssa

- o ylläpidetään metsästäjien ryhmävakuutusta sekä JHT-tehtäviin nimitettyjen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden vakuutusturvaa sekä niihin liittyvää neuvontaa yhteistyössä Palvelut -prosessin kanssa.
- o kehitetään julkisten hallintotehtävien työnjakoa ja toiminnan organisointia sekä osaprosesseja ja niiden dokumentointia
- o huolehditaan lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa
- o suoritetaan asiakastytyväisyyskysely ja kehitetään asiakaspalvelua sen perusteella sekä varmistetaan toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen
- o tiedotetaan aktiivisesti julkisista hallintotehtävistä ja ylläpidetään JHT-materiaalit riista.fi -sivustolla (myös saamenkieliversiot)
- o kehitetään julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä Sisäiset palvelut -prosessin kanssa sekä samalla tehostetaan sähköistä tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä
- o saatetaan loppuun ns. ”byrokraatitalkooprojekti” julkisten hallintotehtävien keventämiseksi ja asiakaslähtöisyyden kehittämiseksi byrokraattisuutta vähentävien säädösmuutosehdotusten avulla. On osa hallitusohjelman normien purkua
- o kiinnitetään erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvonnan toteuttamiseen ja sen kehittämiseen yhteistyössä metsästyksen valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa

Suomen riistakeskuksen tulee raportoida seurantaneuvottelussa ja toimintakertomuksen yhteydessä myös julkisten hallintotehtävien suorittamisesta. Raportin tulee sisältää myös tiedot kanteluista, oikaisuvaatimuksista ja valituksista.

Toteutunut

Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä ovat riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaiset tehtävät. Toimintavuoden aikana kehitettiin edelleen julkisiin hallintotehtäviin osallistuvien toimihenkilöiden työnjakoa ja toiminnan organisointia. Tällä voitiin osaltaan varmistaa toiminnan riippumattomuus ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen.

Toimintavuoden aikana osallistuttiin metsästyslakimuutoksen valmisteluun. Lausunnot menneeseen lakiehdotukseen liittyi julkisten hallintotehtävien keventämistä ja byrokraattisuutta vähentäviä esityksiä.

Metsästyslainsäädäntöön tuli toimintavuoden aikana metsästyslain ja eri asetusten tasolla useita muutoksia, joilla oli vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen. Myös muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset, joilla oli vaikutusta julkisten hallintotehtävien hoitamiseen, otettiin huomioon. Lisäksi huolehdittiin lainsäädännön ajantasaisesta täytäntöönpanosta ja ohjeistuksesta niin JHT-prosessin sisällä kuin yhteistyössä muiden prosessien ja riistanhoitoyhdistysten kanssa. Lisäksi julkisista hallintotehtävistä tiedotettiin aktiivisesti ja ylläpidettiin ajantasaisia JHT-materiaaleja riista.fi -sivustolla.

Toimintavuoden aikana kehitettiin julkisten hallintotehtävien tarvitsemia rekistereitä ja tietojärjestelmiä yhdessä sisäisten palveluiden kanssa. Tietojärjestelmien kehittämisellä voitiin tehostaa tiedonkeruuta ja tiedonhallintaa sekä raportointimenettelyitä. Erityisesti jatkokehitettiin lupahallinnossa käytettävää WebLH:ta, johon avattiin uusia sähköisen hakemisen mahdollisuuksia osalle lupatyypeistä. Lisäksi osallistuttiin Oma riista -palvelun kehittämiseen, mikä mm. helpottaa, tarkentaa ja nopeuttaa saalisilmoitusten tekoa asiakkaan kannalta ja vähentää saalisilmoitusten käsittelyyn käytettävää työaikaa Suomen riistakeskuksessa.

Yksityiskohtaisemmat JHT-toiminnan erittelyt ovat seuraavissa alakohdissa.

Lupahallinto

Riistahallintolain voimaantulon ja metsästyslakiin tehtyjen muutosten myötä Suomen riistakeskus on hoitanut 1.3.2011 alkaen kaikkia metsästyslain mukaisia lupa-asioita. Lupahallinto on osa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin mukaisia Suomen riistakeskuksen julkisia hallintotehtäviä.

Riistahallintolain 8 §:n 2 momentin mukaan julkisten hallintotehtävien päällikkö voi kirjallisesti määrätä Suomen riistakeskuksen henkilökuntaan kuuluvan käyttämään julkista valtaa sellaisissa riistahallintolain 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa asioissa, joiden käsittelemiseen ja ratkaisemiseen hänellä voidaan katsoa olevan riittävä koulutus ja kokemus. Ratkaisuvallan siirtomahdollisuus on tarpeen, koska Suomen riista-

keskuksessa tehtävien päätösten määrä on niin suuri, ettei julkisten hallintotehtävien päälliköllä ole käytännössä mahdollisuuksia tehdä yksin kaikkia päätöksiä. Julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut ns. delegointimääräyksen 1.3.2011 ja sitä on myöhemmin muutettu muun muassa henkilöstömuutosten vuoksi. Määräysten nojalla esittelyjä ja päätöksentekoa voidaan hajauttaa Suomen riistakeskuksen aluetoimistoihin. Aluetoimistoihin hajautettu päätöksenteko ja esittely ovat asiakaslähtöistä ja joustavaa. Lisäksi se estää lupa-asioiden ruuhkautumista ja edistää päätöksenteon läheisyysperiaatteen toteutumista.

Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana 3 658 päätöstä (erittely päätöstyypeittäin liitteessä 4). Niistä 2 % koski metsästyslain 10 §:n mukaisia pyyntilupia ja 53 % 26 §:n mukaisia hirvieläimen pyyntilupia. Poikkeuslupia oli 16 %. Päätöksistä oli 29 % muita lupia ja muita julkisten hallintotehtävien päätöksiä.

Lakisääteiset vakuutukset

Metsästäjien ryhmävakuutus

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on metsästäjien ryhmävakuutuksen hankkiminen ja voimassa pitäminen. Metsästäjien ryhmävakuutusta koskeva vakuutus sopimus on tehty LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiön kanssa. Metsästäjävakuutus on vuodesta 2000 alkaen ollut neliosainen sisältäen neljä vakuutuskokonaisuutta: 1) metsästäjän vastuuvakuutus, 2) metsästäjän yksityistapaturmavakuutus, 3) toimitsijan yksityistapaturmavakuutus ja 4) metsästyskoiran tapaturmavakuutus. Vakuutuksen piirissä ovat kaikki riistanhoitomaksun maksaneet.

Koiran tapaturmavakuutus on voimassa ainoastaan poliisin tai hätäkeskuksen toimeksiannosta tapahtuvassa, organisoidussa suurriistavirka-aputehtävässä (SRVA-toiminta). Suurriistavirka-aputehtäviä ovat eläimen jäljitys-, karkotus-, lopettamis-, kuljettamis- ja käsittelytehtävät. Näissä tehtävissä toimivilla riistanhoitomaksun maksaneilla henkilöillä on metsästäjävakuutukseen sisältyvän tavanomaisen vakuutusturvan lisäksi myös yksityistapaturmavakuutus mahdollisesti sattuvien tapaturmien varalta.

Vuoden 2004 elokuun alusta lähtien metsästäjävakuutus on ollut voimassa kaikissa Pohjoismaissa ja kaikissa EU-maissa enintään 60 vuorokautta kestäville metsästysmatkoilla. Vakuutuksista on tiedotettu metsästäjille Metsästäjä/Jägaren -lehdissä ja vakuutusten ehdot ovat löydettävissä muun muassa Internetistä www.riista.fi/palvelut -sivuilta.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden vakuutusturva

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on nimittämiensä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöiden tehtävien hoitamiseen liittyvän riittävän vakuutusturvan hankkiminen ja voimassa pitäminen.

Suomen riistakeskus on voimassa pitänyt toimintavuoden aikana vakuutusturvan nimittämilleen riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille (metsästäjä-tutkinnon ja ampumakokeen vastaanottajat, metsästyksen valvojat ja riistavahinkolain (105/2009) 25 §:ssä tarkoitetuissa maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat). Vakuutusturva on ollut voimassa 1.10.2012 lukien ja se sisältää toiminnan vastuuvakuutuksen, oikeusturvavakuutuksen, yksityistapaturmavakuutuksen ja hallinnon vastuuvakuutuksen.

Vakuutuksista laadittiin päivitetty kirjalliset vahingonhoito-ohjeet ja ne toimitettiin riistanhoitoyhdistyksille.

Metsästäjärekisteri

Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä on pitää metsästäjärekisteriä, jota käytetään metsästäjien koulutuksen suunnitteluun ja neuvontaan, metsästyksen valvontaan sekä metsästys- ja riistanhoitotoiminnan käytännön järjestelyihin sekä metsästyksen ja riistanhoitoon liittyvien muiden tehtävien hoitamiseen ja tilastojen laatimiseen (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 7 a §). Lisäksi metsästäjärekisteriä käytetään riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden kokonaismäärän sekä metsästäjil-

le lähetettävän riistanhoitomaksun tilillepanokortin osoitteiston selvittämiseen. Suomen riistakeskus on riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 7 a §:n 2 momentin mukaisesti antanut Innofactor Software Oy:lle toimeksiantona suoritettavaksi rekisterinpitöön ja käyttöön liittyviä tehtäviä.

Tässä tarkoituksessa Innofactor Software Oy huolehti kaikkien metsästäjien rekisteröinnistä sekä osoitteiden toimittamisesta metsästyskorttien ja valistuslehtien postitusta varten. Metsästäjärekisteriin rekisteröityjen metsästäjien osoitetiedot päivitettiin automaattisesti Posti Oy:n toimittaman Väestörekisterikeskuksen (VRK) nimi-, osoite- ja kuolintietoihin perustuvan tiedoston avulla. Päivitys suoritettiin kerran viikossa.

Metsästysvuoden 2016–2017 riistanhoitomaksun maksukuitti (metsästyskortti) lähetettiin Metsästäjä- ja Jägaren -lehtien vuoden 2016 kesänumeron (nro 4) lisäkannessa kaikille niille metsästäjille, joiden henkilötunnus oli metsästäjärekisterissä täydellisenä. Riistanhoitomaksu oli mahdollista maksaa pankin, maksuautomaatin ja kotipäättteen lisäksi myös suoramaksuna ja e-laskuna.

Metsästäjäkuntaa informoitiin e-laskumahdollisuudesta Suomen riistakeskuksen kotisivuilla osoitteessa www.riista.fi. Suoramaksun ja e-laskun ennakoilmoitus julkaistiin Metsästäjä ja Jägaren -lehtien numeron 3 takakannessa. Suoramaksumenettelyn ja e-laskutuksen piirissä oleville metsästäjille postitettiin maksukuitin sijasta ”maksettu” -merkinnällä varustettu pankkikortin kokoinen, muovitettu metsästyskortti. Lehtien metsästyskorttinumeron yhteenlaskettu painosmäärä oli noin 383 000. Osoitteellisia postitettuja lehtiä oli noin 369 700, joista suoramaksukortteja tai e-laskutuskortteja oli yhteensä noin 126 680.

Saapuvien maksusuoritusten kohdistaminen ja täsmäyttäminen kuului myös Innofactor Software Oy:n metsästäjärekisterin ylläpidosta saamaan toimeksiantoon. Vuonna 2016 saapuneet suoritukset tuloutettiin automaattisesti kymmenen päivän väliajoin maa- ja metsätalousministeriön tulotilille.

Metsästäjärekisterijärjestelmän tietojen varmistus suoritettiin kerran vuorokaudessa yöaikaan. Muutuneet tiedot varmistettiin päivittäin. Varmistetut tiedot tallennettiin nauhalle tai muulle vastaavalle pitkäaikaiseen säilytykseen sopivalle tallenteelle. Varmistusajojen onnistumista seurattiin automatisoidusti päivittäin. Varmuuskopiointijärjestelmä sijaitsee erillisessä palotilassa, jossa on vastaavan tasoinen turvajärjestely kuin laitteistotilassa.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 1 §:n 1 momentin mukaan jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain 28 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Vuoden 2016 aikana riistanhoitomaksun suoritti 304 245 metsästäjää. Metsästäjämäärä laski vuoteen 2015 verrattuna 2 032 metsästäjällä.

Metsästäjärekisteriin integroidusta Oma riista -palvelusta metsästäjä näkee omat Metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan (ns. sähköinen metsästyskortti). Sähköinen metsästyskortti toimii myös mobiilina.

Metsästäjärekisterin ylläpidosta vuonna 2016 vastasi Innofactor Software Oy.

Riistavahinkorekisteri

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutti 28.3.2013 Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikön myöntämään ja delegoimaan sijaiselle käyttövaltuuksia maa- ja metsätalousministeriön omistamaan Riistavahinkorekisteriin MMM:n hallinnonalan pääsynhallintajärjestelmän (IAM) kautta. Valtuutus kattaa myös tietojen luovuttamispyyntöjen käsittelemisen ja ratkaisemisen Riistavahinkorekisteristä Suomen riistakeskuksen julkisena hallintotehtävänä.

Toimintavuoden aikana uusia käyttövaltuuksia myönnettiin erityisesti poliisille ja Metsähallituksen erätarkastajille sekä muille viranomaisille. Lisäksi ratkaistiin yksi tietoluovutuspyyntö.

Suomen riistakeskus osallistui toimintavuoden aikana Riistavahinkorekisterin kehittämiseen. Riistavahinkorekisterin ylläpitoryhmä kokoontui säännöllisesti toimintavuoden aikana. Toimintavuoden aikana seurattiin palvelun toimintaa, raportoitiin esiin tulleista vikatilanteista ja osallistuttiin mm. SRVA -toimintojen kehittämistyöhön.

Riistavahinkorekisteriä käytettiin suurpetojen ja hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen, havaintojen ja saaliiden seurantaan sekä pyynti- ja poikkeuslupapäätösten valmisteluun. Palvelu on laajamittaisessa ja aktiivisessa käytössä Suomen riistakeskuksen tyontekijöillä.

Valitukset, oikaisuvaatimukset ja kantelut

Suomen riistakeskuksen tekemään riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa koskevassa asiassa valitusoikeus on myös sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

Alueellisiin hallinto-oikeuksiin annettiin toimintavuoden aikana lausuntoja seuraavasti:

ML 26 §: 19 kpl

ML 41 a §:n 3 momentti: 30 kpl (susi)

ML 41 b §:n 1 momentti: 7 kpl

Julkisuuslain mukaiset tietoluovutukset: 1 kpl

Hallinto-oikeudet antoivat toimintavuoden aikana ratkaisuja seuraavasti:

ML 26 §: 14 hylättyä valitusta, 2 tutkimatta jätettyä valitusta ja yhdessä tapauksessa valituksen käsittely lopetettiin valittajan vedettyä valituksensa pois

ML 41 a §:n 1 momentti: 3 hylättyä valitusta, joista kaksi koski sutta ja yksi saukkoa

ML 41 a §:n 3 momentti: 15 hylättyä valitusta, joista 14 koski sutta ja yksi ilvestä. Lisäksi 14 tutkimatta jätettyä valitusta (susi) ja 24 välipäätöstä, joissa ei asetettu täytäntöönpanokieltoja (susi) sekä yksi ratkaisu, jossa valituksen käsittely lopetettiin valittajan vedettyä valituksensa pois (susi).

ML 41 b §: 1 hylätty valitus, 1 kumottu päätös ja 1 tutkimatta jätetty sekä 4 täytäntöönpanokieltovaatimusta koskevaa ratkaisua, joissa kolmessa ei asetettu täytäntöönpanokieltoa ja yhdessä se asetettiin

ML 42 §: 1 hylätty valitus

Julkisuuslain mukaiset tietoluovutukset: 1 ratkaisu, jolla päätös kumottiin

Korkeimmalle hallinto-oikeudelle annettiin toimintavuoden aikana kaksi lausuntoa, jotka koskivat valituslupahakemuksia ML 41 a §:n 3 momentin mukaisissa suden poikkeusluissa (Itä-Suomen hallinto-oikeuden ratkaisut).

Korkein hallinto-oikeus antoi toimintavuoden aikana 3 ratkaisua. Valitukset hyväksyttiin (1 rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupa (ML 41 b §) tai niissä ei annettu valittajalle valituslupaa (1 ratkaisu ML 41 a §:n 1 momentin mukaisessa vahinkoperusteisessa susipoikkeusluvassa ja 1 ratkaisu ML 41 a §:n 3 momentin mukaisessa kannanhoidollisessa susipoikkeusluvassa).

Suomen riistakeskukseen ei tullut toimintavuoden aikana oikaisuvaatimushakemuksia.

Suomen riistakeskus käsitteli kolme riistanhoitoyhdistysten toimintaan liittyvää kanteluasiata. Ratkaisut saatettiin asianomaisten riistanhoitoyhdistysten hallituksille tietoon ja pyydettiin hallitusta ja toiminnanohjaajaa ottamaan huomioon kantelussa ja ratkaisussa esiin tulleet seikat ja saattamaan eräiltä osin moitteenvaraisten toiminnan voimassa olevan lainsäädännön ja annettujen ohjeiden mukaiseksi. Kantelut eivät antaneet aiheita muihin hallintolain 53 c §:n mahdollistamiin toimenpiteisiin.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies antoi toimintavuoden aikana ratkaisun metsästäjärekisterin pitämiseen liittyvässä kanteluasiassa. Maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen toimenpiteet huomioon ottaen kantelu ei antanut aiheita enempiin toimenpiteisiin Suomen riistakeskuksen osalta.

Riistanhoitoyhdistyksiin liittyvät julkiset hallintotehtävät

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden kouluttamiset ja nimittämiset

Riistahallintolain voimaantulon myötä riistanhoitoyhdistysten julkisissa hallintotehtävissä toimivien toimihenkilöiden koulutusvaatimukset täsmentyivät, ts. metsästyksenvalvojaksi sekä ampumakokeen ja metsästäjäjutukinnon vastaanottajaksi voidaan nimittää henkilö, joka on hyväksytysti suorittanut Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen tehtävän vaatiman koulutuksen tai hyväksytysti suorittanut aikaisintaan kuusi kuukautta ennen uuden nimityksen hakemista Suomen riistakeskuksen järjestämän kyseisen

tehtävän vaatiman kertauskoulutuksen, jos nimittämistä hakeva on jo aikaisemmin ollut nimitettynä vastaavaan tehtävään.

Toimintavuoden aikana kertauskoulutettiin (sähköinen kertauskoulutus toimintavuoden aikana valmistuneessa koulutusportaalissa tai ns. livekoulutus erikseen sovituisissa paikoissa toiminta-alueilla (yhteensä 143 koulutustilaisuutta) valtaosa riistahallintolain 2 §:n 1 momentin 3-5 kohdan nojalla nimitettävistä riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöistä (metsästyksenvalvojat, ampumakokeen vastaanottajat, metsästäjätutkinnon vastaanottajat ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitetut maastotarkastuksissa toimivat riistanhoitoyhdistysten edustajat).

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistyksen toimihenkilöksi voidaan nimittää se, joka on täyttänyt 18 vuotta, on täysivaltainen ja tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. Suomen riistakeskus nimitti toimintavuoden aikana riistanhoitoyhdistysten esityksestä metsästyksenvalvojia, ampumakokeen vastaanottajia, metsästäjätutkinnon vastaanottajia ja riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettuja maastotarkastuksissa toimivia riistanhoitoyhdistysten edustajia. Toimintavuoden lopussa nimitettyjä oli seuraavasti: 1 786 metsästyksenvalvojaa, 10 308 ampumakokeen vastaanottajaa, 1 187 metsästäjätutkinnon vastaanottajaa ja 666 riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettua maastotarkastuksissa toimivaa riistanhoitoyhdistysten edustajaa.

Riistanhoitoyhdistysten eräiden toimihenkilöiden ohjaus ja valvonta

Riistahallintolain mukaan riistanhoitoyhdistysten ampumakokeen vastaanottajien, metsästäjätutkinnon vastaanottajien ja metsästyksenvalvojien sekä riistavahinkolain 25 §:ssä tarkoitettujen maastotarkastuksissa toimivien riistanhoitoyhdistysten edustajien ohjaus ja valvonta kuuluvat Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin. Suomen riistakeskuksen julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjalliset ohjeet ampumakokeiden järjestämisestä (viimeisin päivitys 20.4.2015), metsästäjätutkintojen järjestämisestä (viimeisin päivitys 9.1.2017) ja metsästyksen valvonnan järjestämisestä (viimeisin päivitys 18.5.2015). Lisäksi julkisten hallintotehtävien päällikkö on antanut riistanhoitoyhdistyksille kirjallisen ohjeen ampuma-asetelma- ja harrastustodistusten antamisesta (viimeisin päivitys 1.4.2015) ja ohjeen riistanhoitoyhdistyksille esityksistä eräiden toimihenkilöiden nimittämisestä (16.3.2015).

Toimintavuoden aikana annettiin tarpeen mukaan riistanhoitoyhdistysten toimihenkilöille riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueiden vahvistaminen

Riistahallintolain 11 §:n mukaan riistanhoitoyhdistysten toiminta-alueet vahvistaa Suomen riistakeskus asianomaisen riistanhoitoyhdistyksen tai asianomaisten riistanhoitoyhdistysten esityksestä. Toimintavuoden aikana vahvistettiin yksi aluemuutos, jossa Ruotsinpyhtään riistanhoitoyhdistyksestä siirtyi alue Anjalan riistanhoitoyhdistykseen riistahallintolain mahdollistamalla tavalla. Lisäksi toimintavuoden aikana vahvistettiin Vanhan-Korpilahden riistanhoitoyhdistyksen nimenmuutos Korpilahden riistanhoitoyhdistykseksi.

Riistanhoitoyhdistysten yhdistäminen ja jakautuminen

Riistahallintolain 12 §:n mukaan riistanhoitoyhdistykset, jotka haluavat yhdistyä tai jakautua, tekevät asiasta yhteisen esityksen Suomen riistakeskukselle. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Muut julkiset hallintotehtävät

Metsästyskieltomerkinnot

Metsästyslain 78 a §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava metsästäjärekisterin pitäjälle sekä kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ratkaisustaan, jolla on määrätty metsästyskielto. Tuomioistuimen velvollisuudesta tehdä ilmoitus merkitsemällä ratkaisusta tieto oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään tai toimittamalla tiedot Oikeusrekisterikeskukselle niiden välittämiseksi metsästäjärekisterin pitäjälle ja kieltoon määrätyn kotipaikan poliisille säädetään oikeusministeriön asetuksella. Tietojen merkitsemisestä oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään annetun oikeusministeriön asetuksen (1024/2010) 6 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskuksen on toimitettava tuloste ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä metsästyskieltoa koskevaksi ilmoitukseksi kieltoon määrätyn henkilön kotipaikan poliisille ja metsästäjärekisterin pitäjälle käräjä- tai hovioikeuden määrättyä henkilön metsästyslain mukaiseen metsästyskieltoon. Oikeusrekisterikeskuksen tekemien ilmoitusten mukaisesti Suomen riistakeskus teki toimintavuoden aikana metsästäjärekisteriin 12 metsästyskieltomerkinnot.

Lupien peruuttaminen

Metsästyslain 10 a §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan 10 tai 26 §:ssä tarkoitetun pyyntiluvan, jos luvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Metsästyslain 41 e §:n mukaan Suomen riistakeskus voi poliisin tai rajavartiolaitoksen esityksestä peruuttaa voimassaolevan poikkeusluvan, jos poikkeusluvan saaja rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Sama koskee olennaista lupaehtojen rikkomista. Toimintavuoden aikana tällaisia esityksiä ei tullut Suomen riistakeskukselle.

Saalisraportoinnit

Suomen riistakeskus on velvollinen toimittamaan saalistilastot maa- ja metsätalousministeriölle metsästysasetuksen (666/1993) 5, 9 ja 44 §:n sekä metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 7 ja 8 §:n nojalla. Suurpetojen ja saukon sekä harmaahylkeen ja itämeren norpan osalta poikkeuslupiin liittyvät saalisraportoinnit on toteutettu kuukausiraportein. Ilveksen ja karhun osalta on toimitettu lisäksi yhteenvetoraportti kannanhoidollisen metsästyksen tuloksesta.

Tietojärjestelmien (Oma riista) kehityksen myötä karhun ja suden kannanhoidollisen metsästyksen etenemistä on voinut seurata julkisesti osoitteessa <http://riista.fi/metsastys/saalisseuranta/>. Lisäksi Suomen riistakeskus on mahdollistanut maa- ja metsätalousministeriölle pääsyn Suomen riistakeskuksen poikkeuslupapäätösarkistoon poikkeuslupien (metsästyslain 41 §:n mukaiset poikkeuslupapäätökset) valvontaa varten. Suurpetoihin liittyvät poikkeusluvut ovat lisäksi julkisesti saatavilla osoitteessa: <http://suurpetopoikkeusluvut.riista.fi>.

Suomen riistakeskus on ylläpitänyt ja kehittänyt toimintavuonna luontodirektiivin 12 artiklan velvoittamana tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen sekä myös muutoin kuolleena löydettyjen luontodirektiivin liitteessä IV tarkoitettujen riistaeläinten (susi, ilves, karhu ja saukko) sekä luontodirektiivin liitteessä II olevan ahman seurantajärjestelmää yhteistyössä muiden viranomaisten, mm. Poliisihallituksen ja Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) sekä Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa. Lisäksi Riistavahinkorekisteri mahdollistaa entistä paremmin tahattomasti pyydystettyjen ja tapettujen, esimerkiksi autokolareissa kuolleiden, yksilöiden seurannan, tilastoinnin ja alueellisen tarkastelun Riistavahinkorekisteriin kuuluvan karttasovelluksen avulla.

Suomen riistakeskus on tehnyt toimintavuonna yhteistyötä myös Suomen ympäristökeskuksen kanssa luontodirektiivin liitteeseen IV kuuluvien lajien hallussapidon, kuljetuksen ja kaupan pitämisen osalta ns. Cites-asetuksen puitteissa.

Lintudirektiivin artiklassa 9 säädetty raportti sekä luontodirektiivin artiklassa 12 ja 16 säädetty raportit tulee toimittaa ympäristöministeriöön sekä tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle.	Toteutunut
--	------------

Lintudirektiivin raportti vuodelta 2015 toimitettiin ympäristöministeriöön ja tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön 28.9.2016. Raportointi toteutettiin ns. Habides -järjestelmällä, joka on EU:n komission tuottama selainpohjainen raportointisovellus, lupakohtaisesti käyttäen apuna tätä varten erikseen Suomen riistakeskuksen Weblupahallintasovellukseen kehitettyä raportointityökalua (Habides-xml). Raportointityökalulla voitiin tuottaa poikkeuslupapäätösten tietosisältö Habides -järjestelmän vaatimassa xml-muodossa.

Lintudirektiivin raporttiin käytiin lävitse 1 475 lintulajikohtaista poikkeuslupapäätöstä vuodelta 2015. Nämä sisälsivät myös Luonnontieteellisen keskusmuseon ns. rengastusluvut ja lajikohtaisesti Finavian lentokentillä (maa- ja metsätalousministeriön luvalla) lentoturvallisuuden takaamisen vuoksi ammutut riistolinnut ja rauhoittamattomat linnut. Luontodirektiivin osalta raportoinnissa oli ns. välivuosi, ja seuraava luontodirektiivin 12 ja 16 artiklan mukainen raportointi toteutetaan vuonna 2017.

Suomen riistakeskuksen tulee tarkistaa, että pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten pyyntilupamaksut on maksettu ao. valtion tulotilille saalisilmoitusten mukaisesti. Suomen riistakeskuksen tulee hirven osalta helmikuun loppuun mennessä ja muiden pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten osalta maaliskuun loppuun mennessä toimittaa maa- ja metsätalousministeriölle erittely maksetuista maksuista samoin kuin erittely mahdollisista perittävästä maksuista ja palautettavista liikasuorituksista	Toteutunut
--	------------

Suomen riistakeskus noudatti toimintavuoden aikana pyyntilupamaksutarkkailussa prosessikuvausta, joka laadittiin vuonna 2011 Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuksen ja siitä syntyneen tarkastusraportin sekä Valtiontalouden tarkastusviraston ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiesten kanssa käytävien tarkentavien keskustelujen perusteella.

Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (615/1993) 5 §:n mukaan, jos pyyntiluvan saaja ei suorita pyyntilupamaksua määräajassa, Suomen riistakeskuksen on pantava se maksuun. Käytännössä tämä toteutuu, kun maksamattomista pyyntilupamaksuista tehdään saamisen ulosottohakemus ulosottoviranomaiselle sähköisen asiointin kautta. Maksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottoperustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Suomen riistakeskus ei käynnistänyt toimintavuoden aikana ulosotto-toimintoja.

Toimintavuoden aikana sovellettiin käytäntöä, jonka mukaan jos pyyntiluvansaaja on maksanut pyyntilupamaksuja liikaa, hänen tulee hakea maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolta liikasuoritusta kirjallisesti tai sähköpostilla osoitettuna Suomen riistakeskukselle (ohje: www.riista.fi/Palvelut/Lomakepalvelu/Hirvijahdin_lomakkeet/Virheellisen_pyyntilupamaksun_palauttaminen). Hakemuksen oikeellisuus tarkastettiin Suomen riistakeskuksessa (vertaillaan pyyntiluvansaajan ilmoittamat saaliit ja maksetut pyyntilupamaksut) ja mikäli haettu summa on oikein, hakemus välitettiin hyväksymismaininnalla maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosaston yhteyshenkilölle. Maa- ja metsätalousministeriöstä hakemus siirretään maksuun.

Pyyntilupamaksujen liikasuoritushakemuksia välitettiin maa- ja metsätalousministeriölle: hirvet 24 kpl, 4 885 euroa ja valkohäntäpeurat 1 kpl, 132 euroa. Kaikki liikaa pyyntilupamaksuja maksaneet eivät hakenneet saataviaan.

Pyyntilupamaksutarkkailun raportit on toimitettu metsästysvuoden 2015–2016 osalta hivistä 11.2.2016 ja muista hirvieläimistä 11.3.2016.

Metsästysvuotta 2016–2017 koskeva raportointi annetaan vuoden 2017 aikana.

Kestävä riistatalous

Riistakantojen hoitosuunnitelmat

- o päivitetään ilves- ja karhukannan hoitosuunnitelmat
- o laaditaan taigametsähanhikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman toteuttamiseen liittyvä käytännön toimenpideohjelma ja huolehditaan sen seurannasta ja saattamisesta lainsäädännön osaksi sekä koordinoidaan muuttoreittialueen toimintaa
- o jatketaan susikannan hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamista alueilla
- o aloitetaan Susikoordinaattori 2016–2017 -hanke
- o osallistutaan ahmakannan hoitosuunnitelman käytännön toteuttamiseen, jossa päätavoitteena on hankkia yhteistyössä LUKE:n kanssa lisätietoa poronhoitoalueen ulkopuolella elävästä ahmakannasta
- o kehitetään edelleen hirvitalousalueisiin perustuvia verotussuunnittelumalleja ja toimintatapoja ja huolehditaan hirvikannan hoitosuunnitelman toimenpiteiden jalkautumisesta
- o jatketaan metsäkanalintujen, susikannan ja hirvikannan hoitosuunnitelmien käytännön toteuttamista erillishankkeilla
- o osallistutaan AEWA:n toimintaan taigametsähanhikannan ja taantuvien riistasorsien kantojen hoitamiseksi
- o riistaneuvostot osallistuvat ja osallistavat sidosryhmät käynnissä olevien hoitosuunnitelmien laatimiseen ja vahvistettujen hoitosuunnitelmien seurantaan
- o osallistutaan Helcomin työhön maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovitun työnjaon puitteissa ja toteutetaan hyljekantojen hoitosuunnitelman käytännön toimenpiteitä
- o toteutetaan euroopanmajavakannan hoidon toimenpideohjelmaa ja kanadanmajavan levinneisyyden hallintaohjelmaa
- o toteutetaan taantuvien riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelmaa
- o jatketaan Taigametsähanhen pesimäalueiden kartoitus -hanketta

Suomen riistakeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyössä valmisteleva Suomen karhukannan hoitosuunnitelma viimeisteltiin ja luovutettiin maa- ja metsätalousministeriölle joulukuussa 2016.

Suunnitelman keskeiset elementit liittyvät haaskojenpidon aiheuttamien ongelmien hallintaan, kannanhoitoalueiden päivittämiseen ja kannanseurannan tehostamiseen.

Ilveskannan hoitosuunnitelman valmistelu aloitettiin huhtikuussa ja se jatkuu vuoden 2017 maaliskuuhun saakka.

Susikannan hoitosuunnitelmatoimenpiteitä jatkettiin tukemalla reviiriyhteistyöryhmien toimintaa. Kaikki hoitosuunnitelmassa kuvatut hankkeet (9) on käynnistetty ja arvion mukaan noin 60 % toimenpiteistä on toteutettu.

Hirvikannan hoitosuunnitelman tärkeimmät toimintatavat on toteutettu, kun vuoden 2015 aikana siirryttiin koko maan kattavasti hirvitalousaluepohjaiseen verotussuunnitteluketjuun. Toisena toimintavuotena hirvitalousalueilla keskityttiin hirvikannan rakenteen korjaamiseen, mihin laajemmat ja kannanhoidollisesti yhtenäisemmät alueet antavat aikaisempaa paremmat mahdollisuudet.

Hirvikannan hoitosuunnitelman jalkauttamista tuettiin myös laajalla materiaaliutuotannolla. Metsästyksen johtajien koulutusaineistot uusittiin kattavasti ja suomalaisille metsästyseuroille tuotettiin hirvikannan hoitoa ja valikoivaa verotusta käsittelevä julistesarja, joka ohjeistettiin jaettavaksi seurojen metsästysmajoille. Hirvikannan hoidon ja metsästyksen johtajien koulutuspakettia päivitettiin korostetuilla eettisen pyynnin ohjeistuksilla. Hirvikannan hoitosuunnitelman tavoitteita tuettiin myös osallistumalla metsästyslainsäädännön päivitystyöhön ja muun muassa hirvenmetsästyksen myöhäistetyllä aloituksella ja lisääntymisajan rauhoittamiselta metsästykseltä tuetaan merkittävästi uroskannan ikärakenteeseen liittyviä kannanhoidon tavoitteita.

Hirvikannan hoitosuunnitelman tehokas jalkauttaminen on ollut mahdollista maa- ja metsätalousministeriön rahoittaman Hirvieläinkantojen hoidon kehittäminen -hankkeen avulla. Suunnitelma toteutusasteen voidaan arvioida olevan noin 80 %.

Lisäksi Suomen riistakeskus jatkoi metsäkanalintujen hoitosuunnitelman käytännön toteuttamista etenkin elinympäristöjen hoidon yhteistyöhankkeilla. Niitä esitellään tarkemmin kohdassa Riistatalouden edistäminen. Erityisenä teemana on ollut riistakeskuksen luonnonhoidon ja -suojelun strategian toteuttaminen etenkin Riistametsänhoidon hankekokonaisuuksien kautta. Metsäkanalintujen hoitosuunnitelman toteutusasteeksi voidaan arvioida olevan noin 75 %.

Suomen riistakeskus osallistui taigametsähanhikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman toteuttamiseen yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Riistakeskuksen edustaja toimii CIC:n edustajana AEWA:n teknisessä komiteassa. Tehtävään kuuluu erityisesti edistää muuttavien riistavesilintujen kestävä käytön huomioon ottamista AEWA:n toiminnassa. Teknisellä komitealla oli kokoukset Israelissa ja Saksassa.

AEWA:n uusi toimintaohjelma käynnistettiin ja sen tavoitteena on aloittaa lyhytnokka-, meri-, taigametsähanhi- ja valkoposkihanhen koordinoitu kannanhoito ja tukea osallistujamaiden toimintakykyä muuttoireitin tason kannanhoidon toimeenpanolle. Suomen riistakeskuksen edustaja osallistui aloituskokoukseen Pariisissa toukokuussa 2016, jossa laadittiin kansainvälisen työjärjestys ja määriteltiin kansainvälisen metsästyssääntelyjärjestelmän aikataulu, kiintiönjako, verotusstrategiat ja seurantaohjelma eri kannanhoitoalueille.

Suomen riistakeskus laati toimintavuoden aikana euroopanmajavakannan hoidon ja kanadanmajavakannan levinneisyyden hallintaohjelman ja taantuneiden riistavesilintujen hoidon toimenpideohjelman. Ne lähetään lausuntokierrokselle ruotsinkielisten käännösten valmistuttua 2017.

Kaksivuotinen Taigametsähanhen pesimäalueiden kartoitus- hanke saatettiin päätökseen ja hankkeen aikana kehitettiin, kuvattiin ja testattiin maastokartoitusten ja helikopterilaskennan yhdistelmää pesimäindeksien tuottamiseksi. Näyttää siltä, että kuvattu menetelmä antaa mahdollisuudet metsähanhen pesimämenestyksen seuraamiseen ja tuottaa lisäksi tietoa taantuneiden riistavesilintujen runsaudesta.

Suomen riistakeskus jalkauttaa hoitosuunnitelmien tavoitteita käytännön toimenpideohjelmien ja hanketyötavan kautta. Hoitosuunnitelmiin liittyvät 2015 kehittämishankkeet esitetään liitteessä kaksi.

Riistatieto

- o osallistutaan tiimityöllä sähköisen hirvitietojärjestelmän luomiseen niin, että se palvelee verotuksen suunnittelun käytännön tarpeita eri toimijatasoilla (metsästysseurat ja -seurueet, riistanhoitoyhdistykset ja hirvitalousalueet)
- o jatketaan riistakolmiolaskentojen aktivointia kaikilla toiminta-alueilla, mutta etenkin Lapissa, jotta voidaan tukea metsästyslain 38 §:n mukaisia kestävä metsästyksen tavoitteita, pyritään löytämään toimintaan uusia kannustekeinoja yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen (LUKE:n) kanssa
- o jatketaan edelleen suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintatapojen yhtenäistämistä ja suurpetoyhdyshenkilöiden kouluttamista kaikilla toiminta-alueilla
- o tuetaan riistantutkimusta ja metsästysoikeuden haltijoita sähköisten havainnonkeruujärjestelmien käytön aktivoinnissa
- o huolehditaan yhteistyössä LUKE:n kanssa, että kolmiolaskentatulokset ja pienriistasaalitilasto julkaistaan mahdollisimman nopeasti verkossa ja kehitetään työkaluja, joiden avulla riistatietoa voidaan soveltaa metsästysseurojen päätöksenteossa

Ajantasaisen riistatiedon keräämistä ja sen käyttöä hallintopäätöksissä edistettiin kahden osa-alueen yhteistoiminnalla: toisen työ liittyy laskentojen aktivoimiseen ja niiden tuottaman tiedon käyttömuotojen asiakaslähtöiseen kehittämiseen metsästysoikeudenhaltijoiden näkökulmasta ja toisen osa-alueen tavoitteena on kehittää riistatietojärjestelmiä konserniyhteistyön avulla.

Jatkettiin riistakolmiolaskentojen tehostamista yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa luotettavan ja kattavan riistatiedon varmistamiseksi metsästysaikojen määrittämisen päätösketjun vaatimassa aikataulussa niin että kesälaskennan tulokset ehtivät metsästysaika-asetuksen päätöksentekoon.

Laskentoja edistettiin järjestämällä koulutustilaisuuksia, auttamalla uusien kolmioiden perustamisessa ja kannustamalla kolmiövastaavia Hopealuoti -tekstiviesteillä ennen laskentaa ja laskentakauden aikana. Vuonna 2014 käyttöön otettua riistakolmiot.fi -palvelua kehitettiin edelleen, jotta laskentatiedot olisivat

entistä paremmin kaikkien niitä tarvitsevien saatavilla. Palvelusta löytyvät nyt muun muassa laskentatiedot koko riistakolmiohistorian ajalta ja kolmiokohtaiset raportit. Nyt myös peltokolmiot ovat järjestelmässä ja osa niiden laskentahistoriasta.

Kesälaskennassa 2016 laskettiin poikkeuksellisen aikaisesta laskenta-ajasta (23.7. – 2.8.) huolimatta 968 riistakolmiota. Riistakolmiot.fi -palvelun kautta palautettiin lähes 90 % laskentatuloksista, kun vuotta aiemmin palautusprosentti oli noin 80 %. Riistakolmiot.fi -palvelu on saanut laajan käyttäjäkunnan.

Jatkettiin yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen kanssa petoyhdyshenkilöverkoston kehittämiseksi. Tavoitteena on havaintojen laadun ja kattavuuden parantaminen sekä käytäntöjen yhtenäistäminen. Koulutuspaketti päivitettiin ja vuoden 2016 aikana alueilla järjestettiin 43 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 1 470 petoyhdyshenkilöä.

2015 käynnistettiin kolmivuotinen Luonnonvarakeskuksen, Turun yliopiston evoluutiobiologian sovelluskeskuksen ja Suomen riistakeskuksen yhteishanke susien yksilötietojen keräämiseksi DNA-analyysillä. DNA analysoidaan metsästetyistä, muutoin kuolleista ja pannoitetuista susista sekä susien ulostenäytteistä. Tulokset julkaistaan Riistahavainnot.fi -palvelussa. Ulostenäytteitä kerätään vuosittain erikseen sovitulla alueilla tiettyinä ajanjaksoina.

Syksyllä 2016 ulostekeräys käynnistettiin viidellä alueella, joilla on tunnettuja susireviirejä (Kärsämäki, Kelsimä, Etelä-Pohjanmaa, Juupajoki ja Renko). Kerättyä saatiin vuodenvaihteeseen mennessä 50 näytettä. Keräys jatkuu tammikuun 2017 loppuun. Poikkeuksellisen lämmin ja lumeton alkutalvi vaikeutti keräystä.

Riistavahinkorekisteriä hyödynnettiin karhu-, ilves- ja susipoikkeuslupien tietojen hankinnassa ja hirvieläinten verotuksen suunnittelussa.

Riistatiedon sähköiseen tallentamiseen ja monipuoliseen käyttöön tähtäävän tietokannan (Oma riista) kehittämistä jatkettiin tukemalla hanketta tiimityöllä.

Riistatietoon liittyvien tavoitteiden toteutumista on kuvattu myös kohdassa 2.1

Riistakantojen verotussuunnittelu

- o osallistutaan tiimityöllä sähköisen hirvitietojärjestelmän luomiseen niin, että se palvelee verotuksen suunnittelun käytännön tarpeita eri toimijatasoilla (metsästysseurat ja -seurueet, riistanhoitoyhdistykset ja hirvitalousalueet)
- o tuetaan sähköisten suunnittelujärjestelmien käyttöönottoa hirviverotuksen suunnitteluketjun eri tasoilla
- o jatketaan hirvitalousaluekohtaisen verotussuunnittelujärjestelmän kehitystyötä, osaprosessin erityistavoitteena pidetään hirvieläinkantojen rakenteellisten verotusmallivaihtoehtojen kehittämistä yhteistyössä LUKE:n kanssa
- o uudistetaan pienten hirvieläinten metsästyksen ja kannanhoidon koulutuspaketit
- o jatketaan hirvieläinten pyynnin koulutuksia uudistetun materiaalin avulla
- o kehitetään menetelmiä lieventää suurpetojen aiheuttamia riistatalousongelmia

Hirvieläinten verotussuunnittelutiimi osallistui aktiivisesti Oma riista -palvelun toiminnallisuuksien kehittämiseen yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen tutkijoiden kanssa. Palvelu tuottaa jatkossa ajantasaista riistatietoa hirvenmetsästyksen ajantasaisen johtamisen ja päätöksenteon tueksi. Tietojärjestelmien kehittäjät ja riistakeskusalueet tekivät hirvitiedon ajantasaisen tiedon käytön edistämiseksi valtavan työn toimintavuoden aikana. Seurat onnistuttiin kouluttamaan palvelun käyttöön ja sovellus pystyttiin kehittämään erittäin toimivaksi. 5 005 metsästysseuraa, -seuruetta ja luvansaaajaa (noin 92 %) otti palvelun käyttöön. Onnistunut lanseeraus tulee jatkossa nopeuttamaan huomattavasti hirvieläinten verotussuunnitteluketjua ja lisäämään metsästyksen aikaisen ja paikallisen riistatiedon käyttöä hirvikannan hoidossa.

Yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa Oma riista -palvelun kehitettiin ja luotiin hirvitiedon palautenäkymiä, joiden avulla voi tarkastella asetettujen kannanhoidon määrällisten ja rakenteellisten tavoitteiden toteutumista ajantasaisesti.

Hirvieläinten verotussuunnittelun osalta vuonna 2016 tuettiin yhdenmukaista hirvitalousaluetasolta lähtevää verotussuunnitteluprosessia kaikilla tasoilla ja vakiinnutettiin se käytäntöön onnistuneesti. Hirvitalousalueilla keskityttiin hirvikannan rakenteen korjaamiseen, mihin laajemmat ja kannanhoidollisesti yh-

tenäisemmät alueet antavat aikaisempaa paremmat mahdollisuudet. Luonnonvarakeskuksen tuottama hirvitalousaluekohtainen arvio hirvikannan koosta ja rakenteesta valmistui 10.3. sovitussa aikataulussa. Riistanhoitoyhdistysten kanta-arviot sekä hirvitalousaluekohtaiset verotusskenaariot valmistuivat 24.3., jonka jälkeen tutkimustietoon pohjautuva kannanhoidon suunnitteluketju käynnistettiin hirvitalousalueittain kaikilla toimialueilla.

Hirvieläinten aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin Riistavahinkorekisterin mukaan 74 906 euron arvosta ja metsätalousvahinkoja noin 275 241 euron arvosta. Hirvikolareiden määrä nousi edellisestä vuodesta noin 4 %. Riistavahinkorekisteriin ilmoitettuja kolareita oli 1 880 kpl.

Toimintavuoden aikana tuotettiin neuvontamateriaalia hirvikannan rakenteeseen vaikuttavista mekanismeista ja koulutettiin metsästäjiä hirvikannan rakenteen huomioon ottamiseksi kannan säätelyssä. Hirvikannan hoidon julistesarja jaettiin suomalaisille metsästyseuroille ja ajatuksena oli että sen sijoittaminen seurojen metsästysmajoille palvelisi valikoivan verotuksen käytännön toteutusta. Hirvenmetsästäjien ja metsästyksen johtajien koulutusmateriaalit päivitettiin.

Metsäpeurakannan osapopulaatioiden hoitoa jatkettiin Kainuun ja Suomenselän toiminta-alueilla muun muassa tukemalla Luonnonvarakeskuksen laskentoja sekä GPS-pannoituksia. Kainuun osapopulaation yksilömäärä oli kevään 2016 laskennassa 730 yksilöä, vasaosuuden ollessa 11 %. Suomenselän osakantaa ei laskettu vuonna 2016. Vuoden 2015 laskennassa kanta oli kasvusuuntainen ja se arvioitiin helikopterilaskennassa noin 1 300 yksilön suuruiseksi. Vasaosuus oli noin 14 %.

Kainuussa ja Suomenselällä suurpetoja koskevia poikkeuslupia pyrittiin mahdollisuuksien rajoissa kohdistamaan metsäpeuran päävasomisalueille. Lokakuussa 2016 käynnistyi Metsähallituksen johtama Metsäpeura Life + hanke (The wild forest reindeer (Rangifer tarandus fennicus) of Finland: Conservation and recovery of historic range), joka on käynnissä 2016–2023 vuosien ajan. Suomen riistakeskus on merkittävässä osuudessa mukana projektissa. Metsäpeura Life+ hankkeen näkyvin toimenpide liittyy metsäpeurojen palautusistutuksiin Isojoelle ja Ylöjärvelle (Kuru). Osana hanketta päivitetään myös metsäpeurakannan kannanhoidosuunnitelma vuonna 2021.

Valkohäntäpeurakannan maataloudelle aiheuttamat vahingot olivat 47 680 euroa ja pysyivät kohtuullisella tasolla. Peurakolareiden määrästä ei saada tällä hetkellä kattavaa tietoa. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Suurpetokantoja hoidettiin lajikohtaisten hoitosuunnitelmien mukaisesti. Susikannan hoitosuunnitelman päivitys valmistui tammikuussa 2015 ja sen toimenpiteiden toteuttaminen aloitettiin välittömästi. Vuoden 2016 aikana direktiivilajien verotussuunnittelun näkökulmasta erityisesti kaksivuotinen suden kannanhoidollisen pyynnin kokeilu oli keskeinen toimenpide. Direktiivilajien verotussuunnittelutiimi osallistui kannanhoidollisen pyynnin menettelyjen ja pyyntimäärien valmisteluun sekä kokosi tietoja pyynnin vaikutusten arviointia varten. Tiimi osallistuu keväiseen yhteistoimintaneuvotteluun, jossa maa- ja metsätalousministeriö Luonnonvarakeskus ja Suomen riistakeskuksen määrittelevät ilves- ja karhukantojen hoidon suuntaviivat kantatiedon perusteella.

Karhun osalta vuoden 2016 poikkeuslupakiintiö kasvoi hieman ja koko maan karhukannan arvioitiin kasvaneen hieman edellisestä vuodesta. Kannan alenemista on kanta-arvion mukaan tapahtunut ns. levittämisyvyöhykkeellä. Kehittyvän kannan hoitoalueella kanta kasvoi, ja itäisen Suomen vakiintuneen kannan hoitoalueella kanta pysyi ennallaan. Kannan kehitykseen reagoitiin vähentämällä pyyntimääriä levittämisyvyöhykkeellä ja kehittyvän kannan hoitoalueella poikkeuslupamääriä kasvatettiin. Poronhoitoalueella vahingot ovat kasvaneet ja alueellista pyyntikiintiötä on lisätty. Idässä pyyntimäärä pysyi suurin piirtein ennallaan, mutta metsäpeura huomioitiin aiempaa vahvemmin suurimpia sallittuja saalismäärien määrittäessä.

Ilveskannan hoidon osalta poronhoitoalueen eteläpuolinen Suomi on jaettu kahteen kiintiöalueeseen. Läntisessä Suomessa päädyttiin jatkamaan verotustasolla, jonka arvioitiin mahdollistavan tihentymäalueiden ongelmien lievittämisen. Itäisessä Suomessa verotustasoa laskettiin, koska kannan kasvu on monilla alueilla taittunut.

Poikkeuslupien suuntaamisessa käytettiin vuonna 2013 aloitettua menettelyä, jossa kannanhoidollinen pyynti suunnataan korostuneemmin runsaan ilveskannan alueille. Metsäpeurakanta huomioitiin aiempaa voimakkaammin kannanhoidollisten ilvespoikkeuslupien suuntaamisessa. Ilveskanta-arviota tarkentavia

hankkeita erillislaskentoja, jatkettiin, mutta laskenta saatiin toteutettua vain Oulun aluetoimiston eteläisellä osalla.

Euroopanmajavan pyyntilupamenettelyä kehitettiin laajentamalla kannanhoidollisen pyyntilupametsästyksen piirissä olevaa aluetta Pohjanmaan ja Rannikko-Pohjanmaan aluetoimistojen eteläosiin.

Kestävä metsästys

- o osallistutaan metsästyslain 37 ja 38 §:n mukaiseen riistaeläinten metsästysrajoitusten valmisteluun yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa ja kehitetään aihepiiriin liittyviä riistakonsernin yhteistoimintatapoja joustavammiksi
- o otetaan käyttöön metsäkanalintujen metsästyksen säätelyn tueksi laadittu koodisto ja päätöksentekoa tukevat analyysimallit
- o toteutetaan Riistakolmiotieto päätöksenteossa -hanke, jossa kootaan ajantasainen tieto metsästysseurojen metsäkanalintukantojen säätely- ja rajoitusmekanismeista sekä tarkennettua tietoa alueellisista kanalintusaaliista
- o kerätään alueiden näkemykset mahdollisista metsästyksen rajoitustarpeista
- o huolehditaan asiaan liittyvästä riistanhoitoyhdistysten kuulemisesta ja laaditaan yhteenveto riistanhoitoyhdistysten antamista lausunnoista
- o jatketaan JHT- prosessin ja metsästyksen valvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa erävalvontamuotojen kehittämisyyhteistyötä, jonka tavoitteena on ehkäistä laitonta tappamista

Suomen riistakeskus teki esityksiä metsästyslain 38 §:n mukaisista metsästyksen rajoittamistarpeista. Metsähanhen metsästyksen esitettiin metsästysvuodelle 2016 - 2017 rauhoitusta. Kaakkois-Suomeen esitettiin rajatulle alueelle kuitenkin metsästyksen sallimista 1.10. -31.12.2016, jossa pyynnin arvioitiin kohdistuvan pääasiassa alueella levähtävään tundrametsähanheeseen, jonka kannat voivat hyvin. Maa- ja metsätalousministeriö rauhoitti kuitenkin metsähanhen koko Suomessa.

Taigametsähanhelle on hyväksytty kansainvälinen hoitosuunnitelma AEW: n osapuolikokouksessa Saksassa marraskuussa 2015. Suomen riistakeskus oli koordinoimassa kansainvälisen hoitosuunnitelman laatimista yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Suomen metsähanhikannan hoitosuunnitelma päivitettiin vuoden 2016 aikana vastaamaan kansainvälistä säätelyjärjestelmää.

Vuonna 2016 riistakeskus esitti merihanhen rauhoituksen jatkamista kolmeksi vuodeksi eteenpäin ja asetusta jatkettiin esityksen mukaisesti. Rauhoituksen tarkoituksena on edistää merihanhien leviämistä ja runsastumista sisämaassa.

Metsäkanalintujen metsästysajoista metsästysvuonna 2016 - 2017 tehtiin esitys maa- ja metsätalousministeriölle. Esitysten valmistelussa toimittiin yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Metsäkanalintujen metsästysaikojen rajoittamisperusteita kehitettiin ja täsmennettiin yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö vahvisti tiimin esityksen mukaiset metsäkanalintujen metsästysajat.

Metsästysrajoitukset harkittiin lajikohtaisesti kullekin alueelle käyttäen hyväksi seuraavia riistatietoja (koodisto): lintukantojen pitkäaikaisen kehityksen suunta, lintutiheyden kehitys kolmiolaskentahistorian aikana sekä vallitseva kehityssuunta aluetasolla, lintutiheyden kehitys viimeisen 10 vuoden aikana ja poikkeama keskitiheydestä aluetasolla sekä lintutiheydet riistanhoitoyhdistystasolla viimeisissä laskennoissa, lintujen poikasprosentin kehitys ja poikkeamat keskiarvosta 10 vuoden ja kolmiolaskentakauden ajalta aluetasolla, saalistilastot, verotusastelaskelmat sekä muut tilastot, tutkimukset, selvitykset ja kokemusperäinen tieto kanalinnuista, niiden metsästyksestä ja alueiden olosuhteista.

Tehty kehitystyö toimii pohjana analyysimallien kehittämiseksi vuoden 2017 aikana.

Metsäkanalintujen metsästyksen rajoittamisprosessissa on ollut aikatauluihin liittyviä haasteita. Riistakolmiolaskentoihin paras ajankohta olisi elokuun alkupuolisko. Asetuksen valmistelu ja antaminen vie kuitenkin niin paljon aikaa, että laskennat joudutaan tekemään suureksi osaksi jo heinäkuun puolella. Tiukasta aikataulusta huolimatta kolmioita on saatu laskettua niin hyvin, että tulosten perusteella on voitu tehdä ratkaisuja, joissa kultakin alueelta on laskentatietoja ollut riittävästi käytössä. Kuitenkin laskentojen lisääminen, erityisesti maan pohjoisosissa, antaisi lisää kaivattua varmuutta tuloksiin. Metsästysaikojen säätelyprosessin aikataulujen muuttaminen on nähty tarpeelliseksi. Vuonna 2016 aloitettiin suunnitelmien teko asian korjaamiseksi.

Luonnonvarakeskuksen mukaan useamman vuoden ajan vallinnut kanalintukantojen pieneneminen jatkui pääosassa maata. Alueellinen vaihtelu tässä suhteessa oli kuitenkin huomattavaa. Etelä- ja Keski-Suomessa lintutilanne oli edellisvuoden veroinen, tosin sangen vaatimaton sekkin, mutta pohjoisessa Suomessa tiheydet vähenivät selvästi. Kaikilla lajeilla keskitiheydet olivat tuntuvasti alle edeltäneen 10 vuoden keskiarvon. Lajien yhteistiheys oli monella alueella koko 28-vuotisen kolmiolaskentakauden alhaisin.

Kestävä metsästys- tiimi huolehti riistakeskusalueiden kuulemisesta ja riistanhoitoyhdistysten lausuntojen keräämisestä ja analysoinnista Maa- ja metsätalousministeriön metsästyksen rajoittamiseen liittyvien asetusten osalta.

Riistakeskuksessa on tehty taantuvien vesilintulajien kantojen hoidon toimenpideohjelma, joka lähtee lausuntokierrokselle 2017. Metsästystä ei ole lähdetty rajoittamaan metsästyslain 38 §:n perusteella muiden lajien kuin metsähänhen kohdalla. Neuvonnan, suositusten ja viestinnän avulla on pyritty alentamaan taantuviin lajeihin kohdistuvaa metsästyspainetta. Tiettyjen vesilintulajien taantumisen pääsyyinä on ollut sopivien elinympäristöjen heikentyminen. Suomen riistakeskus onkin viime vuosien aikana edistänyt vesilintujen elinympäristöjen hoitoa erilaisilla hankkeilla.

Riistanisäkkäistä hilleri on taantunut viime vuosikymmenien aikana. Tämänkin lajin kohdalla parhaaksi metsästyksen säätelykeinoksi on toistaiseksi nähty vapaaehtoiset toimet.

Riistavahinkojen estäminen

- o järjestetään vahinkojen ennaltaehkäisymateriaalin jakelu
- o toteutetaan karhuvahinkojen riskikartoitus (mehiläistalous) kehittyvän kannan alueella
- o laaditaan riistakeskuksen nettisivuille esittely ja ohjemateriaalit riistaeläinten ja rauhoittamattomien eläinten aiheuttamien vahinkojen torjuntamenetelmistä yhteistyössä viestinnän kanssa

Riistavahinkojen ehkäisemisen painopistealueena oli hirven aiheuttamien metsä- ja maatalousvahinkojen ja karhun mehiläistaloudelle ja suurpetojen kotieläintiloille aiheuttamien vahinkojen torjunta. Riistavahinkojen ennaltaehkäisymateriaalia välitettiin toiminta-alueiden kautta vahinkojen estoon koko maassa. Yleisimpiä artikkeleita olivat hirvieläinten syönninestoaineet ja erilaiset sähkö- ja metalliverkkoaidat, joiden avulla suurpetojen tai hirvieläinten pääsy vahinkokohteille pyritään estämään.

Riistakeskuksen toiminta-alueilla annettiin vahinkojen ennaltaehkäisemiseen liittyvää neuvontaa ja tuotettiin yhteistä ohjemateriaalia, jotta tietous toimivista suojausmenetelmistä ja vaihtoehdoista lisääntyisi.

Karhuvahinkojen riskikartoitusta tehtiin osana karhukannan hoitosuunnitelman hoitosuunnitelmaluonnosta ja tiimin linjauksia nostettiin esille. Karhukannan runsastumista ei tavoitella maamme peltovaltaisilla alueilla, jotka samalla ovat mehiläistarhauksen ydinaluetta.

Metsävahinkojen ennaltaehkäisemiseksi välitettiin Trico -syönninestoainetta, jonka on tutkittu antavan oikein käytettynä erittäin hyvän suojan hirvieläinten syöntiä vastaan. Riistakeskus on tukenut Tricon välitystä ja hankintaa siten, että metsänomistajalle jää 10 litran astian omavastuuhinnaksi 50 euroa. Tricoa välitettiin 11 000 litraa. Sitä on kokeiltu myös metsäjäniksen ja rusakon aiheuttamien vahinkojen torjuntaan ja se toimii hedelmä- ja erikoispuiden ja rehupaalien suojauksessa.

Riistakeskus hankki keltaista UV-suojattua muovinauhaa havu- ja lehtipuutaimikoiden suojaukseen. Nauhaa on jaettu ilmaiseksi riistakeskuksen aluetoimistojen välityksellä metsänomistajille. Metallisia riista-aitoja välitettiin pitkän viljelykierron erikoisviljelysten suojaukseen. Kevytrakenteisia sähköisiä hirvieläinaitoja välitettiin lyhyen viljelykierron erikoisviljelysten, kuten mansikkaviljelysten suojaukseen. Riistakeskus hankki keltaista UV-suojattua muovinauhaa havu- ja lehtipuun taimikoiden suojaukseen. Nauhaa on jaettu ilmaiseksi riistakeskuksen aluetoimistojen välityksellä metsänomistajille taimikoiden suojaukseen yhteensä 2 170 (300 m) rullaa. Metallisia riista-aitoja välitettiin pitkän viljelykierron erikoisviljelysten suojaukseen kymmenelle tilalle yhteensä 5,5 km. Kevytrakenteisia sähköisiä hirvieläinaitoja välitettiin lyhyen viljelykierron erikoisviljelysten, kuten mansikkaviljelysten suojaukseen 22 tilalle yhteensä 21,1 km.

Suurpetovahinkojen torjumiseen tarkoitettuja aitapaketteja suunnattiin etenkin alueille, joille susi- ja karhukannat ovat viime vuosina levittäytyneet. Petoaitaa myönnettiin 60 kotieläintilalle yhteensä 109,8 km. Suurpetojen aiheuttamia kotieläinvahinkoja kirjattiin vuonna 273 tapahtumaa vuonna 2016.

Karhun mehiläistaloudelle aiheuttamien vahinkojen torjuntaan liittyvien tukipyyntöjen määrä on selvässä kasvussa Etelä- ja Länsi-Suomen alueella, kun karhukanta levittäytyy mehiläistarhauksen ydinalueille. Vuonna 2016 välitettiin 251 mehiläistarhojen suojaukseen tarkoitettua aitapakettia mehiläistarhaajille.

Karhun aiheuttamia vahinkoja mehiläistarhaukselle kirjattiin 99 kohteessa. Korvattava summa oli yhteensä 99 142 €. Korvausmäärä pieneni merkittävästi edellisen vuoden vahinkomäärästä.

Karhut aiheuttivat myös korvattavia maatalousvahinkoja 138 kohteessa. Korvausmäärä oli 55 789 €, mikä on hieman edellisen vuoden korvausta suurempi. Maatalousvahingot kohdistuivat pääasiassa peltoviljelykasveihin.

Koiravahinkoja oli ilmoitettu 54, mikä vastaa edellisen vahinkomäärää. Korvaussumma kasvoi huomattavasti edellisestä vuodesta, se oli yhteensä 170 867 €. Suurin yksittäinen korvaus oli 10 000 €. Suden aiheuttamia koiravahinkoja oli 44 kpl.

Vuoden 2016 korvattavien suurpetojen aiheuttamien porotalousvahinkojen määrä oli yhteensä 5 663 578 €, mikä on runsaat 2 milj. euroa edellisen vuoden vahinkoja suurempi. Korvattavien porojen määrä oli 4 700, mikä on noin 800 poroa edellisvuotta suurempi.

Suurpedoista eniten porotalousvahinkoja aiheutti ahma, jonka tekemien vahinkojen kokonaismäärä oli 2 780 poroa ja korvausmäärä 3 423 531 €. Ahmavahingot ovat keskittyneet Käsivarren Lappiin, Pohjois-Lappiin Lokka – Muonio väliselle alueelle ja itäiselle poronhoitoalueelle.

Karhu aiheutti 684 porovahinkoa, joiden korvausmäärä oli yhteensä 832 129 €.

Ilves aiheutti 626 porovahinkoa ja niiden korvaussumma oli yhteensä 684 839 €.

Suden aiheuttamia porovahinkoja oli vuonna 2016 610 kappaletta ja niiden korvaussumma oli 723 079 €. Suden porotaloudelle aiheuttamat vahingot keskittyivät itäiselle poronhoitoalueelle ja lähelle itärajaa.

Susikelloja kokeiltiin osana vaihtoehtoisten menetelmien kehittämistyötä. Noin 200 kelloa jaettiin ajo-koirajärjestön paikallisorganisaatioiden kautta. Tuloksia selvittävät Oulun yliopisto ja Luke.

SRVA (Suurriistavirka-apu) -toimintaa koordinoitiin koko maassa yhteisessä kehittämishankkeessa tehtyjen linjausten mukaan. Yhteistoiminta muun muassa poliisiviranomaisten kanssa oli laajaa. Hirvieläinkolareissa loukkaantuneiden eläinten jäljitys ja ihmisasutuksen lähelle tulleiden suurpetojen karkotus olivat yleisimmät toimenpiteet, joita hoidettiin kattavasti poliisilaitoskohtaisten sopimusten pohjalta. Uusia FN 303 paineilmakarkoittimen käyttäjiä koulutettiin keväällä 2016.

Hirven aiheuttamien, korvattavien metsätalousvahinkojen määrä on pienentynyt edellisistä vuosista. Tiedossa olevat korvatut kasvu- ja laatutappiot oli 275 241 €, kun vastaava korvaus vuodelta 2015 oli 324 043 €.

Hirven aiheuttamia maatalousvahinkoja korvattiin riistavahinkorekisterin mukaan 75 118 euron arvosta. Tapauksia oli 164. Luvut ovat hieman edellisvuotta pienempiä.

Valkohäntäpeuran maataloudelle aiheuttamat vahingot kohdistuivat hedelmäpuihin ja peltoviljelyyn. Vahinkokohteita oli 111 ja korvausten määrä yhteensä 47 592 €. Valkohäntäpeura ei tietävästi ole aiheuttanut vahinkoja metsätaloudelle.

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estämiseen erikoisviljelyksille hankittiin koekäyttöön 10 kpl Scarey Man pelotinta, jotka olivat käytössä Varsinais-Suomessa ja Rannikko - Pohjanmaalla. Kokeilusta saatiin hyviä tuloksia

Hirvikolareiden määrä riistavahinkorekisterin mukaan oli vuoden loppuun mennessä 1880 kolaria. Kolari määrä on kasvanut edellisestä vuodesta 80 kolarilla.

Pienten hirvieläinten aiheuttamat kolarit eivät päivitty riistavahinkorekisteriin, mutta määrä arvioidaan kasvaneen edellisestä vuodesta. Valkohäntäpeurakolarit keskittyvät voimakkaasti Etelä- ja Lounais-Suomen alueelle.

Työ riistavahinkojen ennaltaehkäisyä menetelmien ja ohjeiden kokoamisesta riistakeskuksen nettisivuille aloitettiin vuoden 2016 aikana.

Riistatalouden edistäminen

- o jatketaan METSO -rahoitteista Askel riistametsään -hanketta
- o toteutetaan Riistametsänhoito -hanke, jonka avulla voidaan jalkauttaa riistapainotteisen metsänhoidon malleja osaksi metsäorganisaatioiden toimintaa ja koulutusta
- o aloitetaan Taiga Grouse Life+ hankkeen toteuttaminen loppuvuodesta, mikäli hanke saa rahoituksen
- o jatketaan Skandinavian supikoiravapaa vyöhyke -hanketta Lapissa ja pyritään löytämään sille pidempiaikainen rahoitusratkaisu

- o tuotetaan teemakohtaisia hirvieläinkantojen hoitoa edistäviä materiaalisarjoja metsästysseurojen käyttöön
- o otetaan hanketyötä tukeva suunnittelujärjestelmä käyttöön
- o toteutetaan hankesuunnitelman mukaisesti Metsäpeuralife- hankkeen toimia yhteistyössä Metsähallituksen ja hankekumppanien kanssa

Riistataloutta edistettiin erilaisten kehityshankkeiden ja työryhmiin osallistumisen avulla. Kehityshankkeet kytkeytyvät myös hoitosuunnitelmatyötapaan ja hanketyötavan tavoitteena on jalkauttaa hoitosuunnitelmien toimenpidesuosituksat käytännön toiminnaksi. Tavoitteena on saada riistataloutta edistäviä elementtejä osaksi maa- ja metsätalouden sekä luonnonsuojelun toimintatapoihin ja lisätä toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta sekä laajentaa rahoitus pohjaa.

Maatalouden tukijärjestelmien käyttöä riistan kannalta hyödyllisiin toimenpiteisiin edistettiin esittelemällä tukien hyödyntämisen mahdollisuuksia Metsästäjä- ja Jägaren- lehdissä. Lisäksi osallistuttiin Maaseutuverkoston ympäristö- ja ilmastotyöryhmän valmisteleman teemalehden sisällön tuottamiseen riistanhoidon tiimoilta, joka jaettiin Maaseudun tulevaisuuden liitteenä.

Marraskuun lopulla osallistuttiin kaksipäiväinen Luonnonhoitoa yhdessä –seminaarin järjestämiseen yhteistyössä lukuisien aiheen parissa työskentelevien organisaatioiden ja ministeriöiden kanssa. Riistan- ja luonnonhoitoon liittyvät teemat olivat hyvin edustettuina seminaarin ohjelmassa.

Metsäkanalintujen hoitosuunnitelmaan ja metsälain uudistamiseen kytkeytyvää riistametsänhoidon hanketyötä on viety suunnitelmallisesti eteenpäin viime vuosien aikana. Toimintavuoden aikana saatiin kielteinen rahoituspäätös Taiga - Grouse Life+ hankehakemuksesta, jossa oli mukana useita metsäalan toimijoita ja viranomaisia. Hanketyötä jatkettiin muiden hankerahoitusmuotojen kautta.

Riistametsänhoitoa edistettiin toimintavuoden aikana erityisesti Riistametsänhoito –hankkeella, jonka avulla jalkautettiin riistapainotteisen metsänhoidon malleja osaksi metsäorganisaatioiden toimintaa ja koulutusta. Hankkeessa panostettiin monipuolisesti riistametsänhoitoon liittyvään monikanavaiseen tiedotukseen viikoittaisella Riistametsänhoitaja- blogipäivityksellä, lehtijutuilla eri lehdissä ja sosiaalisen median näkyvyydellä.

Koulutustilaisuuksia riistametsänhoidosta pidettiin useita eri puolilla Suomea ja messuille osallistuttiin. Suomen metsäkeskuksen kanssa järjestettiin yhteistyömuotoinen pilottikoulutus organisaatioiden henkilökunnalle, jota on tarkoitus laajentaa tulevina vuosina myös muihin metsäalan tahoihin.

Toimintavuoden aikana toteutettiin myös yksivuotinen Riistametsänhoidon edelläkävijät -hanke, jota rahoitettiin maa- ja metsätalousministeriön METSO- hankevaroilla. Hanke kokosi saman pöydän ääreen riistasta kiinnostuneita metsäammattilaisia. Hankkeessa ideoitiin miten riistametsänhoitoa saadaan paremmin osaksi metsäalan arkea. Hankkeen päätuote on vuoden aikana toteutettu riistametsänhoidon verkkokurssi. Verkkokurssin tueksi haettiin Suomen metsäsäätiöltä erillisrahoitusta riistametsänhoidon videoklippien tuottamiseksi varten. Kolmen videoklipin tuottamisen lisäksi riistametsänhoitoa esiteltiin myös YLE:n Luonto lähellä TV-sarjassa.

Uuden METSO- rahoitteen riistametsänhoitoon keskittyvän Digiriistametsä- hankkeen suunnittelu aloitettiin kesällä 2016 yhteistyössä Suomen metsäkeskuksen kanssa ja hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen tammikuussa 2017.

Vuoden 2016 aikana jatkettiin Supikoira After Life –hanketta ja supikoiran tehopyyntiä Lapissa, tavoitteena pysäyttää lajin leviäminen Ruotsiin ja Norjaan. Toiminta on jatkoa vuosina 2010 -2013 toteutetulle MIRDINEC LIFE+ hankkeelle ja hankkeelle on saatu merkittävää rahoitusta Ruotsista ja Norjasta.

Supikoirakanta ja –saalis on hankealueella merkittävästi pienempi kuin 2012 ja Suomen hanketoiminnan tukemana Ruotsi on saanut pienen vakiintuneen kantansa lähes hävitettyä. Lapissa supikoirakanta vaikuttaa kuitenkin kääntyneen kasvuun vuonna 2016 ja supikoira lisääntyy nykyisin myös napapiirin pohjoispuolella. Kokonaispyyntipainetta on jatkossa nostettava hyvän tilan saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi. Hanketoiminnalle pyritään löytämään pidempikestoinen rahoitus- ja toimintamalli.

Suomen riistakeskuksen edustajat olivat mukana Metsätalouden kehittämisskeskus TAPION Metsänhoidon suositusten laatimisen ohjaus- ja johtoryhmässä. Riistakeskuksen edustaja oli mukana myös Ympäristöministeriön asettaman uhanalaisten lajien suojelun toimintaohjelman valmistelussa.

Lisäksi riistakeskuksen edustaja on jäsenenä Kansallisen biodiversiteettistrategian seurantatyöryhmässä, Vieraslajiasiaien neuvottelukunnassa, vieraslajien seurantatyöryhmässä sekä maaseutuverkoston Ympäristö ja Ilmasto- työryhmässä, jossa käsitellään maatalouden ympäristöohjelmaan liittyviä asioita.

Toimintavuoden aikana viimeisteltiin Suomen riistakeskuksen laatimaa toimenpideohjelmaa taantuville riistavesilinnuille. Ohjelman tavoitteena on mm. kohentaa poikastuotto elinympäristökunnostuksin ja pienpetojen pyynnin avulla. Käytännön toimenpiteinä nostetaan esiin seuraavat keskeiset kokonaisuudet: 1) elinympäristöjen kunnostus ja hoito, 2) kilpailun ja saalistuksen vähentäminen, 3) metsästyksen säätely ja 4) kantojen runsautta ja saalista koskevan tiedonkeruun kehittäminen.

Toimintavuoden aikana viimeisteltiin myös majavakantojen hoito- ja hallintaohjelma, jonka tavoitteena on parantaa euroopanmajavakannan elinkykyä ja metsästettävyyttä. Tämä vaatii kanadanmajavan levinneisyyden rajoittamista ja puskurivyöhykkeitä niillä alueilla, joilla lajien levinneisyysalueet ovat vaarassa kohdata. Hankkeessa pohdittiin myös mahdollisia euroopanmajavan siirtoistutuksia ja niiden reunaehtoja.

Lokakuussa käynnistyi Metsähallituksen johtama Metsäpeuralife-hanke (The wild forest reindeer (Rangifer tarandus fennicus) of Finland: Conservation and recovery of historic range) vuosille 2016 - 2023. Suomen riistakeskus on merkittävällä osuudella mukana projektissa. Metsäpeura- Life hankkeen suurin ja näkyvin toimenpide liittyy metsäpeurojen palautusistutuksien toteuttamiseen kahdelle uudelle alueelle.

Tarkempi lista riistatalouden edistämisen kehityshankkeista löytyy liitteestä 2.

Hyvinvointia riistataloudesta

Hyvinvointitutkimus

Käynnistetään riistatalouden hyvinvointiselvityksiä seuraavasti:

- o selvitetään ja pyritään tunnistamaan LUKE:n kanssa tehtävän yhteisrahoitteen riistatalouden hyvinvointivaikutuksia arvioivan esiselvityksen pohjalta hyvinvointivaikutusten arviointiin liittyviä tietopuutteita ja jatkotutkimustarpeita. Esiselvityksen ensimmäiset tulokset ovat käytössä tammikuussa.
- o laajennetaan Metsähallituksen lupametsästäjien keskuudessa teettämä ”Terveyttä ja hyvinvointia valtion mailta – tarkastelussa metsästäjä ja kalastajat” koskemaan myös yksityismailla metsästäviä henkilöitä.
- o käynnistetään yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa ”Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointi”-hanke, jossa pyritään selvittämään alueellisesti Keski-Suomen osalta 1) riistatalouden arvo, 2) kaupallisen metsästyksen liiketoimintamallit ja niiden levittäminen käytäntöön ja 3) edistää alueellisen erätalousverkoston syntymistä
- o selvitetään metsästäjäkunnan profiili ZEF- profiilointityökalun avulla, jonka jälkeen asiakasprofiileittain selvitetään ko. ryhmien kokemat hyvinvointivaikutukset
- o käynnistetään tutkimushanke riistakaupan esteiden selvittämiseksi ja purkamiseksi, jotta suomalaista villiruokaa – riistaa saadaan suomalaisen kuluttajan käyttöön. Riistan lihan saatavuuden edistämisen edistetään koko riistatalouden ja metsästyksen hyväksyttävyyttä ja brändiä.

Hyvinvointia riistataloudesta prosessin esiselvitys LUKE:n kanssa osoitti, että metsästäjien metsästyseen käyttämä rahamäärä on noin 230 m€ ja työllisyysvaikutukset noin 3 000 htv. Esiselvityksen jatkoksi käynnistettiin toimintavuoden aikana niin ikään LUKEn kanssa Riistan arvo-selvitys, jossa jatketaan riistatalouden arvon määrittämistä.

Riistatalouden yksilötason sekä fyysisiä että henkisiä hyvinvointitekijöitä ja arvoja ja niiden selvittäminen siirrettiin seuraavan vuoden toimintaan.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa on selvitetty kolmevuotisessa hankkeessa Riistatalouden liiketoimintamallien aktivointia, jossa näkyvimpänä tuotoksena toimintavuonna on ollut riistakeskuksen tuottama malli kannanhoidon merkityksestä arvonmuodostuksen elementtinä.

Kysely metsästäjäkunnan profiloimiseksi on tehty ja noin 26 000 metsästäjää on käynyt profiloimassa itsensä. Profiloinnin tuloksia puretaan Metsästäjä-lehden sivuilla.

Riistakaupan esteitä on alustavasti selvitetty ja raportointi on käynnissä.

Hyvinvointiviestintä

- o riistatalouden hyvinvointivaikutuksia pidetään aktiivisesti esillä niin Metsästäjä ja Jägaren -lehdistä kuin riistakeskuksen sähköisissä kanavissa. Tarkoituksena on erityisesti muokata metsästäjäkunnan asenteita ymmärtämään ja hyväksymään myös riistan taloudellisen käytön merkitys kansantaloudessamme ja erityisesti maaseudulla.

- o LUKE:n ja riistakeskuksen yhteisen hyvinvointivaikutuksia arvioivan esiselvityksen raportti ja sen tulokset viestitään voimakkaasti yhteiskunnan eri tahoille, poliittisille päättäjille, valtionhallinnolle ja ns. suurelle yleisölle sekä tietenkin metsästäjille itselleen ja erätalousyrittäjille. Tarkoituksena osoittaa, että suomalainen riista- ja erätalous on merkittävä kansantaloudellinen voimavara, niin kansanterveydelle kuin -taloudelle.

Riistatalouden hyvinvointivaikutuksia ja riistatalouden arvoa on esitelty laajasti kaikissa riistakeskuksen viestimissä.

Riistatalousverkostojen tukeminen

- o riistatalousyrittäjien ja toimijoiden verkostoitumista edistetään järjestämällä erätalousfoorumi Riihimäen Erämessujen yhteyteen. Selvitetään ELY-keskusten kanssa yritystukijärjestelmien soveltuminen erätalousalan toimijoiden tukemiseen. Edistetään ja esitellään erilaisia verkostoja ja niiden sähköisiä toiminta-alustoja. Selvitetään Kuluttajaviranomaisten kanssa kaupallisen metsästyksen järjestämiseen liittyvää lainsäädäntöä.

Suomen riistakeskus järjesti Riihimäen Erämessuilla ensimmäisen Eräverkostoitusseminaarin yhteistyössä Erämessujen kanssa. Tilaisuutta pidettiin erittäin tärkeänä avauksena riistatalousyrittäjyyden tukemiseksi. Riistakeskuksessa käynnistettiin myös puolen vuoden hanke asian edistämiseksi ja erityisen Riistatalousfoorumin järjestämiseksi Riistapäivät 2017 yhteyteen. Hankkeeseen saatiin hankkeesta ulkopuolisen rahoituksen turvin. Yritystukijärjestelmien selvitys tehtiin saman hankkeen yhteydessä, josta raportti saadaan helmikuussa 2017.

Palvelut

Asiakaspalvelu ja neuvonta

- o järjestetään palvelukoulutusta asiakaspalvelutiimille ja huolehditaan osaprosessin riittävästä resursoinnista
- o kehitetään informaatiopalvelua sekä asiakaspalvelun ja neuvonnan seurantajärjestelmää.
- o luodaan ja päivitetään sisältöä riista.fi -sivuille asiakkailta saatujen kokemusten perusteella

Asiakaspalvelun ja neuvonnan asiakkaina ovat kansalaiset, joille tarjotaan palveluita vastauksina heidän riistatalouteen liittyviin kysymyksiinsä tai ongelmiinsa. Näitä palveluita on ollut tarjolla sähköisessä muodossa Suomen riistakeskuksen kotisivuilla, minkä lisäksi Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt ovat antaneet henkilökohtaista neuvontaa mm. puhelimitse ja sähköpostitse. Sähköisten palveluiden kehittymisestä huolimatta yhteydenotot asiakaspalveluun ovat hieman lisääntyneet. puheluiden määrä kasvoi noin 20 % ja sähköpostien määrä noin 5 %.

Asiakaspalvelu ja neuvonta -osaprosessiin kuuluu ns. asiakaspalvelurinki, joka toimii riistakeskuksen asiakaspalvelunumerossa (029 431 2001, arkisin klo 9-15) ja jossa puhelut yhdistyvät ringissä mukana oleville henkilöille tietyn vuorottelujärjestelmän mukaisesti. Pääsääntöisesti asiakkaat saavat vastaukset suoraan asiakaspalveluhenkilöiltä, mutta tarvittaessa puhelut voidaan yhdistää edelleen asiaan perehtyneelle toimihenkilölle. Asiakasneuvojat ovat osallistuneet asiakaspalvelukoulutuksiin. Asiakaspalvelussa on käytössä myös erillinen sähköpostiosoite, johon asiakkaat voivat lähettää sähköpostitse viestejään ja josta heille toimitetaan vastaus sähköpostitse. Asiakaspalvelussa hoidettiin puheluita vuoden 2016 aikana yhteensä 4 866 kpl ja sähköpostiviestejä 2 140. Yhteydenottojen määrän lisääntyminen oli huomattavaa kesällä ja alkusyksystä, jolloin Metsästäjä- ja Jägaren-lehtien saapuminen osalle asiakkaista jälleen viivästyi. Myös uuden Oma riista -järjestelmän uusien ominaisuuksien käyttöönotto lisäsi yhteydenottojen määrää. Oma riistaan avattiin toukokuussa oma asiakaspalvelu, jossa työskentelee kaksi määräaikaista toimihenkilöä.

Uuden metsästäjän palvelut

- o huolehditaan, että koko maassa järjestetään riittävä määrä metsästäjäkursseja ja metsästäjäutkintotilaisuuksia sekä huolehditaan oppi-, koulutus- ja utkintomateriaalin ajantasaisuudesta myös uudistettavan metsästäjäutkinnon osalta
- o kehitetään riista.fi -sivuston sisältöä
- o järjestetään toiminta-alueittain koulutustilaisuudet metsästäjäutkinnon kouluttajille ja metsästäjäutkinnon vastaanottajille (yhteistyö JHT-prosessin kanssa)
- o annetaan neuvontaa metsästäjäutkinnon kouluttajille
- o osallistutaan metsästäjärekisterin toiminnan kehittämiseen
- o saatetaan loppuun uuden metsästäjäutkinnon valmistelu. Uusi utkinto otetaan käyttöön vuoden 2017 alussa
- o tuetaan ja esitellään viestinnän keinoin paikallistason nuorisotoimintahankkeita
- o osallistutaan yhteistyöhön sidostahojen kanssa nuorisotoiminnan kehittämiseksi ja uusiin metsästäjiin liittyvässä toiminnassa
- o osallistutaan Suomen metsästäjäliiton Metsästysammunnan ABC-hankkeen suunnitteluun ja kehittämistyöhön

Uuden metsästäjän palvelut -osaproessin avainasiakkaina ovat metsästyksestä kiinnostuneet kansalaiset, joiden tavoitteena on suorittaa metsästäjäutkinto. Suurin asiakasryhmä ovat nuoret ja koululaiset, joten myös nuorisotyön kehittäminen ja edellytysten luominen on olennainen osa tuotettavaa palvelua. Uudelle metsästäjälle tarkoitettuja muita palveluita ovat erilaisen metsästyksen liittyvän herätämateriaalin ja tutustumismateriaalin tuottaminen, tiedon jakaminen metsästäjäutkinnon koulutustilaisuuksista ja metsästäjäutkinnosta sekä metsästäjäutkintoon liittyvän materiaalin tuottaminen. Myös metsästäjäutkintojen kouluttajien ohjeistaminen ja valmentaminen sisältyy osaproessiin.

Vuoden 2015 aikana Metsästäjäutkinnon uudistamishankkeessa, joka aloitettiin vuonna 2014, suunniteltiin ja tehtiin uusimuotoisen Metsästäjän oppaan tekstejä useiden kirjoittajien toimesta ja hankittiin kuvitusta. Samalla on suunniteltu ja jo laadittu oppi- ja opetusmateriaalia etenkin sähköisen oppimisympäristön vaatimusten mukaisesti. Hanke on edennyt hyvin myös utkintomateriaalin uudistamisessa. Varsinainen hanke päättyi vuoden 2015 lopussa ja vuoden 2016 aikana valmistuivat uusimuotoisen metsästäjäutkinnon materiaalit. Uusimuotoinen metsästäjäutkinto ja oppi- sekä opetusmateriaalit otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta. Tavoitteena on tulevaisuudessa sähköinen utkinnon suorittamisjärjestelmä, mikä ei kuitenkaan ole ensivaiheessa vielä mahdollista.

Suomen riistakeskus oli jälleen mukana myös ”Uuden metsästäjän paketin” suunnittelussa ja laadinnassa. Tämä materiaalipakettihanke tehtiin yhteistyössä Suomen Metsästäjäliitto ry:n ja Metsähallituksen kanssa ja pakettiin saivat loppusyksyllä postitse kaikki 1.10.2015–30.9.2016 välisenä aikana metsästäjäutkinnon suorittaneet noin 6 500 henkilöä. Lisäksi näitä materiaalipaketteja on ollut saatavilla riistanhoitoyhdistyksiin, jotka ovat voineet jakaa niitä utkinnon suorittaneille loppuvuoden 2016 aikana ja myös muissa tilaisuuksissa.

Nuorisotoiminnan edistäminen yhteistyössä Suomen metsästäjäliiton kanssa samoin kuin yhteistoiminta myös muiden kuin riista-alan nuorisotoimintaa tekevien tahojen kanssa oli varsin laajaa. Vuoden 2016 syksyllä kouluissa tulivat käyttöön uudet opetussuunnitelmien perusteet. Näiden mukaista opetusmateriaalia (riistakoulu.fi) tuotettiin opettajien ja riistanhoitoyhdistysten käyttöön syksyille 2016 ja siihen tärkeä työ käynnistettiin jo vuoden 2015 jälkipuoliskolla.

Metsästäjäpalvelut

- o osallistutaan metsästäjien ryhmävuokukseen liittyvään neuvontaan yhdessä JHT-prosessin kanssa
- o huolehditaan yhdessä viestinnän kanssa metsästyskortin lähettämisestä ja maksujärjestelyjen toimivuudesta
- o vastataan osaltamme metsästäjärekisterin (JHT) palvelutoiminnasta ja Oma riistan käyttöönoton vaatimasta koulutuksesta
- o tuotetaan metsästäjille tietopäivitys lainsäädännöstä, eettisestä metsästyksestä sekä riistatiedosta yhteistyössä muiden prosessien kanssa. Päivitykset julkaistaan Metsästäjä -lehdessä ja niitä ylläpidetään sähköisessä mediassa
- o jatketaan Suomen Metsästäjäliiton kanssa vuonna 2013 suunnitellun riistatalouden ja metsästyksen koulutusstrategian linjausten jalkautusta ja kehitetään metsästäjien kouluttautumisyjärjestelmää

- o edistetään metsästyksen eettisyyttä ja eri metsästysmuotojen harrastajien omatoimista eettisten ohjeistojen laadintaa
- o jatketaan riistakeskuksen opetuksellisten ja valistuksellisten videomateriaalien tuottamista yhdessä muiden prosessien kanssa (etenkin metsästäjätutkimuksen oppimateriaalin yhteiskäyttöisyyttä)

Osaprosessin avainasiakkaina ovat riistanhoitomaksunsa maksaneet metsästäjät. Heille tuotetaan metsästäjärekisteriin ja -vakuutukseen liittyviä palveluita, huolehditaan metsästyskorttijärjestelmästä ja juri-disesta sekä eettisestä valistuksesta ja tuotetaan konkreettista riistatietoa sekä tietoa mm. lainsäädännön muutoksista. Monien tehtävien hoitaminen tehdään ja koordinoidaan yhteistyönä muiden Suomen riistakeskuksen ydin- ja osaprosessien ja ennen muuta viestinnän kanssa.

Suomen Metsästäjäliitto ry:n kanssa jatkettiin yhteistyötä vuonna 2013 laaditun metsästäjien koulutusstrategian jalkauttamiseksi. Ennen muuta uusimuotoisen metsästäjätutkimuksen eräänlaiseksi vapaaehtoisesti suoritettavaksi jatkokurssiksi on yhdessä metsästäjäliiton kanssa suunniteltu heidän hankkeenaan toteutettava Metsästysammunnan abc -koulutusohjelma, jossa uusia metsästäjiä - ja myös varttuneempia - opastetaan kokeneiden kouluttajien toimesta ampuma-aseiden käyttöön ja ominaisuuksiin sekä toimintaan ampumaradalla. Tavoitteena on luoda kattava kouluttaja- ja koulutuspaikkaverkko koko maahan sekä rohkaista metsästäjiä käymään harjoittelemassa ampumaradoilla ja pitämään yllä sekä kehittämään ampumataitoaan ja aseenkäsittelytaitojaan. Tulevaisuudessa on tarkoitus, että kaikissa metsästäjätutkimustilaisuuksissa opastetaan ja ohjeistetaan uudet metsästäjät osallistumaan näihin abc -koulutuksiin.

Vuoden aikana laadittiin hirven metsästyksen eettiset ohjeet metsästäjille.

Suomen riistakeskuksen aluetoimistot järjestivät, monestikin yhteistyössä riistanhoitoyhdistysten kanssa, lukuisia tilaisuuksia esimerkiksi hirvieläinten metsästyksen tai suurpetoasioihin liittyen. Suomen riistakeskuksen toimihenkilöt osallistuivat myös moniin muiden tahojen isännöimiin tilaisuuksiin luennoitsijoina ja asiantuntijoina.

Viestintäprosessin tuottama Metsästäjä- ja Jägaren-lehti on riistakeskuksen keskeisin palvelutuote sekä väline muiden palveluiden esittelyyn.

Riistanhoitoyhdistysten tukiprosessi

Erityistä painoa annetaan riistanhoitoyhdistysten tukiprosessille.

Toteutunut osin, jatkuvaa

- o huolehditaan yhdessä sisäisten palveluiden kanssa riistanhoitoyhdistysten valtionosuuksien maksatuksessa tarvittavista järjestelyistä ja sekä varojen käytön ohjeistuksista
- o tuetaan toiminnanohjaajia tehtävissään
- o riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen -hankkeessa selvitettiin yhteistoimintamahdollisuuksien lisäämistä sekä yhdistymisten esteitä ja kannustimia, kokopäivätoimisen toiminnanohjauksen mahdollisuuksia, byrokratian keventämistä ja toiminnanohjaajan työn kehittämistä
- o Helsingin rhy:n kanssa kehitetään työtapoja ja järjestelmiä koko-/puolipäivätoimisen toiminnanohjauksen mahdollistamiseksi
- o tehdään alueiden käyttöön yhteistä aineistoa riistanhoitoyhdistysten vuosikokouksiin sekä päivitetään koulutusaineistoa riistanhoitoyhdistysten hallitusten uusien jäsenten perehdyttämiseen
- o järjestetään uusien toiminnanohjaajien peruskurssi
- o järjestetään toiminta-alueittain riistanhoitoyhdistysten puheenjohtajille ja toiminnanohjaajille neuvottelu- ja koulutuspäivät sekä erillisiä koulutuspäiviä toiminnanohjaajille. Aluetoimisto vastaa järjestämisistä ja alueen omista aiheista. Osaprosessitiimi valmistelee kaikille alueille yhteiset asiat ja aineistot
- o järjestetään tarvittavaa koulutusta rhy- tukiroolin omaaville toimihenkilöille
- o kehitettiin SRVA- hälytyspuhelinjärjestelmää pilotoinnista saatujen kokemusten pohjalta ja vastataan Oma riista -järjestelmään tehtävän SRVA- raportoinnin käyttöönotosta. Nämä molemmat järjestelmät otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa

Riistahallintolain säätämisen yhteydessä edellytettiin, että Suomen riistakeskuksen tulee kiinnittää erityistä huomiota riistanhoitoyhdistysten toiminnan tukemiseen. Määrätietoisien taloudellisten voimavarojen kasvattamisen ohella toimintaa on tuettu myös muilla tavoin, kuten koulutusta ja neuvontaa tarjoamalla, koulutus- ja muuta materiaalia tuottamalla, toiminnanohjaajien työtä kehittämällä sekä yhä enemmän mm. tietoteknisillä ratkaisuilla. Osaprosessin avainasiakkaina ovat etenkin riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajat.

Valtakunnallisella tasolla osaprosessissa toimivat rhy-koordinaattori, SRVA-vastaava sekä sisäisiin palveluihin sijoittuva rhy-talousvastaava. Alueitasolla riistanhoitoyhdistysten tuki jalkautuu aluetoimistoihin sijoittuvien talous- ja hallintotukihenkilöiden, ja metsästys- ja riistataloustukihenkilöiden (ml. SRVA) roolien kautta sekä riistapäälliköiden toimenkuvaan osin sisältyneen hallintotuen kautta. Kaikilla riistanhoitoyhdistyksillä on nimetty riistakeskuksen toimihenkilö hoitamassa em. tehtäviä. Talous- ja hallintotuen keskittäminen muutaman henkilön muodostamaan talous- ja hallintotukitiimiin aloitettiin vuoden 2016 aikana ja lopullisesti maaliskuussa 2017 uusien toimihenkilöiden tultua valituiksi.

Riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien hoitamiseen osallistuvien toimihenkilöiden tieto-aidon ylläpitoa ja kouluttamista varten on aluetoimistoissa riistasuunnittelijoilla JHT-kouluttajan rooli.

Riistanhoitoyhdistysten tilikartta, tasekirja ja koko talousohjeistus on uusittu kolme vuotta sitten samoin kuin yhdistyksille tarkoitettu toimintalomakkeisto. Yhteistyössä MMM:n määräämän tilintarkastajan kanssa on laadittu ohje rhy:iden toiminnantarkastuksesta. Nämä tuovat edelleen haasteita ja paljon tehtävää riistanhoitoyhdistysten suuntaan tarjottavalle neuvonnalle ja ohjaukselle. Tietylainen tyytymättömyys uudistuksiin, vaatimuksiin ja muihin riistahallintolain mukanaan tuomiin muutoksiin ja lisääntyneeseen työmäärään heijastuu edelleen riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajilta ja puheenjohtajilta herkästi saatavassa palautteessa. Mm. sähköisten järjestelmien, ennen muuta Oma riistan käyttöönotto toiminnanohjaajan työtä helpottamaan riistanhoitoyhdistyksissä on koettu toisaalla hyvänä kehityksenä ja toisaalla kuormittavana lisätyönä. Positiivinen suhtautuminen sähköisten järjestelmien käyttöön tulee kuitenkin yhä yleisemmäksi, vaikka esille tulevat yleensä kriittiset ja kielteiset mielenilmaisut.

Taloushallinnon ja hallinnon koulutusmateriaali on uudistettu ja käytettään toiminnanohjaajien koulutuksessa, jossa aikaisempaa enemmän keskitytään hallinnollisiin asioihin ja taloudenpitoon liittyviin näkököhtiin.

Suomen riistakeskuksen kaikki aluetoimistot järjestivät koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille ajankohtaisista aiheista. Etenkin toiminnanohjaajille järjestettiin tilaisuuksia uusista tietojärjestelmistä, kuten Oma riistasta, taloushallinnosta ja hallinnosta, kuten rhy:iden roolista itsenäisenä toimijana ja työnantajana. Marraskuun lopulla oli Jyväskylässä kolmepäiväinen peruskurssi uusille toiminnanohjaajille. Kurssille osallistui 14 toiminnanohjaajaa.

Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittämishankkeessa, joka päättyi vuoden 2016 huhtikuussa, on kehitetty toiminnanohjaajien työtä helpottavia ja parantavia toimintamalleja ja ennen mutta pyritty löytämään esimerkillisiä toimintatapoja, joilla on myönteisiä vaikutuksia toiminnanohjaajan työhön ja riistanhoitoyhdistysten yhteistoimintaan. Toteutuneiden riistanhoitoyhdistysten yhdistymisten pohjalta luodaan menettelytapamalleja muille yhdistymistä suunnitteleville riistanhoitoyhdistyksille. Nykyisen voimassa olevan lainsäädännön pohjalta luodaan malli, jossa toiminnanohjaus, hallinto ja rhy:n toiminnot voidaan toteuttaa yhdistymistapauksissa. Vapaaehtoisia yhdistymisiä valmistaudutaan tukemaan erillisenä projektipäällikön vetämänä monivuotisena hankkeena vuodesta 2017 alkaen.

Helsingin riistanhoitoyhdistyksen kanssa kehitetään ns. kokopäivätoimisen toiminnanohjauksen mallia. Hankkeessa pyritään kehittämään mm. työtapoja ja järjestelmiä, jotka olisivat käytettävissä, mikäli tulevaisuudessa tulee riistanhoitoyhdistyksiin joko puolipäivä- tai kokopäivätoimisia toiminnanohjaajia.

SRVA-toiminnassa vakiintuneen kolarihirvieläinten jäljittämis- ja lopettamistoiminnan ohien ovat tulleet yhä keskeisemmiksi erilaiset suurpetoihin liittyvät ongelmalliset tilanteet ja niihin varautuminen. Riistakeskukselle on hankittu suurpetojen karkotustoimintaa varten FN303 karkotuslaitteita, jotka on sijoitettu käyttöalueille aluetoimistoihin. Laitteiden käytöstä on annettu erilliset ohjeet aluetoimistoille ja laitteita saavat käyttää vain siihen erikseen koulutetut henkilöt. Käyttökokemuksia on kertynyt vasta muutamista tilanteista.

SRVA-hälytyspuhelinpilotoinnissa Satakunnan alueella kehitettiin ja kokeiltiin puhelunvälitysjärjestelmää, jossa saadaan sujuvasti hälytettyä SRVA -tehtävään nimetyt henkilöt. Kokemukset olivat hyvin lupaavat ja järjestelmän käyttö jatkui Satakunnan alueella vuonna 2016. Järjestelmä hankittiin kilpailutuksen kautta koko maan poliisilaitosten käyttöön vuoden 2017 alusta.

Oma riistan SRVA -tapahtumien raportointiominaisuus otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Järjestelmän voi ladata tietokoneen tai tabletin kautta käyttöönsä, jolloin myös tapahtumien tallentaminen mobiilissa on mahdollista. Tällä toivotaan saatavan luotettavaa tilastotietoa SRVA-tilanteista ja myös siihen osallistuvien henkilöiden tekemän vapaaehtoistyön määrästä.

Riistanhoitoyhdistyksiin kohdistuvan hallinnollisen byrokratian määrää pyritään vähentämään mm. säädösmuutoksia suunniteltaessa.

Sisäiset palvelut

Tukipalvelut/sisäiset palvelut

Tukipalvelut toteuttavat strategista tavoitetta, jossa toimintaresursseja siirretään tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Tavoitetta toteutetaan laajemmin henkilöstölinjauksilla sekä rekrytointien suuntaamisella ydintoimintoihin. Riistakeskuksen sisäisten ratkaisujen lisäksi tehostamismahdollisuuksia haetaan selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia muiden hallinnonalan laitosten kanssa.

Tukipalvelut vahvistivat toimintavuoden aikana edelleen strategista tavoitetta, jossa henkilötyöpanoksia siirretään organisaatiossa tukipalveluista ydinprosessien käyttöön. Toisaalta mahdollistettiin teknisillä ratkaisulla edellytykset hajautetusti tapahtuvalle työtavalle maantieteellisesti hajallaan olevassa organisaatiossa.

Informaatiopalvelut

- o luottamushenkilöiden asiakirjojen sähköinen jakelu toteutetaan suoraan asianhallintajärjestelmästä Oma riista- tunnistautumisen kautta
- o varasto- ja logistiikkatoiminnot toteutetaan ulkoistettuna siten, että riistanhoitoyhdistysten materiaali- ja palvelut eivät heikkene.
- o kirjaamotoimintoja keskitetään edelleen keskustoimistoon, toteuttamaan myös julkisten hallintotehtävien keskitettyjä toimintoja
- o kielituki vastaa käännösten tuottamisesta ja käännösali-hankintojen kustannustehokkaasta järjestämisestä palveluna ydinprosesseille

Luottamushenkilöiden sähköistä asiakirjojen jakelua suoraan Dynasty -asianhallintajärjestelmästä pilotoitiin 2015. Pilottikäytön aikana todettiin, että kyseessä olevia asiakirjoja ei voitane laittaa suoraan julkiseen jakeluun. Varsinainen käyttöönotto päätettiin toteuttaa sitten, kun tunnistautuminen voidaan toteuttaa Oma riista -palvelun kirjautumisen kautta. Vuoden 2016 aikana toiminnallisuuksia ei kehitetty, sillä hirviti- eto-ominaisuuksien tuottaminen Oma riista-palveluun sekä JHT-nimittämistoiminnot Oma riista-liitännäisinä priorisoitiin edelle.

Asianhallintajärjestelmässä panostettiin käyttöasteen korottamiseen, jotta asteittainen sähköiseen arkistointiin siirtyminen tulee mahdolliseksi. Sähköisen asioinnin lisääntyminen on nopeaan tahtiin muuttanut kirjaamon toimintakenttää ja vähentää kirjaamotoimintojen tarvetta.

Varasto- ja logistiikkapalvelut tuotettiin ulkoistettuina keväällä Booky.fi Oy:n toimesta. Palvelutasosopimuksessa on varmistettu riistanhoitoyhdistysten palvelutason säilyminen aiemmalla tasolla.

Käännöstuen osaprosessi toimii riistakeskuksessa siten, että kaikki käännöstyöt ohjataan käännösvastavalle, joka hoitaa suurimman osan käännöksistä itse tai delegoi pienemmän käännöstyön jollekin riistakeskuksen henkilölle. Suuremmat käännökset hoidetaan riistakeskuksen ulkopuolella alihankintana. Toimintavuonna käännätettiin 38 erillistä toimeksiantoa ulkopuolisilla kääntäjillä. Riistakeskuksen sisäisenä työnä toteutettiin 232 erillistä käännöstä. Käännöksistä 95 % tehtiin suomesta ruotsiin. Toimintavuonna työllistivät erityisesti metsästäjätutkimuksen uudistamiseen liittyneet materiaalien käännöstyöt.

Infrastruktuuripalvelut

- o hanke Laitialan toimintakeskuksen alasajoksi jatkuu
- o alueiden toimitilojen osalta selvitetään yhteistoimintamahdollisuuksia Suomen metsäkeskuksen ja muiden konsernin laitosten kanssa
- o riistavahinkorekisterin ylläpitoon osallistutaan yhtenä tuotteen omistajana varmistaen siitä saatavat tuottavuushyödyt julkisille hallintotehtäville ja kestäväälle riistataloudelle.
- o riistakonsernin Oma riista -hanketta jatketaan tietohallintostrategian mukaisesti erityisesti yhteiskäyttöisyyttä ja palvelukonseptia korostaen.
- o osallistutaan hirvitietojärjestelmän toteuttamiseen yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa

Tietojärjestelmätuella on riistakeskuksessa asiantuntijan rooli suhteessa muihin prosesseihin. Useimmat luotavat palvelut rakentuvat jonkinlaiselle sähköiselle järjestelmälle. Tietojärjestelmätuen tehtävänä on osallistua ja vaikuttaa ydinprosessien tarvitsemien järjestelmien määrittelyyn ja varmistaa, että minkäänlaista ei-toivottua fragmentoitumista ei pääse tapahtumaan ja että kokonaisuus pysyy hallinnassa ja julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian raameissa.

Suomen riistakeskus osallistuu julkisen riistakonsernin (maa- ja metsätalouden hallinnonalan) tietohallintostrategian toimeenpanoon kehittämällä tietojärjestelmiä yhdessä laaditun riistakonsernin kokonaisarkkitehtuurin tavoitetilän mukaisesti, ja edistämällä omalta osaltaan Julkisen riistakonsernin tietojärjestelmien yhteentoimivuustavoitteita.	Jatkuvaa
--	----------

Suomen riistakeskus osallistui riistakonsernin it-ohjausryhmän toimintaan. Työn tuloksena on syntymässä tietojärjestelmäkokonaisuus, joka nivoo eri toimijoiden tuottaman riista- ja asiakastiedon yhteiseen julkaisualustaan ja pääsynhallintaan sekä vähentää päällekkäisyyksiä.

Oma riista -palvelussa tallennetaan saalisilmoitukset sekä voidaan hallita metsästäjän omia tietoja. Kehittyneet paikkatieto-ominaisuudet ovat lisänneet riistatiedon luotettavuutta, ajantasaisuutta sekä tarkkuutta. Rekisteröityminen on toteutettu Vetuma-palvelun avulla. Oma riista -kirjautumismoduli on otettu käyttöön myös Riistavahinkorekisterissä sekä Tassu-järjestelmässä ja vuonna 2016 riistakeskuksen Koulutusportaalissa sekä Metsähallituksen myyntijärjestelmissä.

Riistakeskus jatkoi vuonna 2016 Luonnonvarakeskuksen kanssa hirvitiето-ominaisuuksien toteuttamista Oma riista-palveluun MMM:n rahoituksen turvin laitosten välillä sovitun työnjaon mukaisesti. SRVA-tallennustoiminnot toteutettiin osaksi Oma riista-palvelua ja kilpailutettu puhelinjärjestelmä integroitiin käyttämään Oma riistaan tallennettuja SRVA-yhteyshenkilöiden tietoja.

Hirvitiето-ominaisuudet jalkautettiin kentälle menestyksekkäästi vuoden 2016 aikana usean prosessin yhteisponnistuksena. Jalkautuksen vetovastuu oli sisäisten palvelujen prosessilla osana hirvitiетohankekoonaisuutta. Onnistuneen teknisen toteutuksen, sekä jalkautuksen johdosta asetettu 50 prosentin sähköistystavoite saavutettiin helposti ja päästiin yli 90 prosentin osuuteen hirvieläinseuroista - tai seurueista.

Metsästäjärekisteri toimii integroituna Oma riista -palveluun. Näin metsästäjä näkee omat Metsästäjärekisterissä olevat tietonsa Oma riista -palvelussa ja voi mm. tulostaa itselleen todistuksia sekä otteen metsästyskortistaan.

Taloushallinto ja henkilöstöpalvelut

- o valmistaudutaan yhteistyössä Palvelut -prosessin kanssa riistanhoitoyhdistysten valtiosuoksien maksatukseen ja siihen tarvittaviin järjestelyihin ja ohjeistuksiin
- o taloushallinnon toimintojen vaiheittaista ulkoistamista jatketaan
- o vuonna 2014 käyttöön otettua riistakeskuksen palkkausjärjestelmää kehitetään tarpeen mukaan
- o henkilöstönhallintasovellus Sympaa käytetään yksinomaisten henkilöstötietojen hallinta- ja arkistointivälineenä
- o henkilöstön työhyvinvointikysely toteutetaan ja työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma päivitetään tarpeita vastaavaksi.

Taloushallinnon osa-alueita ja toimintoja hoidetaan Suomen riistakeskuksessa hajautetusti organisaation eri toimipisteistä. Taloushallinnon osaamista on keskitetty, jotta ydintoiminnoille saadaan vapautettua resursseja.

Taloushallinnon perusprosessien toiminnallisuutta analysoidaan mm. sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella. Laskujen vastaanotto ja kierrätys toimivat ulkoistettuina.

Työtuntien kirjaaminen tapahtuu toimihenkilön työrooleihin perustuen. Näin voidaan tarkasti selvittää roolien todellinen työmäärän ja kohdentaa kustannukset paremmin eri prosesseille ja projekteille. Vuosi on jaettu kolmeen seurantaosaan, joiden osalta jakautumista seurattiin sekä tuntien kohdentumisen, että kokonaistuntien kertymisen osalta. Tuntien jakautuminen prosesseille ilmenee liitteen 1 taulukosta 7.

Työtuntien kokonaiskertymän seurantaan käytettiin myös ennaltaehkäisevästi työtuntikertymien tasaamiseksi.

Vuoden aikana toteutettiin 8 hirviin ja suurpetoihin liittyvää vahinkojen ennakkotorjunta- ja suojausmateriaalin hankintaa sekä kaksi muuta hankintaa julkisella hankintamenettelyllä. Toimintavuoden 2016 hankintamenettelyt onnistuttiin toteuttamaan ilman valituksia.

Riistakeskus vastaa vuodesta 2014 alkaen riistanhoitoyhdistyksille tulevan valtionavustuksen ohjaamisesta riistanhoitoyhdistyksille, sen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista sekä yhdistysten puolesta valtionavustuksen raportoinnista valtionavun myöntäjälle.	Tavoitteen määräaika siirrettiin vuoteen 2017, koska yhdistysten valtionosuutta koskevaa lainsäädäntöä on tarkennettava
--	---

Suomen riistakeskus valmistautui vastaamaan vuoden tavoitteen mukaisesti riistanhoitoyhdistysten valtionavustuksen hoitamisesta ja maksatuksesta. Tavoitteen toteuttamista on viivästytetty, koska siirto edellyttää lainsäädäntöpohjan tarkennuksia.

3.2. PALVELUKYKY JA LAATU

Palvelukyky kuvaa asiakaspalvelun toimivuudelle ja laadulle asetettujen tavoitteiden toteutumisen astetta.

Suomen riistakeskuksen toiminnallisen tuloksellisuuden mittaristo ja tunnusluvut on toteutettu toimintavuonna ja esitetty liitteessä 1 seuraavasti: Mittaaminen perustuu taulukon 3 suoritteisiin. Suoritteiden laadun mittaristo on taulukossa 4.

3.3. TOIMINNAN TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS

Tuottavuus on panosten ja tuotosten suhde, kun panokset ilmaistaan tuotannontekijöinä.

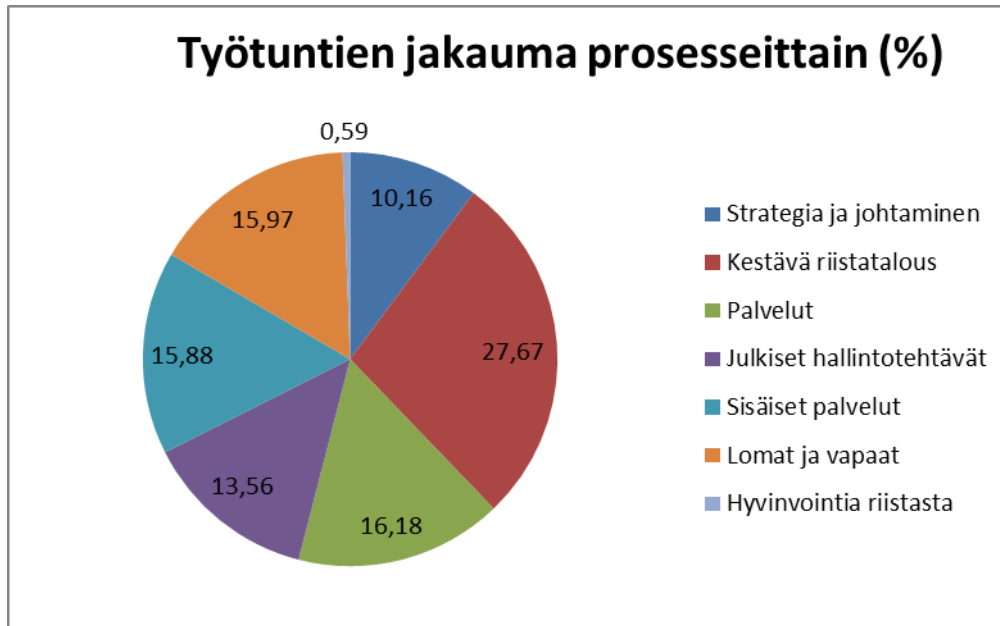
Taloudellisuus on tuotosten ja panosten suhde, kun panokset ilmaistaan rahana.

Toiminnan tehokkuutta ja laatua mitataan seurantajärjestelmällä	Toteutettu
---	------------

Toiminnan tuottavuuden selvittämiseksi tarvitaan siis tietoa suoritteista ja suoritteiden tuottamiseen kulueneesta työmäärästä. Taloudellisuuden määrittämiseksi tarvitaan tietoa tuotantopanosten hinnasta.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden mittaamiseksi valittiin muutama keskeinen mittari. Taloudellisuuden tunnusluvut löytyvät liitteen 1 taulukoista 5 ja tuottavuuden taulukosta 6.

Kaavio 2: Kokonaistyöpanoksen (133 199 työtuntia) jakautuminen toimintavuonna 2016 ilmenee seuraavasta kaaviosta.

3.4. MAKSULLISEN TOIMINNAN KUSTANNUSVASTAAVUUS

Suomen riistakeskuksen maksullista toimintaa ovat: 1) hanketoiminta, 2) julkisten hallintotehtävien toimitusmaksut ja 3) varainhankinnan suoritteet: Metsästäjä- ja Jägaren-lehden ilmoitusmyynti ja varastotuotteiden välitys.

Taulukko 1: Kustannusvastaavuuden toteutuminen maksullisessa palvelutoiminnassa ja varainhankinnassa tilivuonna 2016 Suomen riistakeskuksessa.

	Tuotot	Kustannukset	Kustannusvastaavuus
Hanketoiminta	87 076	304 117	29 %
JHT-toiminnot	199 147	906 569	22 %
Varainhankinta:			
Metsästäjän ilmoitusmyynti	560 752	206 962	271 %
Palvelutuotteiden myynti	187 368	171 192	109 %

Suomen riistakeskuksen hanketoiminta perustuu erikseen laadittaviin hankesuunnitelmiin ja niille laadittaviin kustannusarvioihin. Kustannusarvioihin mitoitetaan hankkeen suoranaisten henkilöstökulujen ja osopalvelukulujen lisäksi yleiskustannusosuus, joka vastaa hankkeen henkilötyöpanoksen osuutta Suomen riistakeskuksen yleiskustannuksista. Kaikkiin hankkeisiin ei kuitenkaan voitu kohdistaa täysmittaisia yleiskustannuksia, koska yleiskustannuksia ei ollut esitetty täysmittaisina hankerahoitushakemuksissa.

JHT-toiminnoista saatavat tuotot perustuivat Suomen riistakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten julkisten hallintotehtävien maksuista vuosina 2015–2016 annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1078/2014) suorittemaksuihin. Ao. asetus on annettu riistahallintolain 33 §:n ja maksuperustelain 8 §:n nojalla. JHT-toiminnoissa on vaikea päästä täyteen kustannusvastaavuuteen, koska maksut nousivat mm. poikkeuslupatapauksissa asiakkaille kohtuuttomiksi. Lisäksi osa suoritteista on säädetty maksuttomiksi.

Metsästäjän ilmoitusmyynti tuottaa 271 -prosenttisesti siitä aiheutuvat kulut.

Palvelutuotteiden välityksen kustannusvastaavuus oli 109 %. Toiminto tuotti ylijäämää palvelutuotteiden välityksen ulkoistamisesta aiheutuneen kustannusten pienenemisen ja uuden Metsästäjän oppaan myynnin alkamisen ja kasvaneen kysynnän vuoksi.

3.5. VOIMAVAROJEN HALLINTA JA AIKAANSAANNOSKYKY

Aikaansaannoskyky kuvaa organisaation, työyhteisön ja henkilöstön kykyä aikaansaada tuloksellisuutta.

Suomen riistakeskuksen aikaansaannoskyvyn mittaristo (samalla tilinpäätöksen henkilöstölukuja) on kuvattu liitteen 1 taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstövahvuus ja työpanoksen toteutunut ja tavoiteltu jakautuminen pääprosesseittain vuosina 2013–2015 ilmenevät ja jakautuminen rahoituslähteittäin taulukossa 7.

Suomen riistakeskuksen henkilöstöstrategian keskeisenä tavoitteena on työtyytyväisyyden korkea taso sekä osaamisen kehittäminen ja suuntaaminen tukipalveluista ydinprosesseihin.	Jatkuvaa. Työpanoksen vapautuminen tukipalveluista ei ole toteutunut tavoitteiden mukaisesti
---	---

Henkilöstöstrategiset linjaukset

- Riistahallinnon ja valtionhallinnon muutokset edellyttävät henkilöstöltä valmiutta osaamisen uudelleen suuntaamiseen ja kehittämiseen.
- Henkilöstön ammattitaidon kehittämisessä korostetaan tulevaisuuden osaamistarpeita.
- Kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen.
- Henkilöstön urakehitys on mahdollistettu.
- Organisaatio toimii hajautetusti, tavoitteeksi otetaan, että pääsääntöisesti kaikkia tehtäviä voidaan hoitaa missä tahansa toimipisteessä. On tärkeää myös urakehityksen kannalta.
- Asiantuntijalaitoksen kehittäminen ja riistahallintolain tuomat uudet tehtävät, mm. asiantuntijaroolit ja kansainvälinen toiminta, edellyttävät uudenlaista alan korkeatasoista osaamista.
- Koska vakanssien määrä on rajattu (62 henkilötyövuoteen) yhdistettynä budjetin niukkuuteen, uuden osaamisen hankkiminen voi tapahtua 1) henkilöstön olemassa olevaa osaamista hyödyntäen, 2) henkilöstön kouluttautumisella ja 3) uusrekrytoinnilla vakanssien vapautuessa luonnollisen poistuman kautta.
- Työpanoksen ja osaamisen siirto tukipalveluista ydintehtäviin edellyttää tukipalveluiden ja myös ydin toimintojen tietojärjestelmien kehityksen jatkamista työn tehokkuuden lisäämiseksi.
- Työtyytyväisyyden seuranta ja seurannasta saatujen tulosten hyödyntäminen määrätietoisella toimintaohjelmalla.
- Otetaan tavoitteeksi onnistunut henkilöstöpolitiikka ja esimiestyö sekä onnistuneet kehityskeskustelut.
- Noudatetaan työn vaativuuteen perustuvaa palkkausjärjestelmää.
- Työajat ovat joustavia kaikille henkilöstöryhmille ja etätö vakiintunut työtapo rooleissa, joissa se on teknisesti mahdollista ja työn tekemistä tehostavaa.

Vuoden 2016 toimenpiteet osaamisen ja työtyytyväisyyden nostamiseksi

Riistakeskuksessa toimii työhyvinvointiin liittyvien käytännön toimenpiteiden suunnittelijana ja toteuttajana työhyvinvointitiimi. Sen muodostavat lakisääteinen työsuojelutoimikunta sekä hallintopäällikkö ja henkilöstövastaava. Työhyvinvointitiimi kehittää aktiivisesti työhyvinvointia edistäviä toimenpiteitä.

Vuoden 2016 alkupuolella päätettiin vuoden 2015 työhyvinvointikyselyn ja vuoden 2015 kehittämissuunnitelman tulosten pohjalta keskeisimmät työhyvinvoinnin kehittämiskohteet ja laadittiin Suomen riistakeskuksen työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2016 johdon ja työhyvinvointitiimin yhteistyönä.

Vuoden 2016 kehittämissuunnitelman päätavoitteet olivat:

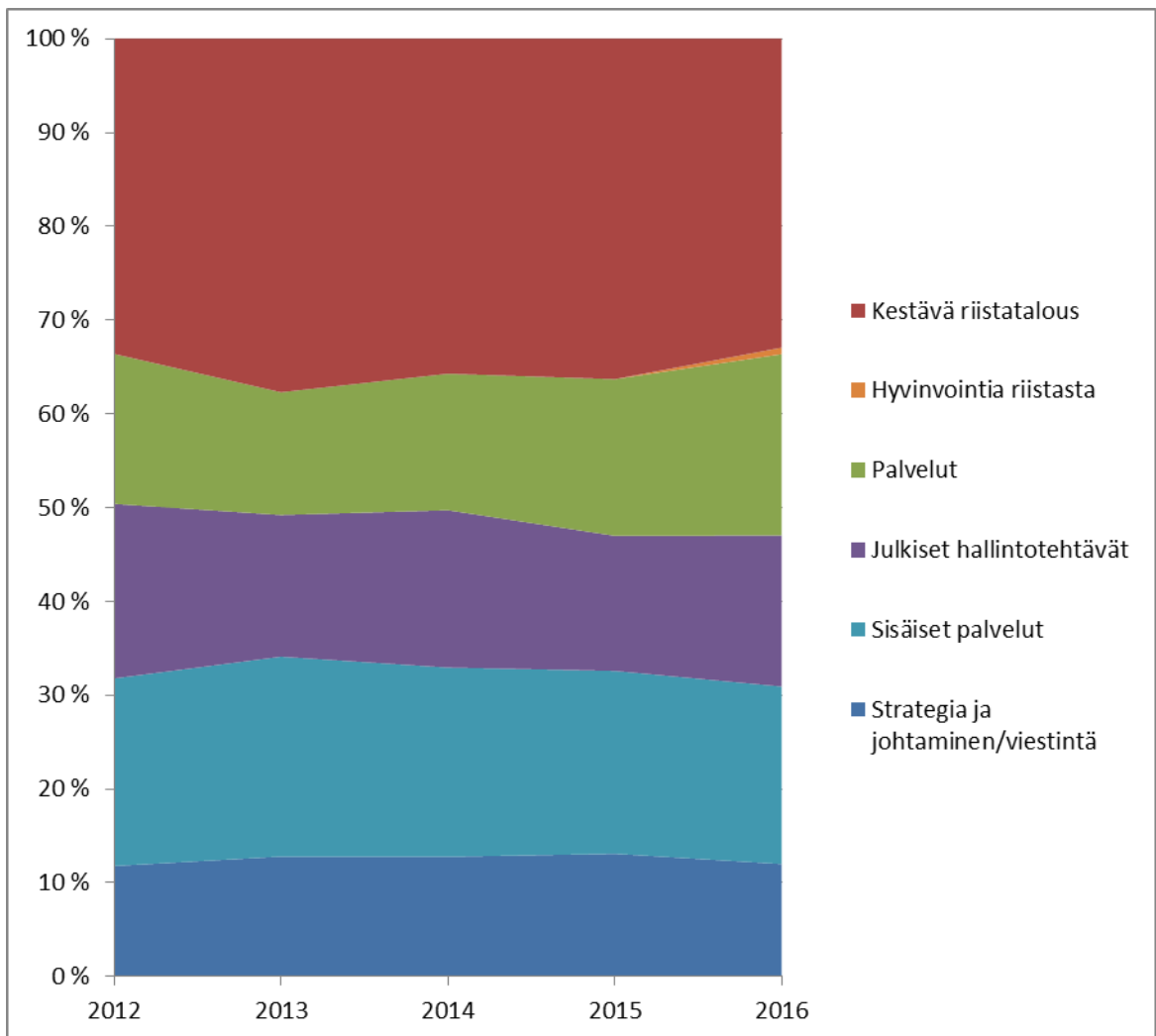
- Esimiestoiminnan kehittäminen
- Alaistaitojen kehittäminen/tasa-arvoinen toistemme kohtaaminen
- Johdon tiedottamisen ja viestinnän tehostaminen

Kyseisiin tavoitteisiin pääsemiseksi sovittiin johtoryhmän kanssa yhteistoiminnassa toimenpiteet. Syksyllä 2016 ei toteutettu työhyvinvointikyselyä vaan se toteutetaan seuraavan kerran syksyllä 2017. Työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelma 2017 tuotetaan aiempien tavoitteiden pohjalta lisäten siihen työhyvinvointitiimin ehdottamia tavoitteita.

Kehityskeskusteluissa ja niiden seurantakeskusteluissa kartoitetaan sovittujen roolien osaamistilanne ja esitetään sekä hyväksytään toimenpiteitä osaamisen kehittämisen osalta. Riistakeskuksessa työntekijöillä on aktiivinen rooli osaamisensa kehittämisessä.

Riistakeskuksen roolitukset ja roolien tehtävät ovat jatkuvasti esimiesten ja alaisten saatavilla sähköisesti HR -järjestelmä Sympassa. Vuoden 2016 kehityskeskusteluissa tarkastettiin roolien vaatimukset ja ajan-tarve normaalikäytännön mukaisesti.

Kaavio: Seuraavassa kuvassa on esitetty työpanoksen toteutunut (2012-2016) kohdentuminen.

Kaaviosta nähdään, että työajan käytön suuntaaminen ydinprosesseihin on edennyt, mutta hitaasti. Julkiset hallintotehtävät ovat tehostuneet, mutta etenkin kannanhoidollisen sudenmetsästyksen poikkeuslu-pakäytäntö työllisti huomattavasti. Johtamisen ja strategiaproessin sekä sisäisten palveluiden osuus on tavoitteiden mukaisesti pienentynyt. Henkilöstörakenteen luontainen muutos on ollut toistaiseksi varsin hidasta. Palveluiden osalta työnkäyttö on kasvanut, mikä osaltaan johtuu metsästäjätutkinnon uudistami-sesta.

Henkilöstötietoja

Suomen riistakeskuksella oli toimintavuoden päättyessä 74 työsuhteessa olevaa toimihenkilöä. Näistä 61 henkilöä oli pysyvässä työsuhteessa ja 13 henkilöä määräaikaisessa työsuhteessa. Luettelo henkilöstöstä on liitteessä 5.

Henkilöstötilinpäätöksen tiedot on esitetty liitteen 1 taulukossa 7.

4. KESKEISET TUOTTAVUUS- JA KEHITTÄMISTAVOITTEET SEKÄ INVESTOINTIHANKKEET

Tulosopimuksen keskeiset tuottavuus- ja kehittämistavoitteet sekä investointihankkeet ovat seuraavat:

<ul style="list-style-type: none"> • Riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen ja tehostaminen tavoitteena hallinnollisen taakan ja byrokratian keventäminen ja vapaaehtoistoimijoiden resurssien keskittäminen strategiaan ydintehtäviin • Riistakeskuksen toimintaorganisaation kehittäminen niin, että riistatalouden hyvinvointivaikutuksia voidaan tehokkaasti edistää • Riistakantojen seurantojen sekä niitä tukevien tietojärjestelmien kehittäminen, jotta turvataan julkisen talouden leikkauksista huolimatta riittävä tietotaso riistapoliittisen päätöksenteon pohjaksi 	Toteutuneet, raportoitu edellä kohdissa 1-3
<ul style="list-style-type: none"> • Riistahallinnon digitalisointi jatkuu julkisen riistakonsernin tietohallintostrategian mukaisesti riistakeskuksen koordinoimana. Tavoitteena ovat asiakkaille sujuvat ja kattavat digitaaliset palvelut, jotka samalla mahdollistavat riistakonsernin resurssien keskittämisen ydintehtäviin sekä kustannustehokkaan prosessimaisen alueille hajautetun toiminnan. Järjestelmiä kehitettäessä otetaan huomioon, että riistakeskus vastaa myös riistanhoitoyhdistysten tarvitsemien yhteisten tietojärjestelmien kehittämisestä. 	Toteutunut

Sähköinen lupahakumahdollisuus on otettu hyvin käyttöön ja paikoin suurin osa poikkeusluvista haettiin täysin sähköisesti.

Tiedot Oma riista -palvelusta siirtyvät automaattisesti riistakeskuksen Lupahallintajärjestelmään. Samoin Lupahallinnasta päätöstiedot siirtyvät Oma Riista -palveluun luvansaajan nähtäville. Lisäksi tiedot riistanhoitoyhdistyksen alueen poikkeusluvista tulevat toiminnanohjaajan näkyville.

Riistavahinkorekisterin projektin puitteissa pyrittiin aiempaan tapaan varmistamaan, että kyseinen palvelu tuottaa lisäarvoa myös riistanhoitoyhdistyksille. Riistavahinkorekisterin käyttömahdollisuus myös riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajilla Oma riista -tunnistautumisen kautta. Toiminnanohjaajilla on siten kattavasti informaatiota saatavilla esimerkiksi pyyntilupiin liittyvien lausuntojen antamiseen sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen hahmottamiseen.

Riistakeskuksen sisäiset tiimi- ja kehittämispalaverit tapahtuvat pääosin etäkokouksina. Varsinkin tietojärjestelmiin liittyviä koulutuksia on myös järjestetty enenevässä määrin etätyökaluja hyödyntäen.

5. TILINPÄÄTÖS

5.1. TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varsinainen toiminta		
Tuotot	286 572,46	647 722,79
Kulut		
Henkilöstökulut	4 435 703,17	4 644 616,13
Poistot	31 240,52	35 440,39
Muut kulut	5 202 561,68	4 880 479,65
Kulujäämä	-9 382 932,91	-8 912 813,38
Varainhankinta		
Tuotot	756 283,58	891 784,62
Kulut	379 925,06	616 343,87
Kulujäämä	-9 006 574,39	-8 637 372,63
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	2 869,73	3 931,35
Kulut	77,37	35,31
Kulujäämä	-9 003 782,03	-8 633 476,59
Yleisavustukset	8 608 793,72	8 362 031,98
Tilikauden tulos	-394 988,31	-271 444,61
Tilikauden alijäämä	-394 988,31	-271 444,61

5.2. TASE

	31.12.2016	31.12.2015
V a s t a a v a a		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	10 989,74	21 246,28
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	168 000,00	168 000,00
Koneet ja kalusto	54 840,02	33 091,90
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	222 840,02	201 091,90
Sijoitukset	1 535 694,00	1 535 694,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 769 523,76	1 758 032,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	97 955,79	134 677,06
Muut pitkäaikaiset saamiset	6 840,00	6 840,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 485,68	258 404,46
Siirtosaamiset	81 570,04	419 683,71
Rahoitusarvopaperit	4 726,08	4 726,08
Rahat ja pankkisaamiset	2 760 551,24	2 285 080,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 984 128,83	3 109 411,95
V a s t a a v a a yhteensä	4 753 652,59	4 867 444,13
V a s t a t t a v a a		
OMA PÄÄOMA		
Arvonkorotusrahasto	810 724,83	810 724,83
Muut rahastot	186 079,96	199 586,66
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 266 053,97	2 537 498,58
Tilikauden alijäämä	-394 988,31	-271 444,61
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 867 870,45	3 276 365,46
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	454 969,27	171 069,49
Ostovelat	376 235,65	241 362,41
Muut velat	82 354,71	95 129,09
Siirtovelat	972 222,51	1 083 517,68
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 885 782,14	1 591 078,67
V a s t a t t a v a a yhteensä	4 753 652,59	4 867 444,13

5.3. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät

Suomen riistakeskuksen pysyviin vastaaviin merkityt omistuksiinteistöt on arvostettu markkinahinta-arviota tai hankintamenoa käyttäen varovaisuusperiaatteen mukaisesti. Muut aineelliset hyödykkeet on arvostettu hankintamenoonsa, vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Pysyvien vastaavien sijoitusten arvostus perustuu markkinahinta-arvioon.

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo -periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä. Suomen riistakeskuksen rahoitusomaisuuteen merkityt saamiset arvostetaan nimellisarvoonsa, kuitenkin enintään tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaansa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä korkeampaan vertailuperusteen mukaiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Suomen riistakeskuksen omistaman kuluvan käyttöomaisuuden hankintameno poistetaan ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti. Tilikauden poistoina kirjataan kuluksi tasapoistoa vastaava määrä.

Hyödykkeet, joiden taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä enintään 850 euron pienhankinnat yhteissummaltaan tilikaudella alle 2 500 euroa, on kirjattu kokonaisuudessaan tilikauden kuluksi hankintahetken mukaan.

Hyödyke	Pitoaika	Poistoprosentti ja -menetelmä
Pitkävaikutteiset menot	5	20 % tasapoisto
Koneet ja kalusto	5	20 % tasapoisto

Hanketoiminnan tuotot

Vuoden 2016 omien varojen varsinaisen toiminnan hanketuottoja vähentää EU – life hankekustannuksista saamatta jäänyt 77 203,93 euron suuruinen kertaluontoinen erä.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Kokonaistuotot ja kulut

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Yleisavustukset	8 608 793,72	8 362 031,98
Muut tuotot	1 045 725,77	1 543 438,76
Tuotot yhteensä	9 654 519,49	9 905 470,74
Henkilöstökulut, varsinainen toiminta	4 435 703,17	4 644 616,13
Henkilöstökulut, varainhankinta	16 280,01	44 944,70
Henkilöstökulut, yhteensä	4 451 983,18	4 689 560,83
Poistot	31 240,52	35 440,39
Muut kulut	5 566 284,10	5 451 914,13
Kulut yhteensä	10 049 507,80	10 176 915,35
Alijäämä	-394 988,31	-271 444,61

Osinkotuottojen, korkojen ja korkokulujen yhteismäärät

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Osinkotuotot	2 833,48	3 293,33
Muut korko- ja rahoitustuotot	36,25	373,92
Muut pääomatuotot	0,00	264,11
Yhteensä	2 869,73	3 931,36
Korkokulut ja muut rahoituskulut	77,37	35,31
Yhteensä	2 792,36	3 896,05

	TOIMINTA VALTION VAROIN		TOIMINTA OMIN VAROIN	
	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Varsinainen toiminta				
Tuotot				
Tuotot yhteensä	229 710,40	388 109,09	56 862,06	259 613,70
Kulut				
Henkilöstökulut yhteensä	-4 313 680,51	-4 572 289,84	-122 022,66	-72 326,29
Poistot	-31 240,52	-35 440,39	0,00	0,00
Muut henkilöstökulut	-82 984,32	-124 684,20	-4 880,38	-3 941,99
Henkilöstön matkakulut	-333 453,09	-353 791,00	-29 822,75	-55 756,07
Hallituksen ja riistaneuvostojen kulut	-127 433,32	-142 432,06	-1 951,19	-3 423,05
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä	-501 042,21	-619 775,05	-30 947,99	-19 270,10
Palvelujen ostot	-3 038 909,11	-2 451 743,00	-51 030,20	-63 646,50
Vuokrat ja kiinteistökulut	-253 283,93	-312 239,45	-28 960,58	-683,00
Muut kulut	-680 005,13	-675 416,94	-37 857,48	-53 677,24
Yleiskustannukset	36 225,00	0,00	-36 225,00	0,00
Kulut yhteensä	-9 325 807,14	-9 287 811,93	-343 698,23	-272 724,24
Varsinainen toiminta yhteensä	-9 096 096,74	-8 899 702,84	-286 836,17	-13 110,54
Varainhankinta				
Tuotot	0,00	0,00	756 283,58	891 784,62
Kulut	0,00	0,00	-379 925,06	-616 343,87
Varainhankinta yhteensä	0,00	0,00	376 358,52	275 440,75
Tuotto/kulujäämä	-9 096 096,74	-8 899 702,84	89 522,35	262 330,21
Sijoitus- ja rahoitustoiminta				
Tuotot	0,00	0,00	2 869,73	3 931,35
Kulut	-17,39	-26,31	-59,98	-9,00
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-17,39	-26,31	2 809,75	3 922,35
Kulujäämä	-9 096 114,13	-8 899 729,15	92 332,10	266 252,56
Yleisavustukset	8 608 793,72	8 362 031,98	0,00	0,00
Tilikauden yli-/alijäämä	-487 320,41	-537 697,17	92 332,10	266 252,56

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvonkorotusten periaatteet ja niiden kohteiden arvonmäärittäminen

Arvonkorotusrahastoon sisältyy Laitialan kiinteistöön tehty arvonkorotus 168 000 euroa, joka vastaa 80 prosenttia hankintamenosta.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	31.12.2016	31.12.2015
Aineettomat hyödykkeet 1.1.	21 246,28	14 486,60
Lisäykset	0,00	17 016,22
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-10 256,54	-10 256,54
Aineettomat hyödykkeet 31.12.	10 989,74	21 246,28
Maa- ja vesialueet 1.1.	168 000,00	168 000,00
Lisäykset, arvonkorotus	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet 31.12.	168 000,00	168 000,00
Koneet ja kalusto 1.1.	33 091,90	40 664,03
Lisäykset	42 732,10	17 611,72
Vähennykset	0,00	0,00
Poistot	-20 983,98	-25 183,85
Koneet ja kalusto 31.12.	54 840,02	33 091,90

Koneiden ja laitteiden poistamaton osa

Pysyviin vastaaviin kuuluvien koneiden ja kaluston poistamaton osa on 33 965,45 euroa.

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden arvo

Rahoitusomaisuuteen sisältyvien julkisesti noteerattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 1.345.50 euroa. Vastaava markkina-arvo oli 44 868,28 euroa.

Erittely saamisista	31.12.2016	31.12.2015
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	32 485,68	258 404,46
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	81 570,04	419 683,71
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	114 055,72	678 088,17

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	810 724,83	810 724,83
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	810 724,83	810 724,83
Muut rahastot 1.1.	199 586,66	240 337,49
Lisäykset	93,30	249,17
Vähennykset	-13 600,00	-41 000,00
Muut rahastot 31.12.	186 079,96	199 586,66
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	2 266 053,97	2 537 498,58
Lisäykset	0	0
Vähennykset	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	2 266 053,97	2 537 498,58
Tilikauden yli-/alijäämä	-394 988,31	-271 444,61
Oma pääoma yhteensä 31.12.	2 867 870,45	3 276 365,46
Muut rahastot	31.12.2016	31.12.2015
Otso-rahasto		
Peruspääoma 1.1.	39 866,59	39 866,59
Käyttöpääoma 1.1.	7 989,19	7 941,11
Lisäykset vuoden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	23,93	48,08
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Palvelumaksut	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	47 879,71	47 855,78
Nuorisotoimintarahasto		
Peruspääoma 1.1.	6 329,99	9 310,12
Korkotuotot	0,00	19,87
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Annetut avustukset	0,00	3 000,00
Vähennykset tilikauden aikana		
Pääoma 31.12.	6 329,99	6 329,99
Riistanhoitopiirien rahasto		
Pääoma 1.1.	145 400,89	183 219,67
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Korkotuotot	69,37	181,22
Annetut avustukset	13 600,00	38 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Pääoma 31.12.	131 870,26	145 400,89
Muut rahastot yhteensä	186 079,96	199 586,66

Oman pääoman rahoituskäyttö

Suomen riistakeskuksen hallitus myönsi vuonna 2015 omasta pääomasta 350 000 euroa hankerahoitusta Oma riista – hankkeeseen käytettäväksi vuoden 2016 aikana siten, että varsinaiseen Oma riista hankkeeseen käytettäväksi tarkoitettiin 150 000 euroa ja Oma riista hankkeeseen liittyvään hirvitietojärjestelmän kehittäminen – projektiin 200 000 euroa. Vastaavalla tavalla myönnettyä rahoitusta siirtyi Oma riista - hankkeelle vuodelta 2015 yhteensä 159 569,62 euroa.

Suomen riistakeskuksen hallitus myönsi vuonna 2015 omasta pääomasta 150 000 euroa hankerahoitusta metsästäjätutkimuksen uudistaminen – projektille vuodelle 2016.

Oma riista-hanke käytti myönnetystä oman pääoman rahoituksesta 44 328,30 euroa. Vuodelle 2017 käytettäväksi siirtyi 265 241,32 euroa. Hirvitietojärjestelmän kehittäminen – projekti käytti oman pääoman rahoituksesta 160 408,85 euroa. Vuodelle 2017 käytettäväksi siirtyi 39 591,15 euroa.

Metsästäjätutkimuksen uudistaminen – projekti käytti myönnetystä oman pääoman rahoituksesta 41 452,39 euroa. Vuodelle 2017 käytettäväksi siirtyi 108 547,61 euroa.

Siirtyvät erät ovat laskennallisia, eikä niitä ole kirjattu vuoden 2016 taseeseen.

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Oma riista -hanke		
Tuotot		
Valtionavustus	142 500,00	75 000,00
Seuraavalle vuodelle siirtyvä valtionavustus	0,00	0,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä valtionavustus	0,00	0,00
Edellisestä vuodesta siirtyvä raha	159 569,62	22 457,41
Ed. vuodesta siirtyvä raha, Riistatieto-proj.	0,00	1 286,04
Oma rahoitus, hallituksen päätös 24.11.2014	0,00	350 000,00
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2015	150 000,00	0,00
Tuotot yhteensä	452 069,62	448 743,45
Kulut		
Henkilöstökulut	0,00	97 641,94
Matkakulut	6 744,50	11 284,51
Ostopalvelut	174 171,73	143 167,05
Yleiskustannukset	0,00	33 450,00
Muut kulut	5 912,07	3 630,33
Kulut yhteensä	186 828,30	289 173,83
Oma riista -hanke, siirtyy vuodelle 2017	265 241,32	159 569,62

Hirvitietojärjestelmän kehittäminen-projekti

Tuotot

Valtionavustus	570 000,00	0,00
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2015	200 000,00	0,00
Tuotot yhteensä	770 000,00	0,00

Kulut

Henkilöstökulut	156 616,35	0,00
Matkakulut	11 472,03	0,00
Ostopalvelut	492 041,58	0,00
Yleiskustannukset	62 100,00	0,00
Muut kulut	8 178,89	0,00

Kulut yhteensä

Hirvitietojärjestelmän kehittäminen-projekti, siirtyy vuodelle 2017	730 408,85	0,00
	39 591,15	0,00

Metsästäjätkinnon uudistus-projekti

Tuotot

Valtionavustus	50 000,00	0,00
Oma rahoitus, hallituksen päätös 16.11.2015	150 000,00	0,00
Tuotot yhteensä	200 000,00	0,00

Kulut

Henkilöstökulut	2 065,68	0,00
Matkakulut	238,73	0,00
Ostopalvelut	79 599,98	0,00
Yleiskustannukset	0,00	0,00
Muut kulut	9 548,00	0,00

Kulut yhteensä

Metsästäjätkinnon uudistus-projekti yhteensä, siirtyy vuodelle 2017	91 452,39	0,00
	108 547,61	0,00

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET**Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellismäärät**

Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut	31.12.2016	31.12.2015
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	17 777,34	21 541,30
Myöhemmin maksettavat	27 657,30	18 801,85
Yhteensä	45 434,64	40 343,15

Vuokravastuut

Taseeseen sisällyttömät vuokravastuut	31.12.2016	31.12.2015
Alkaneelta tilikaudelta maksettavat	41 961,06	13 486,44
Myöhemmin maksettavat	77 928,00	29 400,00
Yhteensä	119 889,06	42 886,44

Vuokravakuudet

Taseeseen sisällyttömät vuokravakuudet	31.12.2016	31.12.2015
Varsinais-Suomen aluetoimisto	2 500,00	2 500,00
Yhteensä	2 500,00	2 500,00

Tilintarkastajan palkkiot

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tilintarkastus	15 021,43	16 603,36
Muut palvelut	11 604,29	0,00
Yhteensä	26 625,72	16 603,36

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ**Henkilöstön lukumäärä ja ryhmät**

Tilikauden aikana Suomen riistakeskuksen palveluksessa oli keskimäärin 73,5 henkilöä (77,5 v. 2015 ja 78 v. 2014). Vuoden lopussa 22 toimihenkilöä työskenteli keskushallinnossa (24 v. 2015 ja 22 v. 2014), 40 aluehallinnossa (40 v. 2015 ja 43 v. 2014) ja 12 projekteissa ja hankkeissa (12 v. 2015 ja 14 v. 2014).

Henkilöstökulujen erittely	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Palkat ja palkkiot	3 353 817,29	3 523 817,97
Eläkekulut	790 887,91	854 230,70
Muut henkilöstösivukulut	212 140,08	183 418,83
Yhteensä	4 356 845,28	4 561 467,50
Hallituksen palkat ja palkkiot		
Hallituksen kokouspalkkiot	6 961,00	7 140,00
Hallituksen puheenjohtajien palkkiot	11 228,00	11 256,00
Eläkekulut	14 545,74	15 922,40
Muut sivukulut	766,46	709,32
Yhteensä	33 501,20	35 027,72
Riistaneuvosto ja alueneuvostot		
Palkkiot	40 077,00	41 481,00
Eläkekulut	4 660,76	5 867,73
Muut sivukulut	618,93	772,18
Yhteensä	45 356,69	48 120,91
Henkilöstökulut yhteensä	4 435 703,17	4 644 616,13
Varainhankinta		
Palkat ja palkkiot	12 686,33	35 130,32
Eläkekulut	2 930,54	8 115,10
Muut henkilöstösivukulut	663,14	1 699,28
Yhteensä	16 280,01	44 944,70
Kaikki henkilöstökulut yhteensä	4 451 983,18	4 689 560,83

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

<u>Kirjanpitokirja</u>	<u>Säilytystapa</u>
Päiväkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Pääkirjat	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Muistiotositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Myyntitositteet	Muistitikulla joka kahtena kappaleena
Ostotositteet	Paperitositteina
Palkkatositteet	Paperitositteina
Tilinpäätös	Sidottuna kirjana
Liitetietositteet	Muistitikulla kahtena kappaleena
Tase-erittelyt	Nidottuna

Muistitikujen aineisto on PDF -muodossa sisältäen lukuohjelman MS Windows/i386 sekä Linux/i386 -ympäristöihin, sekä ASCII-tiedostoina.

TOSITELAJIT JA SÄILYTTÄMISTAPA

- 1 Myyntilaskut
- 2 Suoritukset
- 5 Ostolaskut
- 6 Maksut
- 8 Pk-viennit
- 19 Palkat
- 20 Sampo 800011-488486
- 40 Itä-Uudenmaan OP
- 50 Nordea
- 51 Nordea, lupapäätösmaksut

5.4. PÄÄTÖS TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄN KÄYTÖSTÄ

Hallitus on kokouksessaan 27.2.2017 päättänyt, että tilivuoden 2016 tuloslaskelman osoittama alijäämä (394 988,31 €) kirjataan taseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

5.5. ALLEKIRJOITUKSET

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 27. päivänä helmikuuta 2017

Suomen riistakeskuksen hallitus

Tauno Partanen

Asko Keski-Nisula

Leo Houhala

Erkki Huhta

Martin Hägglund

Marko Mikkola

Markku Pärssinen

Aarno Puttonen

Riitta Rahkonen

Vilppu Talvitie

Johtaja

Julkisten hallintotehtävien päällikkö

Jari Varjo

Sauli Härkönen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2017

Helge Vuoti

Helge Vuoti JHTT

BDO Audiator Oy

JHTT -yhteisö

Maa- ja metsätalousministeriön määräämä

5.6. KIRJANPITOLAIN MUKAISET TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

1. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista Suomen riistakeskuksen kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Määrärahakehityksen kolmevuotinen TTS -taulukko antaa hyvät perusteet toiminnan suunnittelulle. Aiemmin ollut riski toiminnan ennustettavuudesta on edelleen olemassa, mutta se on vähentynyt, joskin ennustettavuus riippuu edelleen eduskunnan vuotuisista päätöksistä ja metsästäjämäärän kehityksestä.

Metsästäjämäärän kehitys vaikuttaa riistanhoitomaksuvarojen kertymään ja sitä kautta riistakeskuksen rahoitus pohjaan Lähitulevaisuudessa ei ole kuitenkaan näkyvissä metsästäjämäärän selvää vähenemistä.

Budjetointi perustui edellisen tilikauden tietoihin. Taloutta ja budjettia seurattiin edellisen tilikauden vertailulukujen perusteella.

2. Arvio Suomen riistakeskuksen taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Suomen riistakeskuksen taloudellinen asema on edelleen hyvä, vaikka toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen tilinpäätös päättyi 394 988,31 euroa alijäämäiseksi. Vuonna 2015 alijäämä oli 271 444,61 euroa ja vuonna 2014 ylijäämä oli 1 606 523,27 euroa.

Toimintavuoden aikana Suomen riistakeskuksen hallitus myönsi hankerahoitusta omasta pääomasta Oma riista -hankkeelle 350 000 euroa. Vuodelle 2015 myönnetystä oman pääoman rahoituksesta siirtyi vuodelle 2016 yhteensä 159 569,62 euroa. Oma riista -hanke käytti myönnetystä oman pääoman rahoituksesta yhteensä 204 737,15 euroa.

Omasta pääomasta myönnettiin hankerahoitusta Metsästäjätkinon uudistaminen – projektille 150 000 euroa. Metsästäjätkinon uudistaminen – projekti käytti myönnetystä oman pääoman rahoituksesta 41 452,39 euroa.

Vuodelle 2017 oman pääoman rahoitusta siirtyi 304 832,47 euroa.

Tilikauden tulosta arvioitaessa on otettava huomioon, että tilikauden kuluihin sisältyy kertaluontoinen EU life -hankekustannuksista saamatta jäänyt 77 203,93 euron suuruinen kertaluontoinen erä sekä Laitilan toimintakeskuksen lakkautushankkeesta aiheutuva 155 379,14 euron suuruinen kustannus. Tavanomaisen, muun toiminnan tulos on 197 882,37 euroa alijäämäinen. Tämä alijäämä aiheutuu edellä esitetystä Oma riista ja Metsästäjätkinon uudistaminen -hankkeista, joihin on hallituksen päätöksen mukaisesti käytetty kertynyttä ylijäämää. Jos näiden hankkeiden vaikutus jätetään huomiotta, tavanomaisen toiminnan tulos muodostuu 83 784,30 euroa ylijäämäiseksi.

3. Keskeisimmät tunnusluvut toiminnan sekä taloudellisen aseman ja tuloksen ymmärtämiseksi

Oheiseen taulukkoon on koottu Suomen riistakeskuksen tuottojen rakennetta ja taseen rakennetta kuvaavia tunnuslukuja.

Toimintavuosi	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Suomen riistakeskuksen tuottojen rakenne						
Varsinaisen toiminnan tuotot	3,0 %	11,3 %	5,2 %	8,0 %	9,5 %	8,2 %
Varainhankinnan tuotot	7,8 %	8,5 %	8,0 %	9,9 %	12,0 %	12,0 %
Valtionavustukset	89,2 %	80,1 %	72,0 %	82,0 %	78,3 %	79,4 %
Muut (sis. satunnaiset erät)	0,0 %	0,1 %	14,8 %	0,1 %	0,2 %	0,4 %

Taseen rakenne	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Taseen pysyvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	37,2 %	36,1 %	29,4 %	47,0 %	58,1 %	58,0 %
Vaihtuvien vastaavien osuus taseen loppusummasta	62,8 %	63,9 %	70,6 %	53,0 %	41,9 %	42,0 %

Rahojen ja pankkisaamisten (2,761 milj. €) osuus oli 58,1 prosenttia (46,9 % v. 2015, 56,8 % v. 2014, 44,3 % v. 2013, 32 % v. 2012 ja 32 % v. 2011) taseen loppusummasta ja noin 27,5 prosenttia (21,3 % v. 2015, 31,2 v. 2014, 26,7 % v. 2013, 19 % v. 2012 ja 20 % v. 2011) vuotuisista kuluista

4. Henkilöstötiedot esitetään toimintaa kuvaavassa mittariliitteessä

5. Ympäristötekijät

Suomen riistakeskus noudattaa toiminnassaan kestävän käytön periaatetta. Riistakeskuksen toimitilat ovat Laitialan toimintakeskusta lukuun ottamatta toimistokiinteistöjä. Toiminnasta ei aiheudu ympäristöhaittoja. Toimistojätteiden keräys ja kierrätys on järjestetty.

6. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Nykyisen TTS suunnitelmien mukainen riistakeskuksen valtionapu on merkitty vuoden 2017 jälkeen lähivuodet muuttumattomaksi. Sähköisten palveluiden kehittäminen ja lieväkin inflaatiokehitys aiheuttavat, että palkkaus- ja kulutusmenoja on karsittava. Toimintalarationalisointien lisäksi on varauduttava henkilöstömäärän lievään vähennykseen luonnollisen eläköitymisen kautta. Lisäksi TTS:n mukaisen valtionosuuden kehitys riippuu eduskunnan päätöksistä sekä metsästäjä määrän tulevasta kehityksestä. Suomen riistakeskuksen talous tulee olemaan lähivuodet tiukka.

Vuoden 2017 aikana Suomen riistakeskuksen tarkoituksena on luopua Laitialan toimintakeskuksesta. Tämän odotetaan vähentävän Suomen riistakeskuksen toimitila- ja toimistokuluja.

Oma riista palvelujen käyttöönoton odotetaan automatisoivan Suomen riistakeskuksen lupahallintoa ja yksinkertaistavan lupahallintomenettelyä. Oma riistaan rekisteröityneiden määrän lisääntyessä on tulevaisuudessa mahdollista julkaista osa valistuslehdistä sähköisenä.

Mikäli riistanhoitomaksuun ei vuonna 2018 saada korotusta, on riistakeskuksen toimintamenoja 2018 karsittava toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi, mikä vaikuttaa palvelukykyä laskevasti.

6. LIITTEET

No		Sivu
Liite 1:	Vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden mittaristo	60
Liite 2:	Yhteiskunnallista vaikuttavuutta tukevat kehittämis- ja innovaatiohankkeet	66
Liite 3:	Suomen riistakeskuksen valtakunnallisten toimielinten kokoonpano	69
Liite 4:	Julkisten hallintotehtävien päätösmäärät	70
Liite 5:	Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2016	71

SUOMEN RIISTAKESKUS		LIITE 1					
Liite 1: Taulukko 1							
KONSERNISTRATEGIAN MITTARIT							
Tieto	Mittari/ Arviointikriteeri	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Metsästäjä määrä (maksetut kortit)		311 853	308 187	308 390	306 542	306 277	304 245
Rekisteröityjen metsästäjien määrä		371 507	372 828	372 697	372 700	377 082	372 775
SRVA-toimenpiteiden määrä	Suurpedot/vuosi	0	114		117		
	Hirvieläimet/vuosi	0	3 066		5 830		
Metsästysonnettomuuksien määrä	Kuolintapaukset	0	0	0	0	0	1
	Loukkaantumiset	12	22	12	16	7	4
		1986	1994	2004	2013		
Metsästyksen hyväksyttävyyden kansalaisten suhtautuminen	Positiiviset	48 %	44 %	54 %	61 %		
	Negatiiviset	31 %	28 %	17 %	13 %		
LIITE 1: Taulukko 2							
Vaikuttavuus							
Tavoite							
-kriittinen menestystekijä							
1. Riistatalous luo hyvinvointia							
	Mittari/ Arviointikriteeri	2011	2012	2013	2014	2015	2016
- Viestinnässä tuodaan esille riistatalouden arvoa hyvinvoinnin tuottajana	Hyvinvointijuttujen ja -tiedotteiden määrä						
	Toteutuma		19	35	27	44	0
2. Riistakannat säilyvät elinvoimaisena							
	Mittari/ Arviointikriteeri	2011	2012	2013	2014	2015	2016
- Hoitosuunnitelmatyö ja toimeenpano aktiivista	Hoitosuunnitelmatoimien enpiteiden toteutusaste	Tavoite	2	2	2	2	2
		Toteutuma	2	2	2	2	2
- Riistaseurantojen riittävä aktiivisuus ja kattavuus	Riistakolmioiden määrä lasketut/kaikki	Tavoite	1233	1 233	1 233	1 233	1 233
		Toteutuma	61,4 %	66,6 %	75,3 %	76,3 %	82,2 %
	Saalistiedon kattavuus	Tavoite	100	100	100	100	0
		Toteutuma	76,7 %	73,3 %	68,0 %	66,0 %	0
3. Metsästys ja riistanhoito on eettistä ja vastuullista							
	Mittari/ Arviointikriteeri	2011	2012	2013	2014	2015	2016
- Metsästys tapahtuu laillisesti ja turvallisesti	Tietoon tulleiden laittomasti tapettujen	Toteutuma	26	29	32	22	0
	Metsästysonnettomuuksien määrä	Toteutuma	12	22	12	16	7
- Eettiset ohjeet laaditaan ja niistä viestitään tehokkaasti	Eettisten ohjeistojen määrä	Tavoite			3	4	5
		Toteutuma	2	2	4	5	6
	Ko. sivujen latauksien määrä kotisivuilla	Toteutuma					
4. Riistavahingot ja -konfliktit hallinnassa							
	Mittari/ Arviointikriteeri	2011	2012	2013	2014	2015	2016
- Sidosryhmien edustajat ovat tyytyväisiä sidosryhmätyöhön ja osallistumismahdollisuuksiin	Riistanneuvostojen ja sidosryhmien tyytyväisyyskysely	Tarpeellisuus			3,6	3,6	3,48
		Onnistuminen			3,2	3,2	
		Vaikutusmahdollisuudet			3,2	3,2	3,07
- Lupahallinto ja vahinkojen torjunta on toimivaa	Vahinkoperusteisten poikkeuslupien käsittelyaika	Toteutuma	0				0
	Ennaltaehkäisevät toimenpiteet	Torjuntatoimet SRVA-toimet	1595	1746	1826	2150	2215
			0	63	91	81	0
- Hirvivahinkojen määrä	Hirvikolareiden määrä	Toteutuma			1622	1808	0
	Korvattujen maatalous- ja metsätapausten määrä	Toteutuma			563	725	0
	Korvaussumma (maatalous ja metsä)	Toteutuma			463213	381127	408375
- Suurpetovahinkojen määrä	Korvaussumma (poislukien ahma)	Toteutuma			n. 3 milj.	n. 3,5 milj.	n. 1,6 milj.

Liite 1: Taulukko 3		Tuloksellisuusmittarit				
Suoritteet						
Prosessi/ Suoritteet						
Strategia ja johtaminen/Viestintä						
		2012	2013	2014	2015	2016
Annettujen lausuntojen määrä	Lausuntojen määrä	75	100	94	108	100
Metsästäjä-lehden painosmäärä ja saavutettujen kontaktien määrä	Painosmäärä	2 200 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
	Lukijamäärä					
	Lukuaika/lehti			30-59 min	30-59 min	
Nettikontaktien aktiivisuus	Kävijämäärä	413 000	438 163	556 777	761 532	2 629 734
	Käytetty aika, min	2:49	3:02	2:55	2:52	2:48
Tiedotteiden määrä	Tiedotteita	119	85	142	189	175
JHT		2012	2013	2014	2015	2016
Lupapäätösten määrä	Pyyntiluvat	150	140	71	68	68
	Hirvieläinten pyyntiluvat	1974	1892	1 915	1 919	1 937
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	603	472	432	480	420
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	697	666	654	249	155
	Muut luvat ja päätökset	416	560	643	649	1 078
	Yhteensä	3840	3730	3 715	3 365	3 658
Metsästäjä tutkinnon suorittaneiden määrä	Henkilöiden kokonaismäärä	6552	6984	6577	6598	6 750
	Joista naisia	20,0 %	19,5 %	21,2 %	25,9 %	25,1 %
Palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Asiakaspalvelutapahtumien määrä	Puhelintapahtumat	3 848	3 210	3 238	4 866	5 841
	Sähköpostitapahtumat	750	873	1 138	2 032	2 140
Riistanhoitomaksun maksaneet/ Rekisterissä olevat	Henkilömäärä metsästäjärekisterissä	372 828	372 697	372 700	377 082	372 775
	Riistanhoitomaksun maksaneet	308 187	308 390	306 542	306 277	304 245
	Maksaneiden osuus	83 %	83 %	83 %	81 %	82 %
	Metsästäjien keski-ikä	49,5	48,8	49,1	50,7	51,0
Metsästäjärekisterin palvelutapahtumien määrä	Palvelutapahtumat	23 738	23 566	26 143	39 573	29 692
	Itsepalvelutapahtumat					
RHY-tukitapahtumat	Neuvottelupäivät	25	39	38		
	Osanottajien määrä niihin	1057	1126	646	856	
	Työtunnit rhy-neuvontaan		10985	7709	9215	
Kestävä riistatalous		2012	2013	2014	2015	2016
Hoitosuunnitelma-toimenpiteet	susi					60
Työryhmjäsenyydet	Työryhmiä	97	89	101	93	97
Sisäiset palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Materiaalipalvelu-tapahtumien määrä	Lähetyksiä	5 740	5 829	5 981	6 017	

Liite 1: Taulukko 4						
Laatu		(asiakastyytyväisyyden arvosana 1= heikko...5=erinomainen)				
Prosessi/ Suoritteet						
Strategia ja johtaminen/Viestintä		2012	2013	2014	2015	2016
Lukijatytyväisyys (lukijatutkimus)	Metsästäjä	4,0	3,6	4,0	3,95	
	Jägaren	4,0	3,6	4,0	3,95	
Nettisivujen käytettävyys	Arvosana		3,6	2,3	3,66	
Tiedotteiden läpimeno	Uutisten määrä	1 320	1 769	2 685	4 421	2 518
Sidosryhmätytyväisyys	Tarpeellisuus		4,1	4,2	4,3	
	Onnistuminen		3,6	3,6	3,54	
JHT		2012	2013	2014	2015	2016
Lupapäätösten laatu lupatyypeittäin	Pyyntiluvat	0 %	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut	Ei ollut
	Hirvieläinten pyyntiluvat	32 %	13 %	0 %	0 %	0 %
Valitusten läpimeno- %	Luontodirektiivin poikkeusluvut	0 %	ei ollut	0 %	0 %	0 %
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	0 %	17 %	0 %	27 %	50 %
	Muut luvat	50 %	ei ollut	0 %	0 %	0 %
Metsästäjä tutkinnon suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjä tutkinto		4,2	4,3	4,3	
Tyytyväisyys metsästäjävakuutukseen	Vakuutus		4,3	4,3	4,2	
Palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Asiakaspalvelutapahtumien laatu (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Puhelin- ja sähköpostitapahtumat		3,6	3,6	3,58	
Metsästäjäkurssin suorittaneiden tyytyväisyys	Metsästäjäkurssi		4,0	4,3	4,21	
Tyytyväisyys palveluihin (Asiakastyytyväisyystutkimus)	Metsästyskortti ja maksaminen		4,2	4,2	4,2	
	Lehti		3,9	4,0	3,95	
RHY-tukitapahtumat (Rhy-kysely)	Neuvottelupäivät		3,8	3,9	4	
	Neuvontatapahtumat		3,5	3,9	4	
Kestävä riistatalous		2012	2013	2014	2015	2016
Sidosryhmätytyväisyys	Onnistuminen		3,6	4,2	4,3	4,22
	Vaikutusmahdollisuudet		3,2	3,2	3,13	3,07
Sisäiset palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Materiaalipalvelu-tapahtumien laatu (Rhy-kysely))	Palvelun arvosana		3,9	4	3,7	

Liite 1: Taulukko 5						
Taloudellisuus						
Prosessi/ Suoritteet						
Kaikki prosessit						
		2012	2013	2014	2015	2016
Varsinaisen toiminnan kustannukset prosesseittain ja projekteissa, 1000 €	Strategia ja johtamien	659	824	847,6	815,8	777,1
	KRT	1 460	1 275	1 316,3	1 512,9	1 433,0
	HRT					37,0
	Palvelut	786	877	878,5	953,7	1 072,2
	JHT	1 244	1 302	1 340,9	1 365,9	1 377,6
	Sisäiset palvelut	1 362	1 433	1 243,9	1 194,6	1 012,2
	Hanketoiminta	1 576	1 586	2 263,9	2 184,6	2 419,2
	Yhteensä	8 465	8 736	9 381,7	9 560,5	9 669,5
Strategia ja johtaminen/Viestintä						
		2012	2013	2014	2015	2016
Johtamisen yleiskustannus	Prosessin kokonaiskustannus, 1000 €	658,6	823,6	847,6	815,8	777,1
	Yleiskustannus-%	7,8 %	9,4 %	9,0 %	8,5 %	8,0 %
Lehden nettokustannus	Nettokustannukset 1000 €/vuosi	874,8	841,5	815,6	927,4	919,8
	Kustannus, €/rh-maksun maksanut	2,84	2,73	2,66	3,03	3,02
Nettisivujen kustannus	Kustannukset, 1000 €	14,6	48,6	45,5	35,6	36,7
	Kustannukset/kontakti, €	0,035	0,111	0,082	0,047	0,014
JHT						
		2012	2013	2014	2015	2016
Lupapäätösten kustannus lupatyypeittäin, €	Pyyntiluvat	101	133	166	220	188
	Hirvieläinten pyyntiluvat	161	156	120	118	144
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	403	306	283	394	324
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	201	312	339	376	524
	Muut luvat	268	135	129	125	89
Metsästäjävakuutuksen kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €	206,3	197,2	206,6	208,5	152,4
	Kustannukset/vakuutettu, €	0,67	0,64	0,67	0,68	0,50
Metsästäjärekisterin hoidon kustannus	Yhteensä, 1000 €	178,5	183,8	214,7	323,5	274,5
	€/rekisteröity henkilö	0,48	0,49	0,70	0,86	0,74
Palvelut						
		2012	2013	2014	2015	2016
Asiakaspalvelutapahtumien kustannus	Kustannukset yhteensä, 1000 €		61,7	39,5	71,9	100,2
	Kustannukset/tapahtuma, €		15,11	12,2	10,4	12,6
Sisäiset palvelut						
		2012	2013	2014	2015	2016
Materiaalipalvelutapahtumien tuotto/tapahtuma	Tuotto yhteensä, 1000 €	-22,9	-46,0	-1,8	-133,3	16,5
	Tuotto/ tapahtuma, €	-4,03	-7,88	-0,3	-22,1	
Sisäisten palveluiden kustannukset	Kulut yhteensä, 1000 €	1 361,5	1 433,3	1 243,9	1 194,6	1 012,2
	Yleiskustannus-%	16,1 %	16,4 %	13,3 %	12,5 %	10,5 %
Johtamisen ja tukipalveluiden yleiskustannus	Yleiskustannus, €/HTV	27 300	29 300	26 814	25 940	24 345
		23,9 %	25,8 %	23,0 %	21,0 %	18,5 %
Tietotekniikan investoinnit	Yhteensä, 1000 €	309,0	222,0	819,9	957,9	917,3
	€/htv	4 180	2 882	10 511	12 360	12 480
Tietotekniikan käyttökulut	Yhteensä, 1000 €	134,4	244,0	273,7	300,7	309,4
	€/htv	1 810	3 169	3 508	3 880	4 209
Toimitilakustannukset	Yhteensä, 1000 €	288,2	307,5	295,8	312,9	282,2
	€/ m2	93,3	99,5	93,7	90,4	92,0
	€/ htv	3 895	3 993	3 712	4 038	3 840
Matkakustannukset	Yhteensä, 1000 €	457,7	483,7	430,2	411,2	368,6
	€/htv	6 180	6 282	5 516	5 306	5 015

Liite 1: Taulukko 6						
Tuottavuus						
JHT		2012	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus lupahallinnossa, päätöstä/HTV	Pyyntiluvat	840	893	682	600	730
	Hirvieläinten pyyntiluvat	525	763	939	1122	950
	Luontodirektiivin poikkeusluvut	210	389	399	335	424
	Lintudirektiivin poikkeusluvut	420	381	333	351	262
	Muut luvat	315	883	875	1053	1549
Palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Asiakaspalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv		1,20	1,15	1,74	1,85
	Suorite/htv		3 400	3 800	3 960	3 728
Sisäiset palvelut		2012	2013	2014	2015	2016
Materiaalipalvelutapahtumien tuottavuus	Työnkäyttö yhteensä, htv	0,920	0,710	0,705	0,84	0,29
	Suorite/htv	6 239	8 210	8 484	7 163	

Liite 1: Taulukko 7						
Aikaansaannoskyky						
Kaikki prosessit						
Henkilöstötietoja tilinpäätökseen						
		2012	2013	2014	2015	2016
Henkilötyövuosien määrä rahoituslähteittäin	Mom. 30.40.50 (rh-maksu)	62	65	62	64	63
	Mom. 30.40.50 hankerahoitus	3	4	8	9	9
	Muu rahoitus	9	7	8	4,5	1,5
	Yhteensä	74	76	78	77,5	73,5
Henkilötyöpanoksen jakauma prosesseittain	Strategia ja johtaminen/viestintä	12 %	13 %	12,8 %	13,1 %	12,1 %
	Kestävä riistatalous	34 %	38 %	35,7 %	36,3 %	32,9 %
	Hyvinvointia riistasta					0,7 %
	Palvelut	16 %	13 %	14,6 %	16,7 %	19,3 %
	Julkiset hallintotehtävät	19 %	15 %	16,8 %	14,4 %	16,1 %
	Sisäiset palvelut	20 %	21 %	20,2 %	19,5 %	18,9 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	Projektien osuus tästä	15 %	17 %	16,5 %	16,7 %	13,9 %
Henkilöstön ikä Jakauma luokkiin	Ikäryhmä					
	20 - 29	5 %	6 %	6 %	8 %	4 %
	30 - 39	18 %	19 %	20 %	21 %	20 %
	40 - 49	35 %	27 %	22 %	21 %	26 %
	50 - 59	34 %	38 %	35 %	36 %	37 %
	60 -	8 %	9 %	17 %	14 %	14 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Keski-ikä, vuotta	Naiset	51,1	51,7	51,1	49,3	51,2
	Miehet	45,2	45,2	45,6	46,2	46,7
	Kaikki	47,1	47,3	47,3	47,1	48,1
Koulutustaso	Lisensiaatti tai tohtori	4 %	4 %	4 %	4 %	5 %
	Korkeakoulututkinto	39 %	42 %	43 %	46 %	43 %
	Opisto- / AMK -tutkinto	45 %	42 %	42 %	41 %	42 %
	Ylioppilastutkinto	3 %	3 %	2 %	0 %	1 %
	Keski- / peruskoulu	10 %	10 %	8 %	9 %	8 %
	Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Työsuhteen laatu	Pysyvä	62	62	64	59	61
	Määräaikainen	12	14	15	17	13
Työvoimakustannukset	Kokonaiskustannukset 1000 €/vuosi	4 278,4	4 484,5	4 615,5	4 689,6	4 452,0
	Kokonaiskustannukset 1000 €/htv	57,8	58,2	59,1	60,5	60,6
	Välilliset kustannukset % palkoista	26,8 %	28,1 %	28,9 %	29,6 %	30,0 %
Lähtövaihtuvuus	Lähtövaihtuvuus, %	2,7 %	2,7 %	3,7 %	11,1 %	9,0 %
Tulovaihtuvuus	Tulovaihtuvuus, %	5,6 %	6,7 %	7,4 %	3,7 %	7,7 %
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiset	Työkyvyttömyyseläkkeelle, %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Työterveyshuolto, bruttomeno	Työterveyshuoltomenot, €/htv	453	558,7	594	866	636,3
Työhyvinvointi-indeksi	Työhyvinvointi-indeksi	13,3	13,0	Ei tutk.	13,5	Ei tutk.

YHTEISKUNNALLISTA VAIKUTTAVUUTTA TUKEVAT KEHITTÄMIS- JA INNOVAATIOHANKKEET

Hankkeen nimi	Hankkeen kuvaus	Tila
Supikoira After - Life, Pohjois - Suomi	Tavoitteena on estää supikoiran leviäminen Suomessa ja Skandinaviassa jatkamalla ja edelleen kehittämällä Life+ MIRDINEC -hankkeen työtapoja ja toimintamalleja.	päättyi 2016 hankkeena, jatkuu ostopalveluna
Riistakolmiotieto päätöksen teossa	Tavoitteena kehittää riistakolmiotietoihin, verotusasteeseen ja lyhyt- ja pitkäaikaisiin kantatrendeihin pohjautuva metsäkanalintujen metsästyksen kestävyden mallianalyseja tukemaan riistatiedon käyttöä metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittelyssä.	jatkuu
Metsähanhen pesimäalueiden kartoitus	Hankkeessa kokeillaan eri menetelmiä metsähanhen pesimäalueiden kartoittamiseksi ja kannanseurannan kehittämiseksi. Kohdealueena vuonna 2015 ja 2016: Keski-Pohjanmaa, Oulu eteläinen, ja mahdollisesti Pohjois-Karjala. Hankkeen kokemuksia käytetään pohjana luotaessa Suomen pesimäkannan arviointiin sopivia menetelmiä. Tiedot tukevat metsähanhen kansainvälistä ja kansallista metsästysäättelyä sekä kartotusalueiden pesimäkantojen arviointia.	päättyi 2016
Riistametsänhoito	Hankkeen tavoitteena on edistää metsäkanalintujen elinympäristöjen hoitoa osana metsätaloutta.	jatkuu
Taigametsähanhikannan kansainvälisen hoitosuunnitelman koordinointi	Tavoitteena osallistua AEWAN toimintaan teknisessä komiteassa ja Goose platformissa niin, että metsähanhikannan kestävä käyttö ja muuttoreittitaso kannanhoito voidaan aloittaa muuttoreitin alueella.	päättyi 2106
Suurpetovahinkojen estämisen ja siihen liittyvään kokeilutoiminta	Sähköaitatarvikkeiden hankinta mehiläisvahinkojen torjuntaan ja karkoituslaitteiston kokeilut. Määrärahapäätös vuodelle 2016 on tullut 29.1.2016.	jatkuu
Merialueen talvehtivien vesilintujen lentolaskenta	Tavoitteena on saada tietoa vesilintujen talvehtimisalueiden muutoksesta ja kantojen runsaudesta. Koottua yleiseurooppalaista vesilintukantatietoa tarvitaan muuttoreittitasoisen kannanhoidon aloittamiseen.	päättyi 2016
AIHTS	Hankkeen tavoitteena on luoda järjestelmä, jonka puitteissa voidaan testata ja tyypiphyväksyä yleisimmin Suomessa käytössä olevia supikoirapyynnin loukkumalleja niin, että kansainvälisen kivutonta anastusta koskevan sopimuksen (International Agreement on Humane Trapping Standards) edellytykset täyttyvät.	päättyi 2016
Suurpetoseurantojen kehittäminen -yhteishanke	Tavoitteena on kehittää ja testata yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen kanssa laskentamenetelmiä, jotka tukevat nykyistä suurpetohavaintojärjestelmää ja parantavat havaintoihin perustuvien kantarvioiden tarkkuutta erityisesti ilveksen tihentymäalueilla.	jatkuu
Reviiriyhteistyön kehittämisen hanke	Tavoitteena on tukea susikannan hoitosuunnitelmaan perustuvaa riistakeskusalueiden ja reviiriyhteistyöryhmien työtä.	päättyi 9/2016

Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estäminen	Määrärahalla hankittiin Trico- syönninestoainetta, jota on käytännössä testattu Suomessa kahden vuoden ajan. Saatujen kokemusten mukaan Trico on oikein käytettynä erittäin tehokas ja pitkävaikutteinen syönninestoaaine hirvieläinvahinkojen ennaltaehkäisemiseen. Se on tarkoitettu havu- ja lehtipuiden taimien suojaamiseen. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen estäminen määrärahapäätös on tullut 3.3.2016 vuosille 2016 – 2017.	jatkuu
Karhukannan hoitosuunnitelman päivittäminen	Tavoitteena päivittää Suomen karhukannan hoitosuunnitelma ja osallistaa sidosryhmät yhteistyöhön.	päättyi 2106
Ilveskannan hoitosuunnitelman päivittäminen	Tavoitteena päivittää Suomen ilveskannan hoitosuunnitelma ja osallistaa sidosryhmät yhteistyöhön.	jatkuu maaliskuu 2017
Metsäpeura Life+ hanke	Osallistutaan Metsähallituksen Metsäpeura Life+ hankkeeseen, jonka tärkeimmät osiot riistakeskuksen osalta liittyvät palautusistutusten tukemiseen ja lajin hoitosuunnitelman päivittämiseen 2020.	jatkuu
Riistametsänhoidon edelläkävijät	Hankkeen tavoitteena on löytää syyt, jotka jarruttavat metsätalouden arkiuonnonhoidon yleistymistä, ja etsiä tunnistettuihin ongelmiin ratkaisuja. Tarkoitus on löytää ratkaisuja mm. seuraaviin kysymyksiin: Mitä luonnonhoidon edistäjät voivat jatkossa tehdä paremmin menetelmien jalkautuksessa ja millaisin materiaalein arkiuonnonhoidosta parhaiten viestitään. Hankkeeseen on koottu metsäalan toimijoita, jotka ovat edistäneet riistametsänhoitoa omissa organisaatioissaan.	päättyi helmikuussa 2017
Riistametsänhoidon videoprojekti	Projektin tavoitteena on lisätä riistametsänhoidon osaamista ja rohkaista metsäammattilaisia ja metsänomistajia kokeilemaan menetelmiä käytännössä ja jakamaan tietoa eteenpäin. Riistametsänhoidosta ei ole olemassa tällä hetkellä konkreettisia ja havainnollistavia koulutus- ja markkinointivideoita	päättyi

YLEISAVUSTUKSELLA TOTEUTETTAVAT KEHITTÄMISHANKKEET

Hankkeen nimi	Hankkeen kuvaus	Tila
Portal- ja riistatietohanke	Oma riista -palveluun tehtiin vuoden 2016 aikana kehityspiirteitä ketterillä menetelmillä. Mobiiliominaisuudet palveluun tuotettiin lähes samanaikaisesti. Yleisavustusosuudella tuotettiin pienempiä osakokonaisuuksia, kuten JHT-nimittämismominaisuudet, jotka synkronoitiin koulutusportaaliin.	Kesken
Riistanhoitoyhdistystoiminnan kehittäminen	Rhy-toiminnan, yhteistyömahdollisuuksien ja etenkin toiminnanohjaajan työn kehittäminen, hyvien käytäntöjen laajempi käyttöönotto. Selvitettiin erilaisia rhyiden yhteistoimintaa tukevia toimintamalleja sekä organisoitumista ja yhteistoimintaa edistäviä ja hidastavia/estäviä tekijöitä.	Valmis. Hanke päättyi 4/2016. Suunniteltu jatko-hanke rhyiden vapaaehtoisten yhdistymisten tukemiseen. Hanke käynnistyy 2017 alkupuoliskolla
Metsästäjäututkinnon uudistus	Metsästäjäututkinnon ja siihen liittyvän koulutusjärjestelmän nykyaikaistaminen.	Valmis. Uusi tutkinto, metsästäjän opas ja opetusmateriaalit otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta. Sähköisen oppimateriaalin kehittäminen jatkuu vuonna 2017.
Lupahallinnan sähköinen asiointi	WebLH -ohjelmistoa jatkokehitettiin edelleen pienimuotoisesti vuonna 2016. Sähköisen lupahaun toimintoja kehitettiin ja lupatyyppjä lisättiin. Lupatiedot siirtyvät Lupahallintaohjelmistosta Oma riista-palveluun ja päivästoin. Saaliiden kirjaaminen sähköisesti lisääntyi vuoden 2016 aikana.	Kesken (Jatkuu hirvieläinlupien sähköisen hakemisen toteuttamisella 2017)

SUOMEN RIISTAKESKUKSEN VALTAKUNNALLISTEN TOIMIELINTEN KOKOONPANO

LIITE 3

HALLITUS toimintavuonna 2016

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Tauno Partanen pj.	Einari Kapiainen
Asko Keski-Nisula, varapj.	Risto Hanhineva
Leo Houhala	Esa Rätty
Erkki Huhta	Ari Ohinmaa
Martin Hägglund	Mathias Lindström
Markku Pärssinen	Toimi Kalliokoski
Vilppu Talvitie	Heikki Lehtinen
Vesa Ruusila	Riitta Rahkonen
Aarno Puttonen	Vesa Malila
Marko Mikkola	Sirpa Kuhlström

VALTAKUNNALLINEN RIISTANEUVOSTO

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Hannu S. Laine, puheenjohtaja	Mikko Simola
Mikael Antell, varapuheenjohtaja	Markku Tuominen
Juhani Kukkonen	Matti Koppanen
Ilkka Tiainen	Matti Soukka
Matti Kemppainen	Mikko Kannainen
Yrjö Soidinmäki	Ilkka Leppänen
Jari Huhtamella	Timo Kovala
Jukka Vänttilä	Jouko Arvo
Pauli Kiviluoma	Sauli Ojatalo
Heikki Toijala	Pertti Salminen
Veikko Sorsa	Pentti Pulkkinen
Juha Savolainen	Marko Metso
Mathias Lindström	Mikael Nyholm
Erkki Kallio	Matti Tervakangas
Marko Perkkiö	Patrick Johansson
Sami Niemi	Vilppu Talvitie
Matti Osara	Esko Hyvärinen
Ahti Putaala	Antti Maukonen
Pekka Helle	Päivi Eskelinen
Lauri Saaristo	Saara Lilja-Rothsten
Mikko Tirola	Timo Leskinen
Lauri Kontro	Panu Hiidenmies
Vesa Luhta	Riku Lumiaro

JOHTORYHMÄ

<u>Nimi</u>	<u>tehtävä</u>
Jari Varjo	johtaja
Sauli Härkönen	julkisten hallintotehtävien päällikkö
Jari Pigg	apulaisjohtaja, palvelupäällikkö
Jarkko Nurmi	riistatalouspäällikkö
Tuomo Piispa	hallintopäällikkö
Klaus Ekman	viestintäpäällikkö

JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN PÄÄTÖKSET

LIITE 4

	2012	2013	2014	2015	2016
<u>PÄÄTÖSTYYPPI</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>	<u>KPL</u>
ML 10 §	150	140	71	68	68
ML 26 §	1974	1892	1915	1919	1937
ML 29 §	212	216	255	285	367
ML 40 §	16	10	9	5	4
ML 41 §:n 3 momentti	21	18	26	24	18
ML 41 a §:n 1 momentti	196	154	102	124	131
ML 41 a §:n 3 momentti	407	316	328	355	288
ML 41 b §	697	663	625	227	148
ML 41 c §	54	48	48	47	45
ML 41 d §	-	30	46	34	17
ML 42 §	21	25	20	35	8
ML 49 a §	6	0	0	0	0
ML 52 §:n 1 momentti	41	37	34	33	36
ML 52 §:n 3 momentti	45	37	36	35	32
Kielletyt pyyntivälineet	-	1	21	12	11
Täydennyspäätös	-	1	0	1	0
Hakemusten peruuttaminen	58	32	42	36	68
Tutkimatta jättäminen	17	3	5	7	0
Nimittämispäätökset (rhy)	274	107	132	118	480
Yhteensä	4189	3730	3715	3365	3658

Suomen riistakeskuksen henkilöstö 31.12.2016

Liite 5.

Ala-ajos	Ilkka	Kenttäpäällikkö	Keskushallinto
Alanne	Annamari	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Alhainen	Mikko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Boström	Irene	Hallintosihteeri	Keskushallinto
Ekman	Klaus	Viestintäpäällikkö	Keskushallinto
Eronen	Visa	Riistapäällikkö	Uusimaa
Hakala	Sirpa	Hallintosihteeri	Pohjanmaa
Heikkilä	Juha	Riistasuunnittelija	Pohjanmaa
Heimo	Lasse	Oma riista -neuvoja	Keskushallinto
Hepo-oja	Harri	Riistasuunnittelija	Oulu
Hermansson	Jörgen	Riistapäällikkö vs.	Varsinais-Suomi
Hokkanen	Ville	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Huhtinen	Riitta	Johdon sihteeri	Keskushallinto
Härkönen	Sauli	Julkisten hallintotehtävien päällikkö	Keskushallinto
Hölli	Otto	Tietojärjestelmäasiantuntija	Pohjois-Häme
Impola	Antti	Riistapäällikkö	Satakunta
Juntunen	Ritva	Hallintosihteeri	Kainuu
Kainulainen	Urpo	Riistasuunnittelija	Lappi
Kapiainen	Keijo	Riistapäällikkö	Oulu
Karvinen	Airi	Hallintosihteeri	Kaakkois-Suomi
Kervinen	Matti	Riistasuunnittelija	Pohjois-Savo
Keränen	Jukka	Riistapäällikkö	Kainuu
Kiiveri	Seija	Hallintosihteeri	Keski-Suomi
Kiukas	Erkki	Riistapäällikkö	Kaakkois-Suomi
Kolu	Pirjo	Siivooja	Keskushallinto
Konttinen	Ari	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Korhonen	Tuija	Hallintosihteeri	Satakunta
Kotilainen	Reijo	Riistasuunnittelija	Pohjois-Karjala
Kuhlström	Sirpa	Riistasuunnittelija	Etelä-Häme
Kuittinen	Juha	Riistapäällikkö	Pohjois-Karjala
Kuitunen	Tero	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Kursula	Olli	Riistapäällikkö	Keski-Suomi
Körhämö	Jani	Riistapäällikkö	Pohjois-Häme
Laaja	Reima	Riistasuunnittelija	Satakunta
Lamberg	Teemu	Riistasuunnittelija	Keski-Suomi
Laukkanen	Paula	Projektityöntekijä	Keskushallinto
Lehikoinen	Pekka	Taluspäällikkö	Keskushallinto
Luoma	Mikael	Riistapäällikkö	Pohjanmaa
Lönnfors	Carola	Hallintosihteeri	Uusimaa
Miettinen	Janne	Riistasuunnittelija	Kainuu
Mikkola	Marko	Erikoissuunnittelija	Pohjois-Häme
Muuttola	Marko	Riistasuunnittelija	Etelä-Häme
Mäkimartti	Juha	Kenttätöntyöntekijä	Keskushallinto
Nieminen	Tommi	Kiinteistöhoitaja	Keskushallinto
Nikunlaakso	Maria	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Norberg	Harri	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Nurmi	Jarkko	Riistataluspäällikkö	Keskushallinto

Oksanen	Ritva	Hallintosihteeri	Oulu
Paasimaa	Marko	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Paavola	Heli	Riistasuunnittelija	Varsinais-Suomi
Pellas	Stefan	Riistapäällikkö	Rannikko-Pohjanmaa
Pigg	Jari	Apulaisjohtaja	Keskushallinto
Piironen	Antti	Riistasuunnittelija	Uusimaa
Pispa	Tuomo	Hallintopäällikkö	Keskushallinto
Rantala	Mirja	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Rauhala	Jyri	Riistapäällikkö	Etelä-Häme
Riikonen	Kaija	Hallintosihteeri	Keskushallinto
Ruuskanen	Tuula	Hallintosihteeri	Pohjois-Savo
Salo	Ohto	Riistasuunnittelija	Etelä-Savo
Siira	Antti	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Sundqvist	Marion	Logistiikkasuunnittelija	Keskushallinto
Svensberg	Marko	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto
Särkijärvi	Leena	Hallintosihteeri	Pohjois-Häme
Södergård-Ahlskog	Lena	Hallintosihteeri	Rannikko-Pohjanmaa
Tanskanen	Jouni	Riistapäällikkö	Pohjois-Savo
Ticklen	Laura	Viestintäsuunnittelija	Keskushallinto
Toivola	Mikko	Projektipäällikkö	Keskushallinto
Tolvanen	Jouni	Riistasuunnittelija	Kaakkois-Suomi
Tossavainen	Sami	Riistapäällikkö	Lappi
Törmänen	Jari	Oma riista -neuvoja	Keskushallinto
Varjo	Jari	Johtaja	Keskushallinto
Varjus	Tuula	Hallintosihteeri	Etelä-Savo
Vartiainen	Petri	Riistapäällikkö	Etelä-Savo
Wikström	Mikael	Erikoissuunnittelija	Keskushallinto

YHTEENSÄ

74